

Số 301
(Tháng 11-2018)

♦ **Tổng Biên tập:**

HOÀNG QUANG ĐỘ
(*Phó Chủ tịch Hội*)

♦ **Phó Tổng Biên tập**

VI THỊ THU ĐẠM
(*Phó Chủ tịch Hội*)

♦ **Ban Biên tập:**

TRỊNH TRỌNG ANH
(*Phó Trưởng ban*)
NGUYỄN LAN HUYỀN
HOÀNG THỊ THU HƯƠNG
LÊ THỊ THUẬN
VY THỊ NGỌC HẰNG

♦ **Tham gia biên tập:**

HOÀNG KIM DUNG
ĐÌNH QUANG TRUNG

♦ **Trị sự và phát hành:** VĂN PHÒNG
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT LẠNG SƠN

♦ **Trang thông tin điện tử tổng hợp**
www.vanhocnghethuatlangson.org.vn

♦ **Tòa soạn:**

Số 3 Trần Hưng Đạo -
P. Chi Lăng, Tp. Lạng Sơn
ĐT: (0205) 3812 338
Email:
vannghexulang@gmail.com

♦ **Giấy phép xuất bản:**

Số 880/GP-BTTTT do Bộ
Thông tin và Truyền thông
cấp ngày 23/5/2012; Giấy
phép sửa đổi, bổ sung số
2173 do Bộ TT&TT cấp ngày
15/11/2012

♦ **In tại:**

Công ty cổ phần In Lạng Sơn.
In xong và nộp lưu chiểu
tháng 11/2018

♦ **Trình bày:**

NGUYỄN LAN HUYỀN

GIÁ:12.000 đồng

**TẠP CHÍ SÁNG TÁC, NGHIÊN CỨU,
LÝ LUẬN PHÊ BÌNH VĂN HỌC NGHỆ THUẬT**

TRONG SỐ NÀY

* **Thơ:** Của các tác giả: TÙNG NGUYỄN,
HOÀNG QUANG ĐỘ, PHẠM ANH VŨ,
PHẠM LỄ HÙNG, NGÔ SƠN, BÙI VĂN
NGỌC, NGÔ THỊ HỒNG MINH, VÕ
PHƯƠNG LINH, HOÀNG THỊ KHÁNH
XUÂN, NGUYỄN ĐÌNH THỌ, HOÀNG
MINH LŨY, VÂN DU

* **Văn xuôi:** Những bài học quý báu từ cuộc đời và sự
nghiệp cách mạng của đồng chí Hoàng Văn Thụ (theo Tài
liệu của Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy), Điện Kremli - đầu nguồn
của tình hữu nghị Việt Nam - Liên Bang Nga (ĐÌNH ÍCH
TOÀN), Mây vờn trên đỉnh 820 (DƯƠNG SƠN), Con vượn
độc mếp vàng (DIỆP THANH), Sức trẻ một ngôi trường
(HOÀNG VI), Giác mơ Mỹ (LÊ TIẾN THỨC), Nước mắt
của mẹ (TRƯỜNG THỌ), Bạn cũ (BÉ MẠNH ĐỨC), Nhiếp
ảnh Lạng Sơn một chặng đường nhìn lại (NGUYỄN
PHƯƠNG), Sĩ tử ta (LÝ DƯƠNG LIỄU), Một khúc mùa thu
Xứ Lạnh (CHU QUẾ NGÂN), Phong cách phê bình của
Hoài Thanh qua bài viết về Đoàn Phú Tứ với thi phẩm
"Màu thời gian" (ĐẶNG THẾ ANH).

* **Nhạc:** Kỳ Cùng, con sông thành phố tôi

Nhạc: BÙI MINH TẤN

Lời: Phỏng thơ VI THỊ THU ĐẠM

Và các chuyên mục khác.

* **Bìa 1:** Sân vận động Đông Kinh ngày Khai mạc Đại hội
TDTT tỉnh Lạng Sơn lần thứ VIII năm 2018.

Ảnh: BÙI VINH THUẬN

NHỮNG BÀI HỌC QUÝ BÁU TỪ CUỘC ĐỜI VÀ SỰ NGHIỆP CÁCH MẠNG CỦA ĐỒNG CHÍ HOÀNG VĂN THỤ

Đồng chí Hoàng Văn Thụ (1909 - 1944) sinh ra trong một gia đình có truyền thống yêu nước, lao động cần cù và hiếu học ở thôn Phạc Lạn, tổng Nhân Lý, châu Văn Uyên (nay là thôn Phạc Lạn, xã Hoàng Văn Thụ, huyện Văn Lãng, tỉnh Lạng Sơn). Từ một thanh niên yêu nước, đồng chí được giác ngộ cách mạng, được trang bị lý luận Chủ nghĩa Mác - Lênin; trở thành người lãnh đạo chủ chốt của Đảng, nguyện hi sinh cho lý tưởng cách mạng giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp. Với tư chất của một cán bộ lãnh đạo năng động, sáng tạo, trong cuộc đời hoạt động cách mạng sôi nổi, nhiệt thành của mình, đồng chí Hoàng Văn Thụ đã có những đóng góp quan trọng có tính chất quyết định tới thắng lợi của đường lối lãnh đạo của Đảng. Đồng chí vừa là một nhà chiến lược tài ba, vừa là người viết báo sắc bén, vừa là một dịch giả tiếng Trung Quốc. Cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của đồng chí Hoàng Văn Thụ không chỉ bộc lộ khả năng tiềm tàng của trí tuệ, của trình độ lý luận, kiến thức được nghiên cứu, học tập qua nhiều năm gian khổ phấn đấu mà còn để lại cho thế hệ cách mạng đời sau nhiều bài học quý báu.

Tinh thần yêu nước, giác ngộ lý tưởng cộng sản và kiên định lập trường giai cấp công nhân.

Ngay từ khi chưa giác ngộ lập trường giai cấp và chủ nghĩa Mác - Lênin, với lập trường của người yêu nước, hiểu rõ nỗi khổ của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, đồng chí Hoàng Văn Thụ đã sớm tham gia hưởng ứng cuộc vận động đòi thực dân Pháp thả nhà yêu nước Phan Bội Châu (1925) và để tang chí sĩ Phan Chu Trinh (1926) do tổ chức Hội Việt Nam cách mạng thanh niên phát động. Quá trình chuyển biến tư tưởng của đồng chí từ chủ nghĩa yêu nước đến chủ nghĩa Mác - Lênin trải qua những giai đoạn thâm nhập thực tiễn trong nước và nước ngoài. Khi được kết nạp vào Hội Việt Nam cách mạng thanh niên, đồng chí đã nhanh chóng tiếp thu chủ nghĩa Mác - Lênin, quan điểm lập trường của giai cấp công nhân, giác ngộ lý tưởng cộng sản. Thời gian bị giam cầm trong nhà tù Hỏa Lò, đồng chí tỏ rõ nghị lực phi thường, chí khí quật cường, bản lĩnh của người chiến sĩ cộng sản kiên trung, bất khuất, có niềm tin vững chắc vào thắng lợi của cách mạng, của sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Hình ảnh hiên ngang, bất khuất của đồng chí Hoàng Văn Thụ trước pháp trường mãi mãi là bản anh hùng ca về khí tiết của người cộng sản trước quân thù và tình cảm nồng ấm, nhân văn với đồng đội và những người tù khác; là tấm gương về ý chí vượt lên mọi hoàn cảnh của người cộng sản

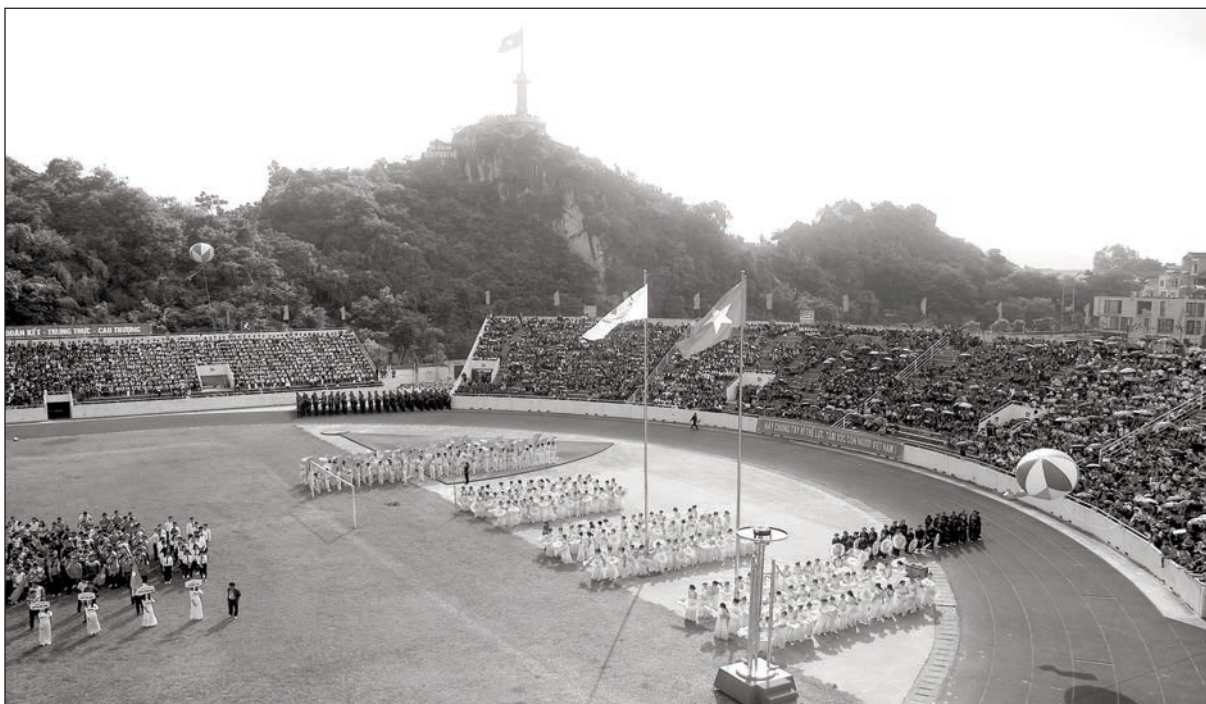
để thực hiện những mục tiêu cao cả của Đảng, của dân tộc.

Phẩm chất đạo đức của người chiến sĩ cộng sản.

Đồng chí Hoàng Văn Thụ luôn nêu cao ý thức chấp hành tổ chức, kỷ luật của người đảng viên cộng sản; gương mẫu đi đầu, sẵn sàng gánh vác nhiệm vụ khó khăn nhất; có tinh thần đứng mũi chịu sào, ý thức trách nhiệm cao với công việc. Cuộc đời cách mạng của đồng chí là sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa phẩm chất cách mạng của người cộng sản với phong cách giai cấp công nhân Việt Nam. Giữ nhiều cương vị lãnh đạo của Đảng, nhưng đồng chí không màng danh lợi cho bản thân, sống bình dị, không đòi hỏi gì về vật chất, nêu gương sáng về sự trung thành, lòng tận tụy phục vụ nhân dân. Đồng chí là một mẫu mực về đạo đức cách mạng, cần, kiệm, liêm, chính, khiêm tốn, giản dị. Suốt cuộc đời hoạt động cách mạng đồng chí luôn chăm lo đoàn kết đồng chí, đồng bào, có thái độ kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cơ hội, đầu hàng, phản bội.

Tác phong của người lãnh đạo cách mạng.

Đồng chí Hoàng Văn Thụ là một nhà lãnh đạo có tác phong dân chủ, gần gũi, hòa đồng với nhân dân. Đồng chí luôn thuyết phục người khác bằng phương pháp vừa có tính nguyên tắc, khoa học, vừa nhân ái, bao dung. Điều đó đã làm nên những giá trị quý báu được lòng người, làm cho nhân dân tin vào Đảng, tự nguyện tuân thủ sự lãnh đạo của Đảng.

Đại hội thể dục thể thao tỉnh Lạng Sơn lần thứ VIII.

Ảnh: LÝ SÁNG

Đồng chí Hoàng Văn Thụ đã để lại cho chúng ta những kinh nghiệm quý báu về xây dựng tình đoàn kết, tinh thần tự phê bình và phê bình rất hữu ích cho công tác xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh, đội ngũ cán bộ trong sạch; xây dựng đoàn kết nội bộ, gây dựng tình cảm thân ái, tôn trọng lẫn nhau; tinh thần đấu tranh có lý, có tình. Cuộc đời hoạt động và tấm gương hy sinh vì sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc của đồng chí Hoàng Văn Thụ, đã để lại cho các thế hệ cách mạng đời sau những bài học vô cùng quý báu. Tấm gương người chiến sĩ cộng sản Hoàng Văn Thụ kiên trung, bất khuất sẽ mãi mãi là niềm tự hào to lớn của toàn Đảng và toàn dân ta.

Nhân dịp kỷ niệm 109 năm ngày sinh đồng chí Hoàng Văn Thụ là dịp để thế hệ ôn lại truyền thống vẻ vang của dân tộc, tưởng nhớ về cuộc đời và sự nghiệp hoạt động cách mạng kiên cường, bất khuất của đồng chí Hoàng Văn Thụ - Người con ưu tú của mảnh đất Xứ Lạng anh hùng, trọn đời chiến đấu, hy sinh vì sự nghiệp cách mạng của Đảng, vì độc lập tự do của dân tộc. Qua đó, giúp cho các thế hệ hiểu sâu sắc hơn, tự hào và trân trọng những thành quả cách mạng mà Đảng và

nhân dân ta đã giành được, tạo động lực to lớn trong việc triển khai tuyên truyền việc học tập Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về "Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh"; và Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ.

Noi gương đồng chí Hoàng Văn Thụ, toàn Đảng bộ và nhân dân các dân tộc trong tỉnh tiếp tục phấn đấu xây dựng Lạng Sơn thành một tỉnh biên giới có chính trị ổn định, kinh tế - xã hội phát triển, quốc phòng - an ninh được giữ vững, bảo vệ vững chắc chủ quyền biên giới quốc gia, góp phần thực hiện thắng lợi công cuộc đổi mới đất nước. Đồng thời, mỗi cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân trong tỉnh tiếp tục phát huy thành tích đã đạt được, đoàn kết, năng động, sáng tạo, cùng chung sức phấn đấu hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ năm 2018.

**(Theo tài liệu của Ban Tuyên giáo
Tỉnh ủy Lạng Sơn)**

VĂN NGHỆ

xứ Lạng-Số 301-11/2018

Tác phẩm đoạt giải Cuộc thi sáng tác thơ về chủ đề “Xứ Lạng quê hương tôi”

PHẠM DUY TÙNG

Em có về Xứ Lạng (Giải Khuyến khích)

*Em hẹn anh từ mùa Cầm Tú
Về Mẫu Sơn ngắm lúa làm đồng
Anh đã đợi! Hoa nhạt màu tím rữ
Lúa gặt rồi khói rạ cũng băng khuâng*

*Em hẹn anh một ngày mùa hạ
Minh chung tay qua những nhịp cầu
Nước vẫn chảy hằng đêm xoay guồng nước
Anh vẫn chờ theo nắng vẫn bên sông*

*Em đã hẹn vào một ngày có tuyết
Phố vùng biên phủ trắng một màu
Anh vẫn lạnh sau bao mùa buốt giá
Cánh chim trời chẳng trốn nổi màn giông*

*Em có về xứ Lạng với anh không?
Em đã hứa... xin đừng lỗi hẹn
Bởi thanh xuân không lại đến hai lần*

*Anh vẫn đợi như em từng đã hẹn
Xứ Lạng chờ khai hội những đêm xuân*

LƯƠNG THỊ HUYỀN MINH

Anh có về (Giải Khuyến khích)

*Anh có về xứ Lạng với em không
Ở nơi ấy có dòng sông chảy ngược
Kỳ Cùng lặng bốn mùa khua sóng nước
Đến bên nhau cùng sánh bước duyên nồng*

*Chợ Kỳ Lừa đến phiên họp ngóng trông
Nàng Tô Thị chờ chồng thân hóa đá
Tam Thanh Tụ ngõ ngang bao khách lạ
Đỉnh Mẫu Sơn trời xanh thả mây vờn*

*Điệu hát then trầm bổng ngọt ngào hơn
Bóng sơn nữ dập dờn trong gió lộng
Tiếng tính tẩu phím đàn ngân sức sống
Ru hồn người bay bổng cõi thần tiên*

*Bao núi non trùng điệp dải nối liền
Tạo cảnh sắc hữu tình miền biên ải
Lạng Sơn đó một thời vang xa mãi
Trọn muôn đời trận chiến Ải Chi Lăng*

*Những người con yên nghỉ cõi vĩnh hằng
Lưu trang sử trận Liễu Thăng năm ấy
Trong huyết quản ôi tự hào đến vậy
Ta yêu Người... Yêu biết mấy Lạng Sơn.*

HOÀNG QUANG ĐỘ

Mắt hồi (Giải Khuyến khích)

*Bát ngát hương hồi Xứ Lạng mình
Nhấp nhô đồi núi dáng tươi xinh
Bãi then, tiếng tính ngân thung vắng
Nhất Nhị Tam Thanh nặng nghĩa tình
Hóa đá nàng Tô lòng ngóng đợi
Hồi hương lan tỏa đón bình minh
Hoa hồi một cõi miền sơn cước
Trọn mãi tình thương ta với mình./.*

Tác phẩm đoạt giải Cuộc thi sáng tác thơ về chủ đề “Xứ Lạng quê hương tôi”

PHẠM ANH VŨ

Đứng bên cột mốc (Giải Khuyến khích)

Đứng bên cột mốc
Hiên ngang giữ sắc cờ Tổ quốc.
Anh - người lính biên phòng
Lá chắn đầu tiên nơi địa đầu đất nước.

Đứng bên cột mốc
Bao đời xương máu cha ông
Linh thiêng về đây hội tụ
Hóa sắc màu núi sông.

Đứng bên cột mốc
Nao lòng nhớ Bác ngày xưa
Bao năm nhọc nhằn đất khách
Về hôn nắm đất ngày mưa.

Đứng bên cột mốc
Trông về dải đất yêu thương
Bình yên tay chạm cửa mẹ
Dệt nên nguồn cội quê hương./.

Ảnh: TRỊNH TỔ OANH

VĂN NGHỆ
xứ Lạng-số 301-11/2018

PHẠM LỄ HÙNG

Khúc Đoong Pha (Giải Khuyến khích)

Đến Đoong Pha ngự lãm đá mai rùa
Nghiêng bia đá thường ngoạn thơ Ngô Thi Sĩ
Vách đá cao hai rạch gương tình lý
Lên, xuống gặp nhau son sắt niềm tin

Nước nổi đập tràn, ngợp đáy thủy động tiên
Mặt sông nức hương đèn thờ Trần Hưng Đạo
Nghĩa trang Bó Củng: mộ liệt sỹ gọi mưa tắm bão
Linh khí thiêng tụ đỉnh Pác Lũng Hu

Trên bến dưới thuyền, Đoong Pha tấp nập xưa
Còn đây canh măng cá sông thơm ngát
Đậu phụ Na Sầm chạm môi thanh mát
Sơn nữ đàn tính gảy khúc mê hồn

Bốn ngàn năm cùng non nước trường tồn
Chuông chùa Nà Cườm vọng vang thiên địa
Ái Chi Lăng giặc Liễu Thăng bạt vĩa
Chiến khu Bắc Sơn bất khuất kiên cường

Lợn quay Khánh Khê vàng rộm bên đường
Vịt quay Thất Khê thơm hương mác mật
Lạng Sơn cất cánh,
tuyết Mẫu Sơn bay bay đáy mắt
Tô Thị bồng con son sắt thủy chung

Người Lạng chân quê giữ đất giữ rừng
Tượng đài Hoàng Văn Thụ ngàn năm tỏa sáng
Về Đoong Pha ta ngồi bè mảng
Sóng dập dềnh cuội mây lướt trời xanh

Em về Xứ Lạng cùng anh
Bỏ công bác mẹ sinh thành đôi ta...

ĐIỆN KREMLI - ĐẦU NGUỒN CỦA TÌNH HỮU NGHỊ VIỆT NAM - LIÊN BANG NGA

Ký của ĐINH ÍCH TOÀN

Học viên Việt Nam lao động và thăm làng Góóc-ki (Tác giả đứng thứ 4 từ trái sang phải)

Ảnh: TL

Thời khắc ngày đầu đáng nhớ!

Mùa xuân Mátxcova, bầu trời tháng Ba còn rét đậm. Rừng bạch dương trắng xóa thân cành. Ban ngày lặng gió, sương rơi mù mịt. Về đêm tuyết trải dày đặc mái nhà và đường phố. Giữa tháng Năm, đầu tháng Sáu tuyết tan, tràn đầy nắng nhẹ, rặng bạch dương bên đường phố, trong công viên đồng loạt trở dậy khắc thảm xanh của chồi non, lộc biếc. Những dải đất rộng mênh mông phía ngoại ô mới tuần trước còn khô khan, lặng lẽ - bỗng bật dậy rực rỡ các loài hoa vàng, tím

đầy quyen rũ, người với thiên nhiên bắt đầu đón những ngày hè ấm áp. Các phương tiện giao thông dính bụi tuyết lấm láp, nay được vệ sinh bóng lộn bon bon trên các ngã đường 6 làn xe tấp nập, an toàn. Tàu điện ngầm lúc chạy dưới hầm ánh đèn sáng lòa, khi vượt lên đường ray hòa quyen với không gian thành phố ngày và đêm. Từng bầy chim bồ câu xà xuống ven đường, bãi trống thân thiện với mọi người đang hối hả đi nhanh để kịp chuyển xe buýt đến công sở kịp giờ làm việc. Tàu, thuyền êm đềm lướt trên dòng sông Mátxcova

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ lạnh

(đoạn sông Vonga chảy qua trung tâm thành phố) - Một không khí nhộn nhịp, nườm nượp người đi bộ mà vẫn lặng lẽ. Nếu người đi sau nhớ chạm vào nhau cũng xin lỗi; giúp nhau điều gì dù nhỏ cũng cảm ơn! Muốn ngồi ghế trống trong tàu điện, trên xe buýt, trong bàn ăn cũng hỏi người ngồi trước: Có thể ngồi đây được không? và tác phong đi nhanh, nói nhẹ, chân thành... là nếp sống văn minh, lịch sự - đặc trưng của văn hóa giao tiếp ở nước bạn. Đến hôm nay, nhớ lại đã hai lần học tập: Tại viện Hàn lâm khoa học xã hội trực thuộc TW Đảng Cộng sản Liên Xô và tại Viện văn hóa Nga đã cách đây hơn ba mươi năm xa cách, chưa có dịp nào thăm lại Mátxcova - Mà vẫn cảm thấy như mới ngày nào?

Chương trình "Đến với Lênin"

Ngày 16/4/1983, mở đầu cuộc hành trình "Đến với Lênin" với việc lao động cộng sản tại làng Goóc-ki, quận Lênin, cách trung tâm Mátxcova khoảng 40km. Đây là nơi lãnh tụ Lênin nghỉ dưỡng bệnh và qua đời vào 6h30 (giờ Mátxcova) ngày 21/01/1924. Ngày 27/4 thăm Quận ủy Lênin và sinh hoạt văn hóa trên đồi Lênin trong cụm nhà hát lớn và trường Đại học Lô-mô-nô-xốp. Ngày mùng 1 tháng 5, dự mít tinh kỷ niệm ngày Quốc tế lao động tại Quảng trường Đỏ, sau đó tiếp tục thăm viếng lăng Lênin, tổ hợp kiến trúc tháp Ivan, tháp Kremli (Tacki) được xây dựng từ năm 1391, đỉnh tháp có chuông đồng hồ điện Kremli, bốn mặt có đồng hồ đường kính 6m, mỗi buổi sáng đều vang lên hồi chuông báo hiệu một ngày mới. Ngày 3 tháng 5 thăm trường sư phạm mang tên Lênin; Thăm trường Đại học Đảng Cộng sản của những người lao động (trường Đại học Phương Đông) - nơi đào tạo cán bộ cách mạng cho các nước thuộc địa và phụ thuộc. Nguyễn Ái Quốc học ngắn hạn tại trường này. Cả ngày 22/4/1983, nhân kỷ niệm 113 năm ngày sinh Lênin (22/4/1870 - 22/4/1983), thăm Lăng Lênin, Bảo tàng Lênin và dự mít tinh tại Quảng trường Đỏ. Đêm hôm ấy vào cung Đại

hội Điện Kremli xem hòa nhạc, vũ balê trong hội trường lung linh ánh điện chan hòa tình hữu nghị Việt Nam - Liên Xô.

Chương trình "Đến với Lênin" đợt 2 bắt đầu trong cả ngày 18/05/1983 tại điện Kremli. Cổng vào có đội bảo vệ bông súng trang nghiêm. Phòng đón khách cổ kính tôn nghiêm. Bạn giới thiệu khái quát về Thủ đô Mátxcova, lịch sử xây dựng và phát triển cung điện Kremli - Một pho sử vàng chói lọi của đất nước Nga, quê hương cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại!

Mátxcova được chọn làm thủ đô từ năm 1918. Còn đây là những cung điện tồn tại trên 800 năm, những khẩu súng thần công với quả đạn nặng hàng tấn nói lên sức mạnh của nước Nga của tinh hoa nền văn hóa văn minh công nghiệp thế kỷ XIV. Các học viên lớp Việt Nam - Cu Ba nắm tay nhau chiêm ngưỡng không gian lộng lẫy quần thể kiến trúc cổ kính giữa khu rừng bạch dương bao quanh thoáng đăng với hàng ngàn con chim bồ câu bay lượn lưng trời. Bạn vẫy gọi chúng tôi hội tụ trước phòng làm việc của Lênin để tham quan một trang sử vàng quý báu thời Nguyễn Ái Quốc ở Liên Xô (30/6/1923 - 25/9/1924). Đến ngày 11/11/1924, Người được Ban chấp hành Quốc tế Cộng sản ra quyết định về châu Á đã đến Quảng Châu (Trung Quốc). Tại Điện Kremli, Người đã có nhiều hoạt động quốc tế vào những năm cuối thế kỷ XX khi Việt Nam còn chìm trong cảnh bị thực dân đô hộ; Từ 7 tháng 6 đến 8/7/1923, Nguyễn Ái Quốc tham dự Đại hội Quốc tế Cộng sản lần thứ V, Người là đại biểu các nước thuộc địa của đế quốc Pháp. Tại hội nghị Nguyễn Ái Quốc phát biểu ba lần về hoạt động của Quốc tế Cộng sản (QTCS), về cách mạng thuộc địa và vấn đề ruộng đất, sau đó từ 12 - 15/10/1923 cũng tại Kremli, Nguyễn Ái Quốc tiếp tục tham gia Đại hội Quốc tế nông dân (QTND). Tại Mátxcova, Người dự Đại hội Quốc tế công hội Đỏ, Quốc tế Phụ nữ, Quốc tế Thanh niên...

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-11/2018

Ngày 28/1/1941, từ Trung Quốc, Bác Hồ về nước. Từ ngày 10 - 19/5/1941, Người chủ trì hội nghị lần thứ VIII của Trung ương Đảng tại Pác Bó (Cao Bằng) quyết định một số nhiệm vụ quan trọng của đất nước. Sau 9 năm kháng chiến trường kỳ và gian khổ chống thực dân Pháp xâm lược, nhân dân Việt Nam đã giành thắng lợi vẻ vang. Ngày 30/01/1950, Liên Xô công nhận và thiết lập quan hệ ngoại giao với nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Từ cội nguồn của tình hữu nghị Việt Nam - Liên Xô (Liên Bang Nga) được đánh dấu với thời khắc lịch sử về ngoại giao 1950 và từ ngày 12/7/1955 đến 18/7/1955, lần đầu tiên Chủ tịch Hồ Chí Minh và đoàn đại biểu chính phủ Việt Nam chính thức sang thăm Liên Xô với tư cách một nước độc lập, có chủ quyền và địa vị trên thế giới. Ngày lịch sử trọng đại, báo chí Liên Xô đưa tin với tiêu đề **"Khi người Việt Nam đầu tiên vào điện Kremli"**. Hướng dẫn viên Bảo tàng Lênin nhấn mạnh: Những ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng đoàn chính phủ Việt Nam hội đàm với đoàn đại biểu Liên Xô và thăm nơi làm việc của V.I - Lênin tại điện Kremli đã đem lại kết quả to lớn, là cội nguồn đậm tình hữu nghị Việt Nam - Liên Xô; bản tuyên bố chung đầu tiên nói lên tình cảm sâu sắc giữa Đảng, Chính phủ và nhân dân hai nước - Hồ Chí Minh là người đặt nền móng trong những năm Người hoạt động ở Liên Xô từ 30 năm về trước. Dấu ấn cao đẹp của Hồ Chí Minh để lại trong đợt sang thăm và làm việc lần này (1955) đã được ghi lại trong nhật ký sổ cảm tưởng trên bàn làm việc của V-I-Lênin: **"Lênin, Người thầy rất vĩ đại của cách mạng vô sản, cũng là một vị đạo đức cao dạy chúng ta phải thực hiện cần, kiệm, liêm chính, tinh thần bất diệt!"** Hồ Chí Minh 13/7/1955.

Chiều 18/7/1955, chính phủ hai nước ký bản tuyên bố chung và cũng vào chiều 18/7 ngày này là thời khắc lịch sử đáng nhớ khi Hồ Chí Minh cùng đoàn đại biểu chính phủ Việt Nam rời Điện Kremli - đất nước Liên Xô về

nước. Trước khi bước lên máy bay, người nói bằng tiếng Nga: **"Chúng tôi trở về Tổ quốc đem theo tình thân yêu và tình hữu nghị anh em của nhân dân Liên Xô. Tuy Việt Nam và Liên Xô cách nhau hàng vạn dặm, nhưng trái tim chúng ta luôn luôn ở bên nhau và đập chung một nhịp..."**. Bản tuyên bố chung, nội dung ghi cảm tưởng và lời phát biểu chia tay đầy tâm huyết của Chủ tịch Hồ Chí Minh là nền tảng vững chắc cội nguồn của tình hữu nghị truyền thống của hai nước Việt Nam - Liên Xô (Liên Bang Nga) đời đời bất diệt.

Tiếp đó, bạn đưa lớp học viên Việt Nam và Cu Ba vào thăm phòng làm việc của Lênin gần xế chiều Mátxcova (18/5/1983). Thời gian eo hẹp, chỉ kịp nghe phiên dịch và xem nhanh: Có nhiều tác phẩm kinh điển cùng hiện vật thường dùng của Lênin được trưng bày với khoảng thời kỳ từ 12/3/1918 - 12/3/1922; cây đèn điện luôn tỏa sáng đặt trên bàn làm việc; chiếc máy điện thoại giúp Lênin chỉ đạo cách mạng với muôn nơi trong ngoài nước; nét bút vững trãi của Người ghi nhật ký trong cuốn sổ tay cỡ lớn; Một số tài liệu chuẩn bị cho đại hội lần thứ IX Đảng cộng sản Bôn-sê-vích Nga và đại hội II Quốc tế Cộng sản; tám bản đồ quân sự cỡ lớn còn rõ nét bút chì xanh đỏ; Tám ảnh Các-Mác treo tường trên cao và căn phòng nghỉ liền kề với đồ dùng giản dị...

Chúng tôi tạm biệt ra về khi bầu trời Mátxcova rực sáng sao xa, tiếng chuông điện Kremli vang vọng. Trong trái tim mỗi người ấp ủ bao điều bổ ích, bổ sung cho học tập và rèn luyện gắn lý luận với thực tiễn. Tin tưởng vào tình hữu nghị Việt Nam - Liên Bang Nga được Chủ tịch Hồ Chí Minh vun đắp mãi mãi là bạn truyền thống, thủy chung, tin cậy trong quan hệ chiến lược toàn diện theo đường lối đối ngoại của Đảng đề ra: Đa phương hóa, đa dạng hóa trên nguyên tắc độc lập tự chủ gắn với chủ nghĩa xã hội, tích cực, chủ động hội nhập quốc tế sâu rộng.

Mây vờn TRÊN ĐỈNH 820

Ký của DƯƠNG SƠN

*Tuần tra trên
Cao điểm 820*

Ảnh:
Thanh Luyện

Như kế hoạch đã định, Đoàn văn nghệ sĩ của Hội Văn học nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn chúng tôi lên đường đến với Đồn Biên phòng Pò Mã thuộc xã Quốc Khánh huyện Tràng Định, tỉnh Lạng Sơn. Sau hai tiếng chạy xe trên quốc lộ số 4 rục rũa một thời, đúng mười giờ trưa, xe đã dừng bánh trước sân Đồn.

Xuống xe, chúng tôi được các đồng chí lãnh đạo Đồn đón tiếp nhiệt tình. Gặp nhau tay bắt mặt mừng, các đồng chí đưa chúng tôi đến khuôn viên xanh của Đồn uống nước nói chuyện. Chúng tôi ngồi xung quanh hai bộ bàn ghế đá, phía trên đầu là một giàn phong lan với những cánh hoa đủ màu sắc đang nở rộ. Ngồi dưới một không gian như thế này, mọi mệt mỏi trên chặng đường dài đều tan biến hết.

Tiếp chúng tôi là Đồn trưởng - Thượng tá Nguyễn Văn Hậu, Phó đồn trưởng Thiếu tá Đinh Văn Quyền và Chính trị viên phó Trung tá Đinh Hoàng Khanh cùng một số anh em cán bộ chiến sĩ. Với tinh thần làm việc cởi mở chân thành, đồng chí Nguyễn Văn Hậu cho chúng tôi biết:

Trong toàn lực lượng Bộ đội Biên phòng đã phát động phong trào “Sống, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”; Cán bộ và chiến sĩ đồn biên phòng Pò Mã chúng tôi thi đua và đạt được những thành tích như phong trào “Xây dựng nông thôn mới”, đã làm được bảy bể chứa nước sạch, công trình vệ sinh nông thôn, và làm đường giao thông nông thôn. Kêu gọi các doanh nghiệp đóng trên địa bàn và những tấm lòng hảo tâm quyên góp cùng với các chiến sĩ bỏ công sức sửa chữa phòng học đã xuống cấp cho trường học của xã Quốc Khánh. Gần đây Đồn đã phối hợp với xã để sửa sang lại nhà bia của hai xã biên giới Quốc Khánh và Đội Cấn hoàn thành đúng vào dịp kỷ niệm ngày Thương binh liệt sĩ 27/7; Xây dựng nhà tình thương cho các hộ đặc biệt khó khăn, hỗ trợ cho bốn cháu học sinh mỗi tháng mỗi cháu năm trăm ngàn đồng cho tới khi học xong lớp 12 trong chương trình “Nâng bước em tới trường”. Đồn cũng đã triển khai “Trạm xá quân dân” đặt tại trung tâm xã và phòng khám cho dân ngay tại đồn. Những gia đình chính sách được cán bộ quân y

VĂN NGHỆ

xứ Lạng - số 301-11/2018

Sau giờ tuần tra
Ảnh:
Thanh Luyện

xuống tận nhà khám và cấp thuốc miễn phí... Anh nói thêm: “Tuy Đồn rất quan tâm, gần gũi và đoàn kết với dân bản nhưng cũng không có chuyện đoàn kết một chiều. Trong dân nếu có thành phần cấu kết với kẻ xấu, Đồn cũng nghiêm túc phê bình và giáo dục”. Trong công tác đấu tranh chống tội phạm, đồn đã tuyên truyền đến toàn dân bản phối hợp với Đồn giao nộp vũ khí tự chế, tránh xảy ra bạo loạn, giữ gìn an ninh thôn bản và bảo vệ chủ quyền biên giới quốc gia.

Qua buổi làm việc nghiêm túc nhưng đầy chân tình cởi mở, Thượng tá Nguyễn Văn Hậu nhấn mạnh sẽ tạo điều kiện tốt nhất có thể nhằm đáp ứng yêu cầu của Đoàn, phục vụ cho đợt sáng tác đạt kết quả. Chúng tôi đề xuất muốn được lên thăm các cán bộ, chiến sĩ đang làm nhiệm vụ trên Cao điểm 820 thuộc sự quản lý của Đồn. Anh Hậu đã đáp ứng nguyện vọng của chúng tôi. Từ sân Đồn chúng tôi nhìn lên đỉnh 820 trời xanh mây trắng, lá cờ Tổ quốc tung bay trong gió khẳng định chủ quyền biên giới quốc gia.

Buổi chiều cùng ngày, trời đang nắng bỗng đổ những cơn mưa rào, nhưng chúng tôi vẫn quyết tâm lên với điểm chốt 820, lên với những người con quả cảm của đất mẹ. Đúng 15 giờ, xe chúng tôi chuyển bánh. Cùng đi với đoàn có Trung tá Đinh Hoàng Khanh, Chính trị viên phó và Đại úy Giáp Tùng Linh, Đội trưởng tham mưu hành chính của đồn biên phòng Pò Mã, cùng đồng chí lái xe đại úy Triệu Văn Tuyển (anh em thường gọi với cái

tên thân mật “Tuyển Sẹo”). Khi tôi hỏi cái biệt danh “sẹo” này là do chiến đấu bị thương để lại hay là một lý do khác, cả ba anh cùng cười rồi anh Khanh nói vui “Vết sẹo ấy là do vợ đánh”. Biết là không phải lý do này nhưng chúng tôi đều cười vui vẻ. Trên đường đi, chúng tôi được các anh giới thiệu cho biết một số đoạn đường tuần tra biên giới, có đoạn khá bằng nhưng cũng nhiều đoạn cheo leo, phải trèo qua những mỏm đá tai mèo. Đồn phụ trách 21,069 km đường biên với 50 cột mốc, trong đó có 38 cột mốc chính và 12 cột mốc phụ. Ở những thời điểm yên bình thì một tuần các anh đi tuần tra hai lần, còn ở những thời điểm đặc biệt thì hầu như ngày nào cũng phải bám đường biên. Việc ăn tại rừng, mắc võng ngủ tại rừng là điều vẫn thường xuyên diễn ra...

Đường từ Đồn lên chốt tiền tiêu 820 dài khoảng 8km, quanh co, khúc khuỷu trong mây vờn gió núi, tuy đã được đổ bê tông nhưng cũng khá nguy hiểm. Trời vẫn đang mưa, nước từ trên núi tràn xuống làm nhiều đoạn đường trơn trượt. Đồng chí Triệu Văn Tuyển cẩn thận đánh tay lái vượt qua từng khúc cua, đưa chúng tôi tiến dần lên đỉnh chốt.

Xe dừng bánh, chúng tôi đặt chân lên mảnh đất thiêng liêng đã từng một thời nổi tiếng là “Điểm tựa anh hùng” trong chiến tranh Biên giới 1979. Tiếng gió vi vu, mây bàng lãng quanh mình, cảm giác như mùa đông đã đến, chiều biên giới gọi cho tôi một cảm xúc lâng lâng...

Dãy nhà cấp bốn gọn gàng nằm nép mình giữa bạt ngàn rừng thông. Các đồng chí cán bộ, chiến sĩ ở đây đã đứng đón chúng tôi và mời chúng tôi vào phòng hội trường. Đồng chí Thiếu tá Đinh Văn Cường phụ trách chốt 820 cho chúng tôi biết: Tổ trực chiến trên chốt có nhiệm vụ trực đài quan sát để nắm bắt tình hình xung quanh khu vực giữa ta và nước bạn, hàng ngày chia làm bốn ca trực sáng, trưa, chiều và tối đảm bảo 24/24 giờ đều có mặt tại đài quan sát. Trong những năm chiến tranh Biên giới, 820 là nơi chiến sự ác liệt nhất giữa ta và phía bên kia. Lúc đó bộ đội chủ lực giữ chốt, hai bên giằng co nhau từng tấc đất. Đã có nhiều chiến sĩ của ta hy sinh để giữ vững từng tấc đất thiêng liêng của Tổ quốc. Đến cuối năm 2005 chốt mới bàn giao lại cho Bộ đội Biên phòng quản lý, canh giữ.

Vì nơi đây là điểm cao nên thời tiết vô cùng khắc nghiệt. Mùa hè mây mù bao phủ đến chín, mười giờ sáng mới tan hết. Ấy là những hôm trời nắng, còn trời mưa thì mây cứ bồng lảng bay trên đầu. Mùa đông nơi này cái giá lạnh lúc nào cũng dưới không độ, mặt trời không thể xuyên thủng lớp mây mù, nên quần áo của anh em chiến sĩ giặt không thể khô, may ra bây giờ đã có tủ sấy quần áo. Một vấn đề nữa là nước sinh hoạt cũng rất khó khăn. Ở độ cao gần một nghìn mét so với mặt biển, anh em phải dùng máy bơm có công suất lớn, đường ống dài và nhiều chỗ dễ bị hỏng nên nhiều khi anh em phải dùng nước mưa để sinh hoạt. Những ngày lễ tết, bà con dân bản cũng thường tổ chức các đoàn thể lên thăm hỏi, động viên và tặng quà cho đơn vị. Bà con nói: “Thương các bộ đội lắm, các bộ đội phải sống xa gia đình, bà con dân bản coi các bộ đội như người thân của mình. Có cái gì ngon cũng muốn dành cho bộ đội!”

Ngoài trực chiến và canh giữ chốt, đơn vị vẫn tự trồng rau xanh, nuôi gà, vịt, lợn để tăng thêm khẩu phần ăn cho anh em. Xa trung tâm, xa bản làng nhưng cán bộ, chiến sĩ nơi đây vẫn luôn lạc quan. Tôi hỏi “Ở đây các anh cảm thấy thiếu thốn gì nhất?” Các chiến sĩ nhìn nhau cười. Chốt trưởng Nguyễn Văn Cường nói: “Ở đây cái gì cũng thiếu, nhưng thiếu nhất vẫn là bóng dáng của chị em!”. Chúng tôi cùng nhau cười, nhưng trong lòng cảm thấy rưng rưng. Các anh đều từ những miền quê dưới xuôi lên đây công tác, xa gia đình, xa vợ con, tuy rằng gian khó nhọc nhằn nhưng những người phụ nữ của các anh ở nhà mới nặng gánh đôi vai, phải vừa làm mẹ, vừa làm cha, vừa làm dâu hiền chăm lo cho bố mẹ đôi bên. Có những việc tưởng chỉ đàn ông mới làm như

thay bóng điện bị cháy, leo lên mái bếp dậm lại vài chỗ bị dột... thì các chị cũng vẫn phải cáng đáng. “Đàn ông xây nhà, đàn bà xây tổ ấm”, bản thân người phụ nữ được ví như “thân cò” nhưng người phụ nữ của những người lính còn vất vả hơn gấp nhiều lần.

Được biết, tổ công tác trên chốt có một anh Trung úy trẻ Ngô Minh Xuân quê ở Hà Nội, tôi liền hỏi chuyện:

- Đồng chí là người Hà Nội, được hưởng sự văn minh tiên tiến cả về vật chất lẫn tinh thần. Khi phải sống và làm việc tại một nơi đầy khó khăn thiếu thốn và khắc nghiệt như thế này đồng chí có cảm nghĩ gì?

Ngô Minh Xuân nở nụ cười rạng rỡ trước khi trả lời

- Được sống và chiến đấu trên mảnh đất mà ông cha ta đã đổ bao xương máu để gìn giữ và bảo vệ, đó là niềm tự hào của chúng em. Để xứng đáng với những người đi trước, xứng đáng với truyền thống của Bộ đội Biên phòng chúng em càng phải quyết tâm hơn nữa, học tập và rèn luyện quyết giữ vững từng tấc đất thiêng liêng của Tổ quốc, hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Chúng em cũng đã được cấp trên phổ biến tư tưởng, đạo đức và phong cách của Bác Hồ. Chúng em sẽ cố gắng phấn đấu và học tập theo gương của Bác. Em tuy ở xa nhưng hàng tháng đơn vị cũng thường bố trí cho về thăm nhà vào ngày thứ bảy và chủ nhật nên nỗi nhớ nhà cũng nguôi ngoai. Chỉ thương người thân cứ luôn phải sống trong sự chờ đợi. Bây giờ kỹ thuật phát triển, cả nhà vẫn gặp nhau trò chuyện trên internet thường xuyên. Nói rồi Xuân lại cười.

Sau những giây phút trò chuyện, chúng tôi theo chân đoàn công tác đi tuần tra mốc giới. Đoàn tuần tra hôm nay có sự phối hợp của lực lượng dân quân tự vệ của xã Quốc Khánh. Trong đó có chị Đàm Thị Nguyễn là trưởng thôn của Thôn Pò Trạng, cùng năm chiến sĩ nam nữ khác. Được biết Đồn biên phòng Pò Mã cũng thường xuyên phối hợp với lực lượng dân quân tự vệ để đi tuần tra mốc giới, quần với dân một ý chí cùng nhau bảo vệ bờ cõi nước nhà.

Đi giữa rừng thông vì vu gió hát cùng những đường hào lầy lội vì mưa. Vâng, mưa vẫn giăng mắc trên những cành lá thông, trên những bãi cỏ gianh cao lút đầu người, và mây vờn mây trên những chiếc mũ gắn ngôi sao năm cánh. Qua chân đài quan sát, đến với cột mốc mang số hiệu 980 là ranh giới giữa ta và nước bạn. Ông cha ta

VĂN NGHỆ

xứ Lạng-Số 301-11/2018

đã dạy “yêu nhau rào dậu cho kín”, dù “núi liền núi, sông liền sông” nhưng biên cương bờ cõi vẫn phải rõ ràng phân định, đó chính là văn hóa ứng xử giữa các quốc gia. Sau khi đứng nghiêm trang, đồng chí đại úy Giáp Tùng Linh hô chào cột mốc và giới thiệu với chúng tôi cùng tổ tuần tra về lịch sử cột mốc và trách nhiệm của mỗi người đối với việc bảo vệ mốc giới và giữ vững chủ quyền biên giới quốc gia.

Mặc dù thời tiết hôm nay không được thuận lợi cho các tay máy nhiếp ảnh trong đoàn, nhưng các bác, các anh với một cảm xúc dạt dào vẫn tìm cho mình những góc độ thuận lợi nhất để ghi lại những khoảnh khắc không để gì có được giữa đất trời, mây núi quyện với những bóng áo xanh vai quàng cây súng thẳng một hàng đi giữa đường biên.

Trên đường quay trở lại đỉnh 820 chúng tôi dừng bước trước ngôi miếu nhỏ linh thiêng. Nơi đây được lập nên để thờ những cán bộ, chiến sĩ đã vì Tổ quốc, vì nhân dân mà anh dũng hy sinh trên mảnh đất này, quyết dùng máu mình để giữ vững chủ quyền đất nước. Các anh nằm lại đây nhưng không lạnh lẽo vì những tấm lòng của đồng đội của nhân dân luôn nhớ về các anh. Thấp nén hương thơm, chúng tôi thắp cầu nguyện các anh hãy luôn phù hộ cho đồng đội của mình chắc tay súng để bảo vệ sự yên bình trên chốt tiền tiêu. Và kia nữa là một pháo đài đã được khắc dòng chữ “CÔNG TRÌNH C3- D1-575QKI Kỷ niệm 820 - 27-11-84”, bên dưới được khắc dòng chữ “Quyết tâm đánh thắng giặc Trung Quốc xâm lược” của một đơn vị bộ đội chủ lực ghi dấu một thời oanh liệt nơi đây.

Chia tay cột mốc 980, chia tay trạm gác tiền tiêu 820 cùng các chàng lính trẻ mang quân hàm màu xanh, tháng ngày làm bạn với sương gió biên thùy, với trời đất bao la, lặng lẽ canh giữ biên cương, chúng tôi trở lại đồn biên phòng Pò Mã.

Buổi tối Đoàn văn nghệ sĩ giao lưu cùng cán bộ và chiến sĩ của Đồn. Trong không khí vui tươi, những người lính ấy, trẻ trung, khỏe mạnh, với tình thần hăng hái say mê, quên hết những khó khăn vất vả ngày thường, nhiệt tình với anh em văn nghệ sĩ. Nhìn họ, chúng tôi đều hiểu rằng, chúng tôi đến rồi đi, nhưng những người lính ấy đang ngày đêm bám trụ nơi phen dậu quốc gia, ngày đêm lặng lẽ canh giữ biên cương bờ cõi, bảo vệ chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ. Sự cống hiến hy sinh thầm lặng ấy cứ trôi theo thời gian, nhưng cái còn lại là tình yêu Tổ quốc. Và tôi hiểu đó là điều thiêng liêng nhất mà mỗi người lính biên phòng mang nặng trong trái tim mình.

Con Hằng cấp thau quần áo học tốc chạy về nhà. Nó đặt vội lên hè rồi hỗn hển nói với bố:

- Bố...bố...bố...ơi ! Con sợ quá ! Sợ quá!

Ông Tấn đang cầm chiếc xe điều trên tay chuẩn bị hút thuốc giạt nẩy mình khi thấy cô con gái vừa thở, vừa nói đứt quãng, vừa như mách, vừa như mới bị ai đe dọa. Ông buông cạch chiếc xe điều xuống mặt bàn, đứng bật dậy hỏi dồn dập:

- Thế làm sao? Cái gì? Ai làm gì?

- Con...con... khi to lắm! Nó... nó...

- Nó ở đâu?

- Ở ngay đầu cầu suối nhà mình ấy. Nó ngoác cái miệng có hai vệt vàng ở hai bên mép kéo dài đến tận cổ này này. Nó kêu khèng khèc dọa con rồi chổng đứng cái đuôi lên, chạy tót vào núi Một.

- Trời ạ, đúng là khỉ! Thế thì làm gì mà phải sợ thế?

Ông Tấn ngồi lại xuống ghế, hỏi với theo con gái khi cô đã quay ra sân phơi quần áo:

- Nó to chừng nào? Lòng màu gì?

- Bằng con Lu nhà mình ấy. Màu đen, nó ngoác cái miệng đầy răng trắng ớn ra, trông như rắn hổ mang bành ấy, ai mà chả sợ.

- Thế ra đến suối là gặp ngay nó à?

- Không đâu. Lúc con ra, bờ suối vắng ngắt. Nhìn qua bãi nhà mình đến tận chân núi Một vẫn thấy trống trơn. Chỉ lùm cây si trên núi rung rinh thôi.

Nghe con gái kể, ông Tấn nheo mắt, tay cầm chiếc xe điều đặt vào lỗ chiếc điều bát, cúi xuống gầm bàn, rút chiếc đóm châm vào ngọn đèn dầu chỉ nhỏ bằng hạt đỗ, đưa lên nỏ điều. Bập! Bập! Bập...riu...riu...riu...kéo một hồi dài. Ông ngửa mặt phả ra từng cuộn khói sặc mùi thuốc lào. Tay trái đặt chiếc xe điều xuống bàn, dùng ngón đeo nhẫn của tay phải bật bật chiếc đóm để tắt lửa. Nghĩ ngợi một lát, ông lại hỏi tiếp trong hơi thuốc, như để khẳng định những suy đoán của mình là đúng:

- Chắc là thấy người, nó mới từ trên núi mò xuống để trêu người đây. To bằng con Lu nhà mình cơ à? Thế nó cao hay thấp hơn?

Con vượn độc mệp vàng

Truyện ngắn của DIỆP THANH

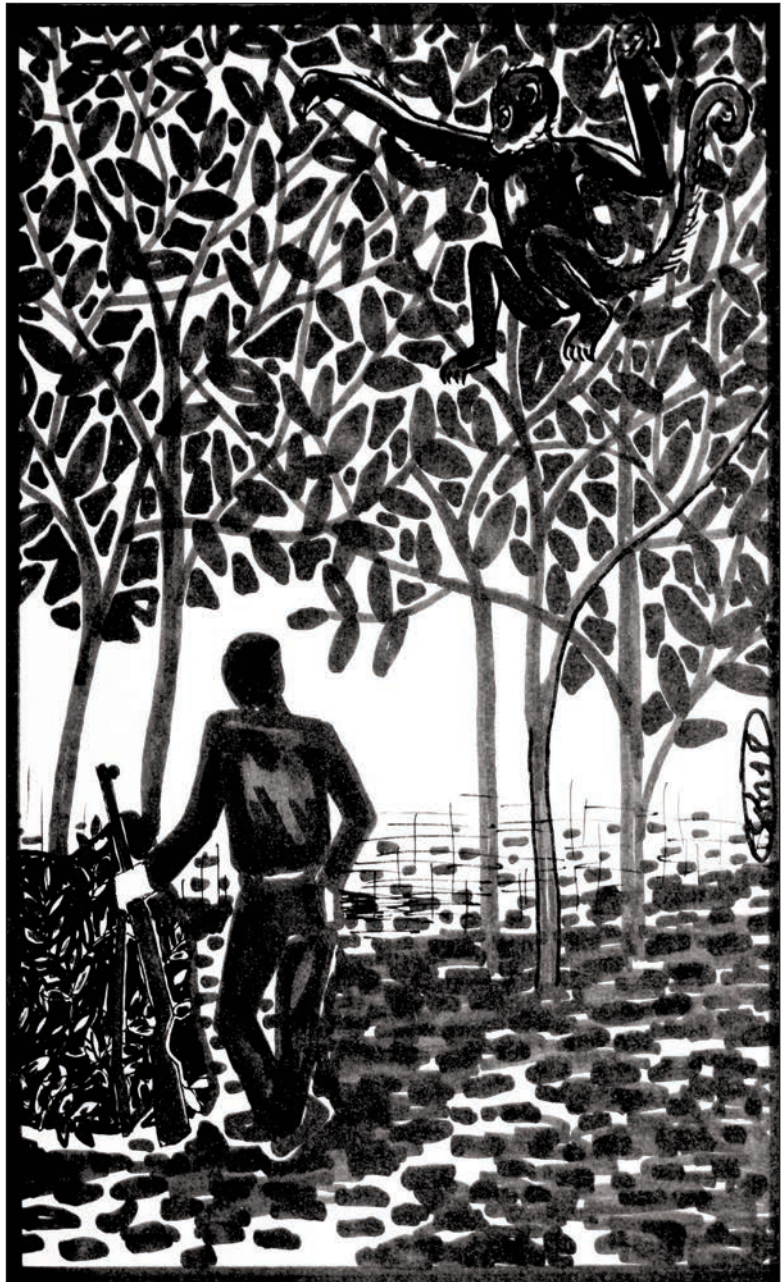
(Tác phẩm đạt giải C cuộc thi sáng tác
Truyện ngắn năm 2016 – 2018)

- Cao hơn bố ạ. Đúng là nó trên chú vò thì làm sao con tránh kịp. Giặt xong, cấp thau quần áo đứng dậy thì đã thấy nó đứng sừng sững ở đầu cầu rồi. Nó ngoác miệng ra, lại còn kêu khếch...khếch. Sợ hết cả hồn, suýt nữa thì con ngã tòm xuống suối. Nhưng ngay gần nhà, con dùng chiếc bàn chải giặt ném. Nó nhảy tót đi vài bước rồi quay lại nhe răng ra để như vừa cười, vừa dọa. Sợ quá, con chạy vội về, nó cũng chổng thẳng đứng cái đuôi dài giựt lên chạy vào núi.

Nghe con gái thuật lại mọi chi tiết, ông Tấn lẩm bẩm: Không phải khỉ mà là vượn rồi. Khỉ ít khi có màu đen, nếu có là đốm trắng ở má chứ làm gì có mệp vàng dài đến tận mang tai. Mà khỉ làm gì to bằng con chó Lu nhà mình được.

Ông nhớ lại từ đầu năm sáu mươi lên đây khai hoang, từ nhà ông ra đến suối, từ suối đến núi đá đều là bãi tràm trũng đầy rừng rậm. Cái chắn đá bên lán Trà có hang ở lưng chừng vách núi, chiều nào khỉ chẳng kéo về hàng đàn, hàng lũ, chí cha, chí chóc đùa nghịch nhau. Khi đi rừng thỉnh thoảng cũng gặp vượn. Nhưng họa hoàn lắm nó mới sang vách núi bên này. Vùng ta nhiều nhất là khỉ rồi mới đến vượn, còn càng hiếm khi gặp. Hãn hữu lắm gặp nó kiếm ăn dưới đất nên thường gọi là cẳng đất.

Đã ngót hai mươi năm rồi, rừng núi bị khai thác đến trống

Minh họa: CAO SƠN

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-11/2018

trơn, nghèo kiệt. Căng và vượn hầu như vắng bóng, chỉ còn vài đàn khỉ là vẫn kiên trì trụ bám. Con vượn này chắc chắn là từ đâu mới lạc về thôi. Loài thú rừng khi sống thành bầy đàn thường không tinh khôn, nhanh nhẹn bằng những cá thể sống đơn độc, tách biệt. Đặc điểm của cuộc sống bầy đàn thường có sự phân công rõ rệt, trong đó vai trò của con đầu đàn gần như là quyết định. Ngoài ra, cả bầy đàn nên có nhiều tai, nhiều mũi, nhiều mắt... nên nghe rất thính, đánh hơi nhanh nhạy, phát hiện mục tiêu chính xác... Những cá thể vì lý do nào đó bị tách ra khỏi bầy đàn, muốn tồn tại, đương nhiên phải nâng cao kỹ năng sống để thích nghi với môi trường khắc nghiệt hơn. Vậy nên con thú nào đã được gọi kèm theo chữ “độc” thường là rất tinh khôn, quái dị, thân hình nhỉnh hơn và hung hãn hơn.

Sau khi câu chuyện cháu Hằng gặp con vượn độc mép vàng lan ra khắp vùng, rất nhiều người kể lại rằng họ đã gặp nó. Các bà, các chị đi chợ Mẹt bán nón còn kể lại rằng: Đã từ mấy tháng nay, cứ đi chợ vào sáng sớm là y như rằng gặp con vượn mép vàng to tướng. Nó hay ngồi ở cái cành si cụt trên vách đá đầu cầu Hai Ấy. Hễ thấy lũ đàn bà, con gái đi đến là nó vít cành si xuống rung loạn xạ, miệng kêu khếch... khếch... Mới gặp còn sợ hú vía. Nhưng nó chỉ trêu chọc thể thôi chứ có làm gì đâu. Có lần nó còn ghéch đuôi lên, lấy tay gãi vào... vào cái... cái... “ấy” nữa cơ... Mấy bà, mấy chị vừa kể, vừa cười rúc rích :

- Nhìn thấy “cái ấy” thật à? Nó thế nào? Có giống cái của nhà mình không đấy?

- Phải gió cái con mẹ này! Thấy nó ghéch đuôi lên gãi vào chỗ ấy thì bảo thế, chứ ở mãi trên vách núi, ai nhìn thấy rõ mà bảo nó giống mấy chả không giống.

Nói rồi các bà, các chị đấm nhau thùm thụp.

Chợ huyện một tháng sáu phiên. Hình như phiên nào nó cũng ra cành si cụt đợi sẵn. Thật ra có nó hay không cũng đâu có chuyện gì. Nhưng thấy hơi là lạ. Từ cái “lạ” ấy sinh ra chuyện đồn gần, đồn xa. Hết đồn đến đoán. Hết đoán đến thổi phồng, thêm bớt. Thế là thành câu chuyện xã tôi có con vượn độc chuyên ghẹo đàn bà, con gái.

Tức khí, một ông thợ săn già, thuộc hàng thiện xạ, tự nhiên mang ra lau chùi khẩu ca - lip

rất cẩn thận, rồi bí mật ra cầu Hai quyết bắn hạ con vượn độc bằng đờng.

Một sớm tinh mơ, khi tốp đi chợ bán nón, vừa bước đến cầu Một (chỉ cách cầu Hai hơn trăm mét) thì thấy tiếng súng nổ phía cầu Hai. Đoán ngay ra sự việc, họ bảo nhau nhanh chân đến xem cái con vượn quái quỷ ấy nó thế nào. Mới đến đầu cầu đã thấy “ông thiện xạ” ghéch súng lên thành cầu, hai tay chống nạnh đang ngó ngó, nghiêng nghiêng lên chỗ cành si cụt, miệng lầm bầm:

- Mẹ cha nó! Quái à? Tinh à? Nó ngồi lù lù ở ngay đầu cành kia mà tưng ấy viên đạn không viên nào bén. Để sáng ra tìm kĩ xem sao.

- Có vào trong lân mà tìm may ra thấy nó. - Một bà vừa toe toét cười, vừa nói trêu người “ông thợ săn thiện xạ.”

- Cái nhà chị này! Tiếc nó lắm hả?

- Ai bắn nó thì người ấy tiếc, chứ bọn đàn bà này có ai làm gì nó, mà nó đã làm gì bọn này đâu, mà tiếc.

Thế rồi cái tin thợ săn thiện xạ nhất vùng bắn vượn ngay trước tầm súng mà nó không “thèm” chết bỗng thành tin nóng hổi. Họ cho rằng người bắn ít nhiều cũng bị chi phối bởi những cái “biệt danh”: vượn thần, vượn thánh, vượn thành tinh... nên mới chấp cả chùm đạn ghém của tay thiện xạ. Càng ngày con vượn mép vàng càng được gán cho không biết bao nhiêu là chuyện. Có chuyện là thật, có chuyện bớt ít, thêm nhiều và có cả chuyện thổi phồng đơm đặt.

Riêng những anh thợ săn khác, có người do tính hiếu kỳ, muốn thấy tận mắt, có người lại nổi cơn tức khí nghề nghiệp, nên vác súng đi lùng. Con vượn mép vàng cũng không dám ra chỗ cành si cộc ghéch đuôi lên mà “gãi” nữa, cũng không dám xuống bờ suối hoặc những nơi nhiều người qua lại nữa.

Bẵng đi một thời gian vài tháng, tin đồn đại về con vượn mép vàng đã tạm lắng xuống. Bỗng một hôm có bác cựu chiến binh thời đánh Pháp bắt ngờ nói với tôi:

- Chú có thấy lạ không? Mình từ đỉnh núi đi xuống thì thấy cành cây cại rung rinh nghiêng ngả. Nhìn sang các cây khác vẫn thấy im phăng phắc. Đúng là trời không có gió. Hay là ai đang hái quả? Không có lẽ... và dưới thấp thiếu gì

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ lạ

mà phải leo lên tận đây? Tôi thụp xuống sau tảng đá để quan sát kĩ, thấy y như có người đang hái quả thật. Nhưng người thì làm sao dám vắt vẻo ra tận ngọn thế kia? Hay là... hay là... chợt nghĩ đến con vượn, thì ngay trước mắt hiện ra con vượn bằng xương, bằng thịt hẳn hoi. Lông đen mốc, đuôi dài. Khi hai tay nó đưa quả cại vào miệng, thấy rõ mòn một hai vết lông vàng từ hai mép kéo dài đến tận mang tai. Từ chỗ tảng đá tôi ngồi xuống đến ngọn cây cại chỉ chừng hai mươi lăm đến ba mươi mét, vì ngọn cây thấp hơn... Đúng một trăm phần trăm là vượn đực chú ạ. Tôi trông thấy rõ ràng “bộ hạ” của nó lưng là, lưng lẳng, khi ngồi dạng ra ăn quả mà. Minh bình tĩnh mở khóa nòng, lấy mồm đá làm bệ tì, ở tư thế quỳ bắn. Kia rồi! Cái ức trắng của nó rõ quá, khi vượn ngực ra kéo chùm quả cại. Thế là...nín thở, bóp cò. Tiếng nổ chói tai đập vào vách đá. Nhìn qua đầu ruồi súng còn bốc khói để xem kết quả... chẳng thấy gì. Chắc là đạn trúng ngực, cậu ta lộn cổ xuống gốc cây rồi. Vội khoác súng đứng dậy để thu “chiến lợi phẩm”, thì thấy ngọn dẫy lùm cây bên cạnh rung lên tởm tởm, y như có một luồng gió mạnh thổi ngược lên đỉnh núi. Cay cú thật! Tường lấy đá ném cũng trúng. Thế mà...phí công, phí đạn!

- Bác quỳ bắn ở thế tà âm rồi. Đi sẵn ở vùng ta, từ trước đến giờ toàn là ghéch nòng lên chứ mấy khi đã chúc xuống bắn bao giờ - Tôi nói như khẳng định lý do phát đạn trượt vừa rồi. Thấy có lý, bác ta xuýt xoa:

- Tà âm với chả tà dương cái quái quỷ gì. Nó... nó... là loại thú thành tinh thật đấy chú ạ!

Từ đấy trở đi, “con vượn độc” được coi là “vượn tinh”, “vượn quỷ”, “vượn ma”, vượn ghẹo đàn bà, con gái.

Bẵng hẳn một thời gian, chuyện con vượn độc đã dần quên đi. Bỗng vào một buổi sáng cuối mùa thu, tôi thấy anh Lương, người cùng xóm vẫn thường đi săn bắn cùng nhau, í ới gọi ngoài ngõ:

- Anh Thanh ơi! Vượn độc bị em hạ nghèo rồi! Chẳng tinh tướng, quỷ quái gì đâu. Một phát đạn là xong bég rồi. Đi với em lên núi Một đi! Em về lấy con dao quắm để phát đường, thằng Tiến đang ở chân núi chờ, hộ nhau khiêng, chứ một mình sao kham nổi. Em biếu anh cái mật, vì em biết anh đang cần dùng mà.

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-II/2018

Lương vừa nói, lại vừa như hỏi. Vì cậu ta đang cơn khoái, tôi nghĩ thầm, nhưng chẳng nói. Hình như linh tính báo cho tôi điều gì đó, tôi vừa nói, vừa như trêu đùa :

- Cám ơn! Cám ơn! Chỉ sợ mật vượn lại thành mật mía không biết chừng.

Thấy tôi tỏ vẻ hoài nghi, hẳn ta kéo tôi đến tận “hiện trường” bằng được, tay chỉ, miệng nói:

- Đây nhé, em ghéch súng vào chạc cây dầu du này, từ đây lên đến cây da ổi trên đỉnh núi chừng ba mươi mét hơn chứ mấy. Đấy, đấy anh nhìn rõ cái cành da ổi chĩa ra trên lùm cây mía vượn kia không? Nó ngồi thù lù như cái nơm úp cá ở đầu cành kia. Đứng đây, súng tì vai, đưa nó vào vòng ngắm. Thấy rõ ràng là con vượn, rồi mới siết cò. Thoát làm sao được ! Nổ súng xong, em còn thấy nó quăng xuống lùm mía vượn kia, giãy đạp vung vít.

Thợ săn này, ít ra cũng đã từng là cảnh sát cơ động rồi đấy chứ. Tôi chỉ đứng dưới chân núi nhìn lên chờ đợi. Lúc lâu, thấy cu cậu từ khe núi lách ra với bộ mặt tung hứng, chia hai cánh tay xâu sát rớm máu và cái cổ sưng đỏ tấy vì bị lá han cào. Tôi thấy đã đến lúc mình cần “mục sở thị” con vượn xem sao. Đang định khoác súng vào lân tầm nã, vừa may có tiếng lũ trẻ trâu gọi nhí nhéo:

- Chú Thanh ơi! Chú Thanh... vượn... vượn... về rồi!

Tôi vội khoác súng đến ngay nơi bọn chúng nói vừa thấy vượn. Cứ tưởng lũ này tào lao, xí xón chứ đã lâu lắm, mấy lần bị chết hụt, chắc là nó biết tầm vào sâu mãi rừng xanh rồi chứ làm gì dám quay về đây nữa. Đang hỏi đi, hỏi lại bọn trẻ thì một thằng chỉ tay lên đỉnh ngọn cây lý trên vùn núi:

- Nó kia kia! Đấy, đấy, chỗ cành lý đang rung rinh. Đây này!

Tôi xua tay ra hiệu cho bọn chúng im lặng, rồi nhanh như sóc cấp súng luồn lên núi. Vốn đã từng là lính trinh sát pháo binh, lại đam mê săn bắn từ khi còn nhỏ, qua thời gian làm lính, trở về với đời thường, niềm đam mê ấy càng tăng lên gấp bội. Khắp các dãy núi, khắp các lân lũng, suối đèo... trong vùng hầu như chỗ nào cũng có vết chân tôi. Bất cứ ở xóm bản nào, dù xa hay gần trong vùng tôi đều có bạn rủ đi săn bắn

Sự việc con vượn được những người “buôn chuyện” lan truyền, tôi cho là bình thường. Rừng núi ngày càng hẹp lại, mỗi ăn ngày càng cạn kiệt, trong khi súng đạn ngày càng nhiều, thịt thú rừng thành đặc sản cao cấp... Do thúc ép của môi trường sống, một vài con tách khỏi bầy đàn để tồn tại là lẽ đương nhiên. Điều khá lạ đối với con vượn ở đây là: “Tại sao nhiều lần bị bắn hạ mà không trúng đạn? Sao nó không vào tận rừng sâu, núi thẳm để sống yên ổn hơn mà cứ về đây để hứng đạn?” Với thắc mắc đó, tôi muốn tự mình tìm hiểu cận kề xem sao, nên giao hẹn với lũ trẻ, nếu thấy manh mối gì về con vượn là báo ngay cho tôi biết.

Giờ đây điều đó đã ở ngay trước mắt. Ra hiệu im lặng cho lũ trẻ xong là tôi luồn ngay lên núi. Chừng nửa tiếng sau tôi đã ngồi gọn trong lùm cây gần nơi con mồi đang kiếm quả. Lúc này là mùa quả lý chín rộ, con vượn tha hồ vít cành, hái quả, làm rơi lộp bộp cả xuống chỗ tôi đang nấp. Tì súng vào một chạc cây, rê tiếp nòng súng vào nơi nào rung rinh, lay động của cành cây. Sau vài phút, con vượn hiện nguyên hình trước mũi súng. Nó khá to, đúng như cháu Hằng nói là “bằng con chó Lu nhà mình”. Bộ lông đen, đuôi dài, ức có mảng lông màu trắng. Rõ nhất là từ hai mép của cái miệng vừa to, vừa rộng, có hai vệt lông vàng kéo dài đến tận mang tai. Người ta gọi nó là con vượn đốm mép vàng không hề sai. Tôi kịp đưa ngay cái ức trắng nở nang của con vượn vào vòng ngắm. Khoảng cách đầu nòng súng với ngực con vượn khoảng ba chục mét, độ chênh chừng ba mươi độ. Ở cự ly này chắc chắn nó sẽ lăn quay xuống gốc cây, khi tôi ấn cò. Tinh thần đang ở trạng thái rất sung, nhưng chẳng hiểu từ đâu, tôi bỗng thấy con vượn tự nhiên hóa ra vừa lành hiền lại vừa đẹp. Tôi chợt thấy thương thương nó. Kia, bộ lông đen mượt mà, cái đuôi dài vắt vẻo có cụm lông vàng nhạt ở đoạn cuối. Hai vệt lông vàng kéo dài từ đôi mép đến mang tai, y hệt cổ chiếc áo lính thủy viên vàng bọn trẻ thường mặc khi đến dự hội trường. Còn kia nữa, nó đang uốn chiếc lưỡi đỏ tươi liếm vào bộ ngực nở nang, điểm chòm lông trắng tinh khôi. Bộ lông cổ dài, mượt buông rủ xuống hai bên cổ như bộ bờm ngựa tuyệt vời. Con vượn vừa đẹp, vừa hiền và thực ra nó đã làm hại ai đâu? Bảo nó là quý, là tinh, là... rồi tìm đủ mọi cách giết nó. Như vậy là quá ư vô lý, tàn ác. Chốc lát, trong đầu tôi bỗng

lóa lên ý nghĩ lạ lùng và biến rất nhanh thành mệnh lệnh của lý trí:

- Hãy xua đuổi nó đi! Nếu không, nó sẽ được con người “tặng” cho những phát đạn chì tàn nhẫn!

Thế là nòng súng của tôi lập tức rê ngược lên vách núi và cứ phát một, phát một, tôi nổ liền ba phát. Con vượn cuống cuống nhảy như bay và mất hút sau cánh rừng đại ngàn thẳm thẳm.

Ba năm sau, bọn tôi có bốn anh em trong nhóm bạn săn chí cốt rủ nhau vào lán Sâu để kiếm thịt vùi - một đặc sản xếp hàng đầu trong các loại thịt thú rừng quý hiếm.

Từ bảy, tám giờ tối, cơm nước ở nhà tôi xong, lập tức tắt cả khoác súng lên đường. Trong bốn anh em chỉ có tôi là nông dân chính hăng, vừa là thợ công chính hiệu. Còn lại, hai là cán bộ Ngân hàng huyện, một là nhân viên bưu điện cũng ở huyện. Bốn chúng tôi tuy khác xã nhưng cùng học cấp ba với nhau cho đến khi cùng tốt nghiệp. Ba người kia đi công tác, còn tôi đi lính. Máu mê săn bắn với nhau mãi từ cái thời súng cao su, cung nỏ cho đến súng kíp, súng săn, súng thể thao các loại. Từ sở thích giống nhau, đam mê giống nhau ở thú vui săn bắn nên anh nào cũng được gọi là “Thiện xạ”.

Qua ván núi khá cao, bọn tôi bước theo vệt đường mòn hẹp, gồ ghề, lỏng chỏng những tảng đá lớn, để vào một thung lũng rộng mênh mông, bốn bề bao bọc bởi núi đá dựng thành thẳng đứng. Những thung lũng có địa thế khó khăn, hiểm trở thế này, được gọi là “lân”. Cái thung lũng bọn tôi vừa mò vào đã xa lại sâu tun hút nên gọi là lân Sâu. Đến được hai địa điểm do tôi đã chuẩn bị trước, bọn tôi tách thành hai nhóm, nhưng vẫn khá gần nhau. Giữa lòng lân là mặt đất phẳng rộng rãi, có rất nhiều cây ăn quả. Hai nhóm bố trí “mai phục” tại hai cây lâu cao to, đang mùa quả chín. Nhóm nào lo chuẩn bị cho nhóm nấy. Chỉ sau ít phút, tất cả đã đầu vào đấy.

Đêm mùa thu trong lũng núi đá sương giá buông rất sớm. Mới hơn mười giờ đêm mà đã lạnh đến nỗi phải bảo nhau quàng lại khăn và dựng cổ áo rét lên rồi. Nghề săn rất sợ thắm lạnh, không nhịn được cơn ho chợt đến. Nhưng thềm thuốc lá quá thì cũng y như anh nghiện thuốc phiện lên cơn. Đi săn đêm, lúc đã vào “mặt phục”, điều đó coi là tối kỵ. Lo nhất là “đồng chí” kế toán Ngân hàng. Biết là anh cu Bằng nghiện

thuốc lá rất nặng, lại hay lên cơn ho bất chợt, được chúng tôi gán cho biệt danh “Bằng hen” là điểm “tối nhạy” hay xảy ra “tình huống” nhất.

Gần mười một giờ đêm rồi, giờ “G” đã đến. Cả hai nhóm đều sẵn sàng vào trận với quyết tâm rất cao. Bỗng trong lùm cây sẹ, cây đèn, cây gai “quặm” .. rung rinh động đậy, kèm theo tiếng khịt...khịt...khịt...nho nhỏ. Bọn “thợ” chúng tôi thừa biết là con gì rồi. Thế là cùng nhau giương súng, tỉ vai chuẩn bị. Ngay lập tức những chiếc đèn pin từ trên trán mỗi người đồng loạt bật sáng. Một tia đèn rơi vào gốc cây lâu, thấy ngay đôi mắt đỏ lừ. Thì ra mấy con hon cũng mò ra ăn quả lâu rụng. Nếu ở ngoài đồng, cái giống này khoét khoai, khoét bí giỏi lắm đấy. “Quất thôi!” Bọn tôi khê gật đầu rồi cùng nhau bóp cò. Gốc cây bên kia cũng kíp nổ theo một phát. Ba con hon được nhặt vào sung. Thấy tiếng nổ, đàn hon còn lại chạy bạt vía. Giải quyết xong tình huống ngoài kế hoạch, chúng tôi bảo nhau giữ im lặng tuyệt đối chờ lũ vôi sắp đến giờ đi ăn. Nhắc nhau xong được chừng non tiếng đồng hồ đã thấy tiếng kêu “hoác...hoác...hoác...” Mục tiêu chính đã đến, hãy chuẩn bị sẵn sàng. Mỗi chốt chỉ cần hạ được một chú là “đại thắng lợi” rồi! Vừa mới nghĩ thế, đã thấy cành cây lâu rung rinh, quả đã rụng lộp bộp. Lũ vôi này “siêu” thật! Thoáng cái nó đã leo lên cây rồi. Tôi chuyển ngay trạng thái từ chuẩn bị sang sẵn sàng. Đồng chí cán bộ Ngân hàng còn nhanh hơn tôi, tia đèn pin từ trên trán hấn ta đã kíp rơi lên khắp ngọn cây Lâu...Bỗng từ hấn phát ra tiếng chuyt...chuyt...chuyt... Đèn của tôi cũng bắt được đôi mắt đỏ pha chút ánh sáng xanh xanh từ một cành cây mãi tít cao nhìn xuống. Khoảng cách giữa hai con mắt khá rộng. Tôi hí hửng tự bảo: “Vòi mốc đấy. Sang tháng chín rồi, ít nhất cũng mười kí trở lên”. Tôi kíp đưa ngay vòng ngắm vào giữa khoảng cách của hai con mắt, miệng lẩm bẩm kiểu chắc ăn “Phát này là trúng vào giữa trán đây”. Đêm mùa thu về khuya, trời đã ớn lạnh. Ăn cơm từ chập tối, lúc này bụng đã thấy kiến bò. Nghĩ đến bữa “Súu dề” nấu từ cái đầu và bộ lòng của con vòi mốc tự nhiên thấy ứa nước miếng ra rồi. Nhìn qua ánh sáng chiếu rọi của tia đèn pin, thấy rõ con vòi dốc cả thân mình xuống đất nhìn đèn. Khoảng trán giữa hai con mắt rõ mồn một. Chỉ ấn cò là ăn chắc. Giữa lúc sinh mệnh con vòi chỉ còn tính bằng tích tắc thì từ phía gốc lâu bên kia bật ra một tràng ho sặc sụa. Rõ ràng là tiếng ho

của người đã cố hết sức kìm nén nhưng không sao kìm được. Bọn tôi biết ngay là tiếng ho của “Bằng hen” Thế là lũ vôi lao tới tấp từ trên cây xuống rồi phóng đi như biển. Thôi coi như là xong. Cả bọn í ới gọi nhau ra về. “Bằng hen” vội thanh minh :

- Tớ chịu, không thể nào nhịn được nữa! Thật là công cốc.

- Công cốc là thế nào? Ba con hon này về xào nghệ chẳng tuyệt vời à? Khoái nhất là được ba cái dạ dày hon tiếp sức cho cái dạ dày hay dở chứng của tớ. Ai muốn đuổi mồi sẵn đi bao giờ. Thế mới gọi là kỷ niệm nhớ đời của mấy “tên” sẵn bắn. - Thợ bưu điện vừa động viên, vừa xí xóa.

Sớm tinh mơ, bọn tôi mới ra đến cửa lân. Bỗng chàng Phó trưởng phòng Ngân hàng huyện đứng khựng lại, tay gỡ súng ra khỏi vai rất nhanh. Hấn đưa tay ra hiệu dừng lại và suýt miệng yêu cầu im lặng. Vừa ra hiệu lệnh, hấn ta vừa giương súng về phía trước lên đạn rất nhanh. Bọn tôi sững sờ đứng lại, đưa mắt nhìn nhau dò hỏi. Rồi cả ba đôi mắt đều dồn cả về phía tay Phó trưởng phòng “thiện xạ” trong hội “thiện xạ” xem hấn làm gì. Rất nhanh, hấn quỳ gối xuống đất, tỉ súng lên vai, lấy đường ngắm bắn. Nhìn theo hướng đầu nòng, chúng tôi giật mình thấy ngay trên cây nghiêng trước trán mình, ba con vượn đang quán quýt lấy nhau. Tầm bắn này và tay thiện xạ này nổ súng chắc chắn một trăm phần trăm có “lộc” rồi. Nhưng thật bất ngờ, bất ngờ hơn cả khi bọn tôi nhìn thấy ba con vượn ngay trước trán, khi chàng thiện xạ không bóp cò mà lại đứng dậy, dựng súng vào tảng đá cạnh lối đi. Đàn vượn bất thành linh thấy động, vội buông nhau ra, phóng đi nhanh như chớp. Riêng con to nhất, có vẻ bạo dạn hơn. Nó nhảy chậm lại quan sát và như có ý muốn bảo vệ cho hai con đã chạy đi trước. Thấy bọn tôi không có ý rượt đuổi, nó chỉ kíp kêu lên mấy tiếng chắc là để báo tin an toàn cho đồng bọn. Lúc nó xoay người lại, rồi ngoác miệng kêu, tôi giật bắn mình khi chợt nhận ra hai vệt lông vàng hai bên mép nó. Tôi nghĩ thầm “Chắc hai con kia là vợ và con của nó”. Lúc này nhà thiện xạ vừa khoác súng qua vai, vừa nói nghiêm trang như một lời nguyện:

- Đã đi sẵn thì đương nhiên mang tiếng “sát sinh” rồi. Nhưng tuyệt đối không được hạ sát con mồi khi mình ở đằng sau nó.

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-II/2018

SỨC TRẺ MỘT NGÔI TRƯỜNG

Ghi chép của HOÀNG VI

Trong những ngày tháng 11 này, Trường Trung học phổ thông (THPT) chuyên Chu Văn An rộn ràng không khí lễ hội: Các hoạt động nhân Kỷ niệm 30 năm ngày thành lập trường (1988-2018); Các hoạt động tri ân thầy, cô giáo nhân Ngày nhà giáo Việt Nam 20 tháng 11; Các thế hệ học trò giao lưu gặp gỡ, tìm về thầy cô trường lớp, tìm về những năm tháng tuổi trẻ đã qua đi, rưng rưng bên mái tóc của người thầy đã bạc... để rồi cùng tự hào về sự trường thành của một ngôi trường.

- *Từ bước khởi đầu gian nan:*

Trường THPT chuyên Chu Văn An được thành lập theo Quyết định số 310/UB-QĐ ngày 29 tháng 7 năm 1988 của Ủy ban nhân dân tỉnh Lạng Sơn, mang tên là Trường PTTH chuyên Lạng Sơn. Tiền thân của nhà trường là các lớp

chuyên Toán, chuyên Văn thuộc Trường PTTH Việt Bắc.

Trong ngợp ngợp những màu sắc hân hoan của Lễ kỷ niệm 30 năm ngày thành lập trường, tôi tìm gặp người thầy có mái tóc bạc trắng như cước, ông là một trong những người có mặt ở mái trường này từ những năm tháng còn “trúng nước”, đó là Nhà giáo ưu tú Phan Lạc Tước.

Gắn bó với sự nghiệp giáo dục tỉnh Lạng Sơn từ những năm tháng đầu xanh tuổi trẻ với thầy, Nhà giáo Ưu tú Phan Lạc Tước, ký ức tươi đẹp đầy nhiệt huyết như vẫn còn nguyên vẹn trong ông. Xung phong lên miền núi công tác theo tiếng gọi của phong trào “Tam bất kỳ” do Trung ương Đoàn phát động từ những năm đầu của thập niên 60 của thế kỷ trước; “Tam bất kỳ” gồm bất kỳ đi đâu, bất kỳ làm việc gì, bất kỳ được đãi ngộ thế nào, đều làm theo tiếng gọi

Nhà giáo Ưu tú Phan Lạc Tước trong Lễ khai giảng năm học 1995 – 1996

của đất nước, dưới sự lãnh đạo của Đảng. Phong trào “Tam bất kỳ” chính là tiền thân của phong trào “Ba sẵn sàng” những năm sau này. Đón chân ở trường Cấp ba Việt Bắc, Hội đồng giáo dục nhà trường khi ấy còn đồng thời thực hiện chức năng giáo dục Phổ thông và giáo dục Sư phạm, cho tới năm 1966 với nhiệm vụ đào tạo nhân tài cho con em các dân tộc tỉnh Lạng Sơn, Trường Việt Bắc đã thực hiện chủ trương thành lập những lớp “Toán đặc biệt”, lớp “Văn đặc biệt”. Và rồi từ những lớp học “đặc biệt” này, một trường học “đặc biệt” đã ra đời mang tên là Trường Phổ trung học Chuyên Lạng Sơn.

Những ngày mới thành lập, thầy và trò nhà trường đã có những bước khởi đầu gian nan, cơ sở dạy học mượn những dãy phòng học cấp bốn mà Trường Việt Bắc đã tạm nhượng cho Xí nghiệp Rượu thực phẩm Lạng Sơn sản xuất nấm. Nhà trường đã bắt tay vào sửa sang, sắp xếp lại thành 06 lớp học và bố trí một số phòng cho khu Hiệu bộ. Hội đồng giáo dục của nhà trường chỉ có một Hiệu trưởng, một Phó Hiệu trưởng, hơn mười thầy giáo, cô giáo nòng cốt về chuyên môn để đảm bảo chất lượng các môn chuyên. Khi đó, số học sinh của nhà trường chỉ có 138 học sinh tập trung ở hai khối lớp chuyên là chuyên Toán và chuyên Văn. Các em phần lớn là học sinh thị xã, học trò huyện có một số ít ở Chi Lăng, Lộc Bình, Cao Lộc được bố trí ở ký túc trong trường tự lo cơm nước.

Thầy Phan Lạc Tước vẫn còn nhớ như in buổi khai giảng đầu tiên, đó là ngày 29 tháng 9 năm 1988, chậm gần một tháng so với quy định vì phải chuẩn bị những điều kiện về cơ sở vật chất. Nhưng rồi tiếng trống khai trường cũng đã được ngân vang cùng với tiếng pháo nổ giòn giã đánh dấu sự khởi đầu cho một chặng đường. (Ngày đó chưa cấm đốt pháo nổ, những hĩ sự, như ngày khai trường chẳng hạn, cũng đều có nghi lễ đốt pháo)

Những năm sau đó, trong bối cảnh đời sống xã hội có nhiều khó khăn, nhà trường lại đứng trước một thử thách mới, đó là học sinh bỏ học, giáo viên bỏ nghề, học sinh huyện hoặc không thi vào trường hoặc lại xin trở về học tại huyện trong khi cơ sở vật chất của nhà trường ngày càng xuống cấp. Năm học 1991-1992 trường chỉ còn có 77 học sinh. Đời sống chật vật lại thêm

những bản khoán, xao lòng khi kẻ ở, người đi khiến cho không khí học tập, tinh thần nỗ lực của cả thầy và trò đều giảm sút. Nhưng đó cũng là tình trạng chung của ngành giáo dục trong cả nước. Từ năm 1993, sau Nghị quyết của Hội nghị Trung ương IV khóa 7, ngành giáo dục cả nước có sự chuyển mình. Trường THPT Chuyên Lạng Sơn cũng như các ngôi trường khác trở nên sôi động và tươi vui hơn. Học sinh từ các huyện bắt đầu đặt niềm tin vào nhà trường, đăng kí thi vào đông hơn, số lượng học sinh, số lớp tăng dần qua các năm. Năm học 1992-1993, trường có 6 lớp với 111 học sinh. Và cũng trong giai đoạn này, năm 1995 thầy và trò nhà trường được Ủy ban nhân dân tỉnh ra quyết định xây dựng cơ sở nhà trường tại địa điểm số 02 đường Chu Văn An, phường Đông Kinh và đổi tên từ trường PTTH Chuyên Lạng Sơn thành trường THPT Chu Văn An. Năm 2010 đến nay trường được đổi tên thành THPT chuyên Chu Văn An.

• Đến những tháng năm khởi sắc:

Có “an cư” rồi mới “lạc nghiệp”, từ khi có cơ sở vật chất bề thế, khung trang hoạt động dạy và học của nhà trường từng bước khởi sắc. Đến năm học 1998-1999 trường tăng lên 15 lớp với 459 học sinh, các khối chuyên được mở rộng với 5 môn chuyên: Toán, Vật lý, Hóa học, Ngữ văn, Tiếng Anh. Từ đây, mái trường nhỏ bé, chật chội những bước đi đầu tiên bắt đầu thay da đổi thịt, khoác lên mình bộ áo mới tươi tắn hơn, tự tin với những bước đi ngày một vững vàng hơn.

Những năm tháng đầu tiên gây dựng nền tảng cho mái trường THPT Chuyên Chu Văn An không thể không kể đến công lao to lớn, đầy trách nhiệm, tận tâm của nhiều thế hệ giáo viên, đặc biệt là các thầy giáo nguyên Hiệu trưởng nhà trường như thầy Phạm Hoàng Thanh, thầy Phan Lạc Tước, thầy Trịnh Viết Hùng và sự quan tâm ủng hộ tạo mọi điều kiện của các thế hệ lãnh đạo ngành Giáo dục và Đào tạo tỉnh Lạng Sơn. Cùng với việc mở rộng các khối lớp chuyên, nâng cao chất lượng học tập và giảng dạy là việc vận động, thay đổi về nhận thức, tư duy của người thầy giáo. Thời kỳ này, nhà trường đã tăng cường các hoạt động giao lưu, học hỏi. Dấu chân của các thầy cô đã có mặt ở

VĂN NGHỆ

xứ Lạng - số 301-11/2018

Nhà giáo Ưu tú Nguyễn Minh Châu trong Lễ khai giảng và đón nhận Bằng công nhận trường chuẩn Quốc gia năm học 2011 – 2012 .

hầu khắp các trường chuyên danh tiếng trong cả nước trong các hoạt động giao lưu, học tập. Ban giám hiệu của nhà trường cũng đã nhận định vai trò quan trọng của hoạt động nghiên cứu khoa học của giáo viên trong trường học. Từ đó, hàng năm số giáo viên được cử đi học tập nghiên cứu nâng cao trình độ luôn được tiến hành đều đặn gia tăng về số lượng và chất lượng. Đội ngũ cán bộ giáo viên tham gia học tập nghiên cứu tại các Viện nghiên cứu và trường Đại học cũng đã có những đóng góp đáng kể với những công trình khoa học trong và ngoài nước đăng trên các tạp chí khoa học chuyên ngành và tạp chí khoa học quốc tế.

Một bước ngoặt quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển nhà trường, đó là việc xác định tầm quan trọng của yếu tố con người. Nhà giáo ưu tú Nguyễn Minh Châu, Phó Giám đốc Sở Giáo dục và đào tạo tỉnh Lạng Sơn, Nguyên hiệu trưởng nhà trường cho biết: Trường THPT chuyên Chu Văn An là nơi tập hợp những con người ưu tú ở nhiều mặt hoạt động. Giáo viên của nhà trường phần lớn có trình độ chuyên môn cao, nhiều giáo viên xuất sắc, là cốt cán bộ môn cấp tỉnh; luôn đi đầu trong các hoạt động chuyên môn do ngành tổ chức. Nhưng không chỉ giỏi chuyên môn, họ còn là những người tài năng, từ văn nghệ, thể dục thể thao đến sáng tác văn học nghệ thuật. Ngoài việc giảng dạy, họ sống thật hào hứng với những đam mê riêng và thổi những luồng gió mới vào môi trường giáo dục của nhà trường; họ chính là linh hồn của nhà trường, là năng lượng của hành trình giáo dục nhiều khó khăn nhưng cũng đầy niềm vui của một ngôi trường chuyên biệt.

- **Và những thành quả đáng tự hào:**

Nếu như những năm đầu mới thành lập, tỷ lệ học sinh xếp loại học lực giỏi là từ 0,5% thì đến năm học 2017 - 2018 đạt

52,09%; học sinh đỗ đại học tăng khoảng 60% đến 97,09% (năm 2018), đó quả là một thành tích rất đáng tự hào.

Về thành tích trong công tác giáo dục mũi nhọn: Đến nay nhà trường đã có gần 3.000 em học sinh đạt giải học sinh giỏi cấp tỉnh, 439 lượt học sinh đạt giải học sinh giỏi Quốc gia các môn văn hóa và có 2 học sinh từng tham gia thi chọn đội tuyển Olympic Quốc tế môn Vật lí năm 2010.

Bên cạnh những thành tích trong học tập, những năm gần đây, nhà trường còn rất chú trọng đẩy mạnh hoạt động hướng dẫn học sinh nghiên cứu khoa học kĩ thuật. Tính đến hết năm học 2017 - 2018, nhà trường đã có 20 dự án tham gia cuộc thi Khoa học kỹ thuật cấp Quốc gia, đạt 1 giải Nhì, 1 giải Khuyến khích toàn quốc; 1 giải Nhất, 3 giải Nhì, 2 giải Ba, 2 giải Tư lĩnh vực và nhiều giải của nhà tài trợ. Kết quả trên đã đưa nhà trường vào tốp đầu trong số các trường chuyên khu vực trung du, miền núi phía Bắc về thành tích hướng dẫn học sinh nghiên cứu khoa học Từ mái trường này nhiều học sinh đã trưởng thành và tiếp tục cống hiến trên nhiều lĩnh vực, xứng đáng với niềm tin của lãnh đạo tỉnh, lãnh đạo ngành giáo dục Lạng Sơn.

Không chỉ là đơn vị dẫn đầu khối THPT toàn tỉnh trong thực hiện nhiệm vụ, góp phần đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho địa phương và đất nước, Trường THPT

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ Lạng

chuyên Chu Văn An còn đóng vai trò chủ lực trong việc bồi dưỡng đội ngũ giáo viên cốt cán của tỉnh, đi đầu trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra đánh giá, bồi dưỡng học sinh giỏi, nghiên cứu khoa học kỹ thuật và thực hiện các hoạt động giáo dục toàn diện. Về trình độ giáo viên, hiện nay 100% giáo viên nhà trường đạt chuẩn đào tạo; trong đó có 69,8 % giáo viên là Tiến sĩ, Thạc sĩ. Các thầy cô không chỉ có năng lực chuyên môn, nghiệp vụ mà còn luôn tận tụy, hết lòng vì học sinh thân yêu, được cấp ủy Đảng, chính quyền và nhân dân tin tưởng. Và cũng từ mái trường này 7 nhà giáo đã được Chủ tịch nước phong tặng danh hiệu “Nhà giáo Ưu tú”.

Ghi nhận những thành tích xuất sắc của tập thể cán bộ, giáo viên Trường THPT chuyên Chu Văn An, tập thể nhà trường đã được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhì (năm 1998), Huân chương Lao động hạng Nhất (năm 2012), Cờ thi đua của Thủ tướng Chính phủ (năm 2010), Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ nhân dịp Kỷ niệm 30 năm thành lập trường (năm 2018). Nhà trường cũng liên tục đạt danh hiệu “Tập thể lao động xuất sắc” trong các năm học, nhận Cờ thi đua của Ủy ban nhân dân tỉnh tặng đơn vị dẫn đầu khối các trường THPT. Chi bộ Đảng luôn được công nhận trong sạch, vững mạnh. Công đoàn,

Nhà giáo Ưu tú Phan Mỹ Hạnh cùng Ban giám hiệu, Công đoàn, Đoàn thanh niên nhận Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ nhân dịp kỷ niệm 30 năm thành lập trường THPT chuyên Chu Văn An.

Đoàn thanh niên thường xuyên được công nhận là tổ chức cơ sở vững mạnh, xuất sắc.

Chia sẻ về mục tiêu, phương pháp giáo dục của nhà trường, cô Phan Mỹ Hạnh, Nhà giáo Ưu tú, hiệu trưởng nhà trường cho biết: Không chỉ đầu tư vào truyền thụ tri thức, phát triển năng khiếu cho học sinh, Trường THPT chuyên Chu Văn An còn coi trọng việc giáo dục toàn diện: giáo dục về lí tưởng, truyền thống, đạo đức, lối sống, kĩ năng sống, hiểu biết xã hội lồng ghép qua một số môn học, các hoạt động ngoại khóa, sinh hoạt tập thể, trải nghiệm sáng tạo... “Niềm tự hào của các thế hệ giáo viên nhà trường chúng tôi không chỉ dừng ở việc gây dựng nên một địa chỉ đào tạo có chất lượng cao mà còn bởi chúng tôi đã đào tạo nên các thế hệ học trò năng động, sáng tạo, sống nhân ái, tự tin, tự chủ và có ích cho xã hội” - Đó là tâm sự của người nữ hiệu trưởng đương nhiệm Trường THPT chuyên Chu Văn An, cánh chim đầu đàn của ngành giáo dục tỉnh Lạng Sơn.

Trò chuyện với giáo viên và các thế hệ học sinh nhà trường, tôi còn biết một con số rất thú vị, đó là có tới gần 70% các thầy giáo, cô giáo đang công tác tại trường nguyên là học sinh của nhà trường. Điều khiến họ trở về và gắn bó cả quãng đời sự nghiệp của mình với nhà trường, không gì khác chính là sự tri ân, là lòng biết ơn với “cái nôi” đã nuôi dưỡng mình trưởng thành. Và sự “trở về” đó cũng chính là động lực để Trường THPT Chu Văn An vững bước đi tới tương lai ngày một rạng ngời hơn.

Ảnh trong bài: Tư liệu Trường THPT chuyên Chu Văn An

VĂN NGHỆ

xứ Lạng - số 301-11/2018

Trang thơ của thầy và trò Trường THPT chuyên Chu Văn An

NGÔ SƠN

Xứ Lạng vào xuân

Ta cứ mong hoài rồi mùa xuân cũng đến
Vẫn như ngày nào buổi hò hẹn đầu tiên
Xuân đã về! Ôi tình xuân xao xuyến
Ta trao nhau trong nắng mới thì thắm...

Xuân đã về! Cho lòng người bồi rối
Lộc biếc, chồi non, đào thắm, mai vàng
Ru lòng mình say đắm miên man
Và đắm chìm trong vườn xuân khoe sắc

Xuân đã về! Em đem theo chút nắng
Sưởi ấm lòng anh trong giá lạnh đông tàn
Và muôn ngàn chồi biếc giữa dương gian
Cứ mượt xanh dịu dàng trong nắng mới

Xuân đã về! Chao nghiêng trời cánh én
Hương hoa xuân ngan ngát giữa đại ngàn
Ôi tình xuân mãi mãi với thời gian
Anh yêu em! Oí mùa xuân hoa thắm.

BÙI VĂN NGỌC

Ơn thầy

(Kính tặng thầy Ngô Sơn)

Giữa cuộc đời đầy rẫy những bon chen
Thầy chọn cho mình một nghề lặng lẽ
Những khát khao một thời tuổi trẻ
Cháy bùng lên theo bụi phấn hồng

Từng lớp học trò lần lượt sang sông
Có một mái chèo âm thầm vỗ sóng
Chở trên mình tình yêu và khát vọng
Đến bến bờ tươi sáng của ngày mai

Viên phấn hồng nằm trọn trên tay
Như những que diêm sáng một lần rồi tắt
Mà cháy hết những gì tinh túy nhất
Hóa thân mình vào toán và thơ

Cháy hết mình như trái tim Đan-kô
Tỏa sáng cả vùng thảo nguyên lộng gió
Trong bài giảng vẫn còn nguyên đó
Thoảng đâu đây những bụi phấn hồng

Mỗi một thầy cô, mỗi một cuộc đời
Như một que diêm, một viên phấn trắng
Cháy đến tận cùng cái thân diêm ấy
Cho cuộc đời tươi mới, nở hoa.

Trang thơ của thầy và trò Trường THPT chuyên Chu Văn An

NGÔ THỊ HỒNG MINH

VÕ PHƯƠNG LINH

Trở về

*Trở lại
Con đường xưa nơi ta mười tám
Hạnh hao một thuở heo may
Bạn bè cũ phương trời xa vắng
Ô cửa lớp ngày nào sao cứ chênh chao*

*Tháng năm đi qua một chặng đường dài
Trở về
Nỗi nhớ dâng trào chẳng gọi thành tên
Rưng rưng đôi mắt
Thầy cô mái tóc pha sương
Bàn tay run run trong bàn tay
Như ngày nào trẻ dại.*

*Ai cũng có một thanh xuân
Vội nhiều thương nhớ
Nỗi nhớ đậm sâu như biển khơi
Chỉ hằng mong mỗi lần trở lại
Cây bàng lặng vẫn tím ngát sân trường.*

HOÀNG THỊ KHÁNH XUÂN

Bâng khuâng mùa xuân

*Mùa xuân bén vào khe núi
Hoa cỏ ngời lên, miên man xanh
Mùa xuân bén vào mắt anh
Long lanh nhìn em buổi ấy*

*Có phải mùa xuân là vậy
Đất trời ngợp trong muôn xanh
Có phải tình yêu là vậy
Bắt đầu từ... ánh mắt anh.*

VĂN NGHỆ

xứ lạ-số 301-11/2018

Mùa yêu đầu

*Thuở ấy một chiều thu êm dịu
Nắng còn xanh thắm nhẹ môi ai
Ngỡ gác lá cành, xao xác phố
Cậu đến bên tôi rất nhẹ nhàng*

*Lặng lẽ âm thầm một tiếng "thương"
Ngượng ngùng cô bé nép bên đường
Cậu liếc nhìn tôi màu mắt nắng
Khiến tôi bối rối lòng vẩn vương*

*Cậu tới tặng tôi một nhành hoa
"Mình tên Gió nhé, Gió ngoài xa"
Loạn nhịp con tim cô thiếu nữ
Từ đó "bạn - tôi" hóa "chúng mình"*

*Và rồi thuở ấy hóa thuở xa
Còn đâu buổi ấy, tháng ngày qua
Hoài thu, tôi viết về mùa cũ
Tình đầu trong trẻo, tình tuổi hoa.*

NGUYỄN ĐÌNH THỌ

Gieo chữ

Tặng L. - cô giáo vùng cao cấm bản(*)

*Chót vót non cao, thăm thẳm rừng dày
Gập ghềnh suối khe, cheo leo đèo dốc
Học trò cùng mây đến lớp*

*Con chữ biết khóc, biết cười
Biết no đói, buồn vui
khô khát héo gầy trong nắng lửa
buốt lạnh bập bênh trong mưa lũ*

*Theo mùa đi
Kỳ vọng - tự tin, cô giáo trẻ say sưa
gieo vào đàn em bé bỏng, vô tư
vào từng nếp tâm hồn ngây thơ, trong trắng
trái tim nuôi lửa, tình yêu thương chấp cánh
hẹn những chân trời rộng mở rộn mùa bay*

*Theo mùa đi
Nét thanh xuân tàn úa, pha phôi
lúm đồng tiền, mái tóc huyền... nỗi niềm ai tỏ
cô giáo trẻ vẫn miệt mài nuôi lửa
thắp sáng vùng cao, thắp sáng quê hương*

(*) Bản Khuổi Phụ, xã Khánh Long, huyện Tràng Định, tỉnh Lạng Sơn.

HOÀNG MINH LŨY

Gửi chữ lên non

*Nghiêng nghiêng mái nhà tranh
Nắng thơm màu đất mới
Đàn em vui phơi phới
Bên cô giáo cười tươi.*

*Cô giáo trẻ miền xuôi
Lên đây cùng bản nhỏ
Bàn chân son gót đỏ
Cô gửi chữ lên non.*

*Đường rừng, đá chon von
Quanh co đèo lại dốc
Bao tháng ngày khó nhọc
Đâu quản mòn tuổi xanh.*

*Áo hoa bên áo chàm
Giọng đọc vang vách đá
Sáng lên bao điều lạ
Từng bài giảng thật hay.*

*Trên đỉnh núi đêm nay
Vàng trắng thêm sáng tỏ
Rộn ràng nơi bản nhỏ
Tiếng cô trò thân thương.*

VÂN DU

Mạ pheo bản

*Phuởm pay phiếm mà kheo dích dích
Hèn tả, thu bản sinh mạ pheo
Hẩm thâng lờng khẳm lường mà tẻo
Nằm lằm mưa pày hôn hỉ lai*

*Mưa thẳm chẳm mạ lúu sủng póp
Lẹp chuyền, lười lói tẹp mờ vài
Tinh sần ú lạo slan chuôi sạu
Lăng hườn tể í hỏm hị sluôn*

*Mạ pheo thạp hầu cá pồ tả
Lủm í lắng coòng tét bươn pi
Mẫy pheo sượng hầu luông pần sli
Kim khâm van dưới ỉm ngồ nì*

*Mạ pheo mưa pày mí lọp luông
Xin nầy nam phũm mí cần tồng
Mạ pheo nòn đắc chang slim noọng
Ca kí phạ phiển nhằng dích kheo.*

Dịch:

Tre làng

*Trông lên ngó xuống màu xanh ngắt
Bờ suối đầu làng những lũy tre
Chiều về bóng ngả gió dịu mát
Ngày ấy tuổi thơ vui ùa về*

*Xưa chặt đốt tre làm súng póp
Vót chuyền, chẻ roi đuổi bò, trâu
Trên sân ông bà đan thúng sọt
Sau nhà bố mẹ rào vườn rau*

*Cây tre gánh mình qua nương suối
Như mẹ lưng còng cõng thàng năm
Măng tre nuôi mình thành sli lượn
Mặn đắng ngọt bùi cũng ấm no*

*Cây tre ngày xưa không kịp lớn
Bây giờ gai rậm hỏi ai thưa
Cây tre ngủ quên trong kí ức
Qua bao mùa gió vẫn biếc xanh.*

Súng póp: Một loại súng bằng ống tre, có lỗ rỗng ở trong, dùng một loại quả rừng tròn để làm đạn. Trò chơi của trẻ con.

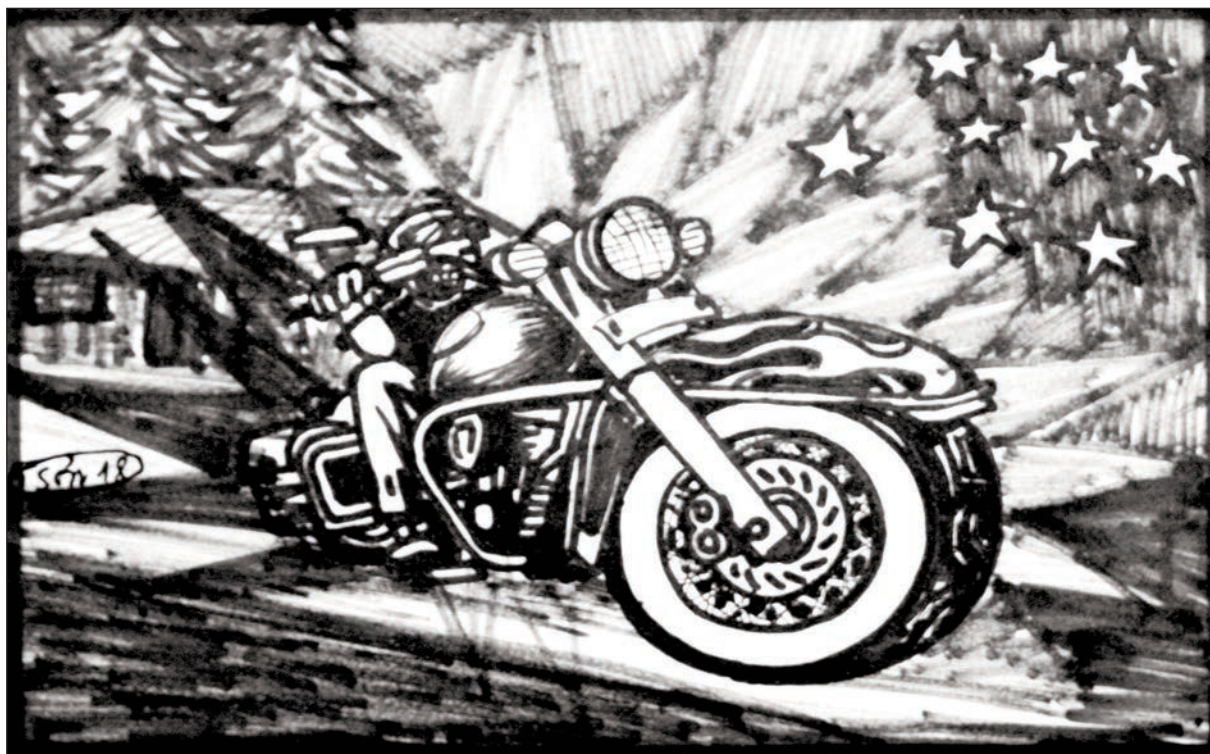
VĂN NGHỆ

xứ lạng-Số 301-11/2018

Giấc mơ Mỹ

Truyện ngắn của LÊ TIẾN THỨC

(Tác phẩm đạt giải C cuộc thi sáng tác
Truyện ngắn năm 2016 – 2018)

Minh Họa: KHÁNH KIÊN

Ngày trước, khi đặt tên cho con cái, bao giờ bố mẹ cũng gửi gắm một ước nguyện nào đó. Ụt, Ịt, Ợt, Ệt chắc hẳn là tên con nhà nghèo bố mẹ chúng muốn ma quỷ không thèm để ý, để nuôi cho dễ. Còn tên những đứa, kêu như chuông khánh, nguồn gốc chữ Hán, chuyển sang nghĩa Việt đài các, kiêu sa thì đến chín mươi bảy phần trăm gia đình có của ăn, của để hoặc các bậc sinh thành là dân kẻ chợ, ít nhiều chữ nghĩa trong đầu.

Hắn họ tên đầy đủ: Nguyễn Khánh Gia Bảo. Là con đầu của dòng họ Nguyễn Khánh. Phải nói Bảo là vàng, ngọc trong nhà, được cưng chiều hết mực. Đây là nói về tình cảm

mà bà nội và mẹ dành cho, còn bố Gia Bảo là một thầy đồ nổi tiếng khắt khe. Hồi còn nhỏ, Gia Bảo vô cùng nghịch ngợm. Hắn dám vào đền thờ vật râu Đức thánh Trần. Một trận đòn roi mây trút lên người. Bố hắn, sắm một chiếc xích dài xích chân thàng con hỏn lảo mặc nước mắt ngắn dài van xin của mẹ và vợ...

Lúc bấy giờ, chúng tôi còn trẻ con, có trò gì mà không đùa, không nghịch. Nhớ lần chơi trò trốn tìm Gia Bảo chui vào chiếc cống nhỏ. Hắn chống đầu gối thế nào mà bị mắc kẹt. Định cầm chân hắn kéo ra, nhưng khổ nỗi động đến là hắn kêu váng trời đất. Cả những người lớn cũng lại giúp nhưng chẳng ăn thua

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ lạng

- Mà chạy đi gọi bố nó nhanh lên Đức!

Tôi “Vâng” một tiếng to rồi vụt đi. Khi cùng ông Minh quay lại, thì chú Lốc tính hay bông phèng kêu lên:

- Chết rồi Bảo ơi, bố mày cầm roi ra kia...

Thằng trời đánh, thánh vật chẳng biết làm kiểu gì mà bỗng mềm chân thoát khỏi thế khóa, chui tọt ra khỏi chiếc cổng rộng thẳng trước khi bố nó kịp lại gần.

Lớn lên rồi, tính đầu bò của Bảo vẫn không hề thay đổi. Nói chuyện rất ngang. Nghe ba câu là người ta tức nổ con mắt, chỉ muốn tát vào mặt hắn. Bù lại, hắn rất đẹp trai và nhiều tài lẻ. Thói đời ngấm cũng lạ, lũ con gái thấy trai hiền lành, ăn nói tử tế lại không thích mà chỉ thích tay ngang, ngỗ ngược. Gia Bảo rất phởn chí vì chị em mê hắn cũng nhiều...

Hồi học chuyên nghiệp, có một bà chị, người Hà Nội hơn hắn vài tuổi thích và đưa hắn vào rọ. Mỗi tình chị em ấy, tưởng đùa cho vui không ngờ thật. Bố, mẹ hắn phản đối, hắn bảo:

- Nếu không cho cưới, thì con chỉ việc ra Ủy ban đăng kí là xong. Mà chả cần đăng kí, cứ sống chung với nhau cũng được.

Thời bây giờ, chuyện chống đối bố mẹ, sống thử với nhau thì đây, chứ thời tem phiếu là bị liệt vào tội “hủ hóa”. Biết gặp phải thằng cùn, bố nó đành miễn cưỡng đồng ý, dù thâm tâm ông không thích tẹo nào.

- Con gái mà sắc diện hoa đào, mắt ướn là loại đàn bà dễ lãng loạn, lãng nhăng trai gái. Tao nói rõ rồi mà mày chả chịu nghe. Người xưa dạy mua trâu, cưới vợ, làm nhà phải hết sức cẩn thận. Nhà mình ở phố không cần trâu, nhưng cưới vợ sao mày không chọn đứa hiền thực, mà cứ khăng khăng không chịu nghe lời khuyên bảo của bố mẹ?

- Bố đúng là ông đồ hết thời. Thanh niên bây giờ sống phải hiện đại. Tam cương ngũ thường, nhân, nghĩa, trí, tín, dũng là những điều lão Khổng Tử lòi bịp đấy...

Ông Minh giận tái mặt. Thằng đại nghịch, dám giễu cợt cả thánh hiền, mà ông toàn tâm tôn quý thì đến bố, nó cũng chả coi là gì. Hồi bé, nó dám vật râu ngài, làm ông mang tiếng

là người có chữ mà không biết dạy bảo con. Ông phải thân chinh áo dài, khăn xếp biện đủ đấng, trà, quả, thực, phù, lưu, tửu tế, phủ phục dưới chân đức thánh Trần mà tạ tội rồi thuê thợ khéo lắp lại râu cho ngài.

Tưởng rằng sau trận đòn, xiềng xích nó phải tổn đến già, không ngờ giờ nó vẫn chứng nào tật nấy. Cho đi học để lấy trí khôn, để thành người lương thiện thì nó lại rước con nặc nô ở tận đầu, tận đầu về. Rồi dòng họ Nguyễn Khánh đến mang tiếng nhục vì nó mất...

Năm ấy, Gia Bảo lấy vợ. Con gái thích nhảy múa, ăn chơi, đàn đúm mà làm dâu ông đồ, thật nhiều trái khoáy. Bố thì nền nếp gia phong, mà con dâu mặc cứ như thiếu vải, như trêu người lũ đàn ông thèm khát... Chương mắt quá, sau nhiều lần góp ý không có chuyển biến, ông bà Minh muốn chúng nó ra ở riêng. Bảo nói:

- Ra ở riêng cũng tốt. Bố, mẹ cứ mua cho chúng con ngôi nhà nào thơm thơm một chút là được. Đấy, nhà ông Phán rao bán. Ông ta muốn chuyển vào Nam.

Ông Minh bảo:

- Ngôi nhà đó đẹp, xây theo kiểu Pháp chắc chắn. Điều dở duy nhất là có cống ngầm chảy qua làm đứt long mạch.

Bảo phản ứng rất cùn:

- Sao lúc nào bố cũng phong kiến, thủ cựu thế nhỉ? Cái gì cũng xem ngày, xem giờ, xem hướng, xem phong thủy... Thế đi đái, đi ỉa có phải xem ngày xem giờ không?

Ông Minh thẳng tay giáng cho Bảo một cái tát như trời giáng.

- Đồ mất dạy! Cuộc đời mày rồi có lúc không dám ngẩng đầu nhìn ai. Được! Mày sẽ có cái nhà đó! Loại nước đổ đầu vịt, bại nào...

Tú Anh thích lắm. Cô thì thâm vào tai chồng:

- Nhà ấy quá đẹp, ông già mê tín nhiều nên thành dị đoan. Ở chung, em cảm thấy bức bối lắm ...

Năm một nghìn chín trăm chín mươi tư, cơn lốc lô đề ập đến. Nhà nhà đánh đề, người người chơi lô. Gia Bảo và Tú Anh rất hợp cạ

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-11/2018

khoản làm giàu không khó. Sau bốn năm bỏ nghề nhà nước đi buôn lậu, họ cũng có một số vốn. Kể ra cuộc sống như vậy cũng tạm ổn. Công bằng mà nói, Tú Anh cũng là người tháo vát. Xinh đẹp và mắt dài ướt thế kia làm luật qua trạm là lợi thế không nhỏ. Một lần, nhận lời đi dự tiệc quan hệ đối ngoại, cô bị lừa uống say và bị đối tác chơi xấu. Biết rằng muốn được việc là phải chiều lũ đàn ông hư đốn, ham chơi tìm của lạ. Nhưng bị bọn chúng biến thành nô lệ tình dục trước ánh nhìn dâm loạn, đều cáng thì thân phận mình khác gì con bớp rẻ tiền. Sau lần ấy, Tú Anh giật mình thon thót. Đến quan hệ với chồng mà cô còn thấy ghê ghê. Nhưng cuộc đời đầy rẫy sự khốn nạn. Không được chiều là bọn chúng bắt hàng. Mà cái trò đời, buôn đủ thuế má thì còn lời lãi vào đâu? Cuộc đời thật là tiến thoái lưỡng nan...

- Đây, lưỡng cực sinh tứ tượng, tứ tượng sinh bát quái, bát quái sinh sáu mươi tư quẻ. Trời đất thế và đề lô cũng vậy. Vấn đề là ta phải tìm cho ra cách lý giải trong ma trận...- Gia Bảo bô bô giải thích với vợ về ý đồ tìm con lô đề trong mớ bong bóng. Tú Anh gật đầu.

- Đến phóng tàu vũ trụ người ta còn phải dùng thuật toán tính quỹ đạo bay và sự chuyển động của các vì tinh tú. Tú Anh gật đầu

- Sự bí hiểm vô cùng của các nguyên tố kim loại, thế mà Mendeleev còn tìm ra hệ thống tuần hoàn. Lẽ nào đề không có?

Lần này thì Tú Anh lên tiếng

- Mendeleev là một thiên tài. Anh có tài không?

- Mendeleev tìm ra bảng hệ thống tuần hoàn trong một giấc mơ. Lẽ nào tôi không có giấc mơ?

- Vậy thì anh cứ việc mơ. Chỉ sợ gặp toàn ác mộng - Tú Anh vươn vai ngáp dài ưỡn ỏi...

Gia Bảo bắt đầu nghiên cứu đề đóm. Có lúc tưởng đời đến nơi, mà vẫn trượt. Cay quá, hần cả đêm cầm bút hí hoáy tính toán. Đánh bé, rải màn màn thì cũng trúng, hể to to một chút y như rằng "đi Ma Cao". Một hôm, ngồi tư lự hần nghĩ thầm: Lâu rồi, không được cầm đồng nào của thằng chủ đề. Thôi hôm nay giải đen, thua cũng đánh miễn là phải được con thư kí đưa lại tiền để giải vận hạn. Quyết tâm rồi, hần đến nhà con thư kí.

- Mà đánh cho anh từ 01 đến 99 mỗi con năm nghìn.

- Ờ, anh đánh kiểu gì lạ lùng thế? Đánh thế chả thua à...

- Kệ tao - Hần cần nhàn và móc ví.

Đời cũng giỏi trên người. Tối ấy đề về 00. Bảo đập bể bộ ấm chén và hầm hầm ra trước ban thờ nguyền rủa treo treo:

- Tổ tiên nhà người ta thì phù hộ con cháu, còn tổ tiên nhà này chỉ cho con cháu ăn cứt.

Cô nàng Tú Anh cũng đánh, nhưng quá liều hơn. Cô không thèm đánh qua thư kí mà đánh thẳng với chủ đề. Có hôm cô bảo:

- Em đánh giấu chồng, anh cho em ghi nợ nhé!

Chủ đề gãi đầu...

- Đi mà, người ta sòng phẳng chứ bộ, kệt chút xíu thôi hà.

Nững nịu nhại giọng miền Nam kèm theo cái liếc mắt dao cau thì sắt thép nào không tan chảy. Rồi số tiền Tú Anh nợ cứ lớn dần. Chủ đề bảo:

- Anh không muốn làm khó, nhưng mà em đánh kiểu này anh cụt vốn mất. Anh nhát gan làm gì dám ôm, phần lớn là bán lại cho đầu nậu. Mà lão chủ kia là phải tiền tươi, thóc thật đâu thể chịu lại.

Tú Anh nhanh miệng:

- Thế này nhé! Anh em mình đi uống nước rồi bàn cách tháo gỡ.

Hai người vui vẻ lên xe. Chủ đề nhằm hướng nhà nghỉ khuất nẻo thẳng tiến. Tú Anh tùm tùm cười.

Cặp đôi Gia Bảo và Tú Anh có một thằng con trai khá khinh. Lúc bấy giờ cậu nhóc bảy tuổi. Ông bà nội cứng chiều lắm. Thằng bé mách bà nội:

- Bà ơi, mẹ dạo này toàn bắt con ăn cá mắm...

- Sao lại thế? - Bà nội tròn mắt.

- Mẹ bảo hết tiền rồi... - Thằng bé phụng phịu.

Điên tiết lên, bà nội chạy xuống nhà con trai chửi cho con dâu một trận chửi thiếu câu gì. Tú Anh cay mũi vì bị mất mặt với hàng phố. Cô nghĩ bụng: Ở đây không ổn, phải tính bài chuồn chuồn thôi. Thối đời, đàn bà hễ nổi nóng là phải phun ra bằng hết. Loại lửa rơm ấy, ác miệng nhưng không ác tâm. Còn dạng tấm ngấm tấm ngấm ngọt ngào: Thừa mẹ, thừa mẹ hãy liệu coi chừng.

Bên ngoại Tú Anh có một bà bác sống bên Mỹ, cô bàn với chồng là nhờ bác tìm cách đưa sang.

- Nhưng sang bằng cách nào? - Bảo hỏi.

- Anh đọc thư đi này - Bảo dán mắt vào lá thư. Trong thư bác Tú Anh bày mưu "Nhiều người đã sang Mỹ thành công trót lọt bằng cách này: Ly hôn giả với chồng ở Việt Nam rồi kết hôn giả với một người đàn ông có quốc tịch Mỹ. Sang được Mỹ, nhập được quốc tịch rồi thì ly hôn chồng Mỹ, bảo lãnh cho con. Con nhập quốc tịch rồi, tiếp tục bảo lãnh cho chồng. Tất nhiên là phải chịu mất khoản phí môi giới kha khá tiền."

- Thế thằng bên Mỹ kia nó không chịu bỏ thì sao?

- Anh ngốc quá! Nó bỏ ngay khi em hoàn thiện thủ tục pháp lý bên Mỹ. Nó còn đóng vai ông chồng giả dài dài. Nghề của nó đấy!

- Nhưng ông bà già không cho anh đi đâu, mới lại tiền đâu mà lo lót cho người ta.

- Em bàn thế này nhé! Đăng nào cả nhà mình chả đi. Anh tìm người mua nhà làm giấy bán ứng trước một nửa tiền, khi nào anh sang Mỹ mình mới giao nhà nhận nốt tiền. Chỉ có cách ấy thôi, anh à...

Ba hôm sau, Bảo nói:

- Quyết. Liều một phen! Anh giấu không cho bố mẹ biết đâu.

Tú Anh ra đi trong lặng lẽ. Ông bà Minh hỏi thì Gia Bảo nói:

- Nhà con đi xuất khẩu lao động. Chứ ở nhà bây giờ làm ăn khó khăn lắm!

Năm năm sau, Tú Anh trở về Việt Nam. Cô đã hoàn tất thủ tục bảo lãnh cho con trai qua Mỹ. Trong đêm, Bảo cần nhằn về nỗi vất

vả một mình nuôi con và cả nỗi cô đơn. Tú Anh bấu môi:

- Anh có mà nhịn.... Nhưng mà em không ghen đâu. Chịu khó chờ một thời gian nữa nhé, cả nhà mình sắp được đoàn tụ bên Mỹ rồi!

Thời gian thấm thoát thoi đưa, người mua nhà kiên quyết đòi nhà không thể chờ Gia Bảo lâu hơn nữa. Hắn cầm nốt khoản tiền và trở thành bơ vơ. Bí lên, hắn đến sống chung với một người đàn bà tuổi sồn sồn chồng bỏ. Bụng nghĩ: Đợi thêm vài năm nữa rồi qua Mỹ tha hồ mà sướng. Hắn đâu biết rằng, hắn đang phải ăn một quả bồ hòn đắng nghét.

*

Tú Anh đến trời tây. Cầm nửa số tiền bán nhà, cô lo lót xong thủ tục pháp lý. Nghĩa là xuất trình quyết định của tòa án Việt Nam về việc cô đã ly hôn hợp pháp với cơ quan công quyền Mỹ để có được tờ đăng ký kết hôn với người chồng mới. Giờ cô mới biết mặt "chồng". Đó là một người đàn ông gốc Phi. Thôi, chả sao! Chỉ là để hợp thức hóa quốc tịch công dân Mỹ thôi mà. Dĩ nhất là cô không biết tiếng Anh, nên không hiểu chồng Mỹ nói gì. Bác cô phiên dịch và bảo:

- Nó bảo phải có một đám cưới nho nhỏ để che mắt chính quyền sở tại.

Thế là Tú Anh đành phải nghe theo sự sắp đặt. Lần thứ hai mặc váy cô dâu, đi bên chồng mới mà đến cái tên anh ta, cô đánh vắn còn khó... Đám cưới xong rồi, bác Tú Anh định đưa cháu mình về nhà, thì bị nhà trai ngăn cản. Một cuộc cãi lộn bùng lên. Cảnh sát can thiệp. Nhà gái chẳng có lý do gì để ngăn cản việc đón dâu. Đám cưới giả thành thật.

Tú Anh buồn lắm. Thương mình và cả thằng cu tý ở nhà. Vì đâu nên nỗi? Cô cắn răng chịu và nghĩ bụng sẽ cố tìm được một công việc phù hợp và rồi sẽ bỏ chồng đón con sang. Bác cô dù thương cháu cũng đành bất lực bởi người không biết tiếng sao có thể có được chỗ làm tốt. Tú Anh đành đi làm cho một cửa hiệu sơn sửa móng tay. Thiên đường của mình là đây sao? Giấc mơ Mỹ như thế này ư? Cộng đồng người Việt bên Mỹ vẫn còn mặc cảm nặng nề về cuộc chiến. May nhờ có bác

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-11/2018

làm bình phong nên quan hệ với cộng đồng người Việt cũng suôn sẻ.

Chồng Tú Anh là lái xe đường dài trông đen nhẻm, lạnh lùng nhưng hóa ra lại là người rất thương và chiều vợ. Những món ăn Việt Nam mà Tú Anh nấu, bữa nào anh ta cũng giơ ngón cái lên và bảo “Number one”. Anh thường ôm cô vào lòng vỗ về, an ủi mỗi khi cô buồn nhớ nhà, nhớ con. Cách cư xử tế nhị của anh làm Tú Anh nguôi ngoai và thích nghi dần cuộc sống mới. Cô so sánh Murtu với Gia Bảo và chợt nhận ra mình hợp với Murtu hơn. Về ngổ ngáo và tính bốc đồng trẻ con của Gia Bảo khiến cô lúc nào cũng phải căng mình che chở, còn ở bên cạnh chồng Mỹ cô cảm thấy được đùm bọc yêu thương. Thật là sự kỳ lạ và trớ trêu của tạo hóa. Đám cưới giả thành thật. Một cô bé tóc xoăn ra đời.

Tú Anh nói với chồng là cô muốn đón con sang bên này đoàn tụ, Murtu đồng ý:

- Đây là việc nên làm! Em về đón thằng Quý đi. Sang bên này còn sớm hòa nhập vào cộng đồng nước Mỹ.

Tú Anh đầy cảm động, ôm chặt lấy vai chồng. Điểm duy nhất mà cô không dám nói là tại Việt Nam vẫn còn một người chồng, thật không phải thật, giả không là giả.

Thằng Quý giờ đã lớn. Lớp trẻ hòa nhập rất nhanh vào cuộc sống hiện đại. Lúc mới sang Mỹ, nó giận sôi lên khi nhìn thấy ông bố dượng và đưa em da nâu. Nước mắt của trẻ con chóng đến và cũng chóng tan như trận mưa rào. Bố dượng nó tốt bụng và nhân hậu. Bố dượng nó xuất xứ từ Cameroon chẳng biết bằng cách nào mà nhập tịch được vào nước Mỹ, làm nghề lái xe đường dài. Ông đi đó, đi đây nhưng mỗi khi trở về bao giờ Quý cũng có quà như em gái. Quý quen dần và ngày càng có cảm tình với “ông tây da đen to cao lưng lửng”.

Năm mười tám tuổi, Quý quay về Việt Nam thăm quê. Ông, bà nội già yếu, bố nó thì đứng tuổi. Nó đã quen với cuộc sống nước Mỹ, ngôn ngữ và phong cách Mỹ. Nên nói chuyện với ông bà nội nó cứ thêm vào những từ ngữ mà ông nội không sao hiểu được. Ông nó bảo:

- Ở bên Mỹ có cộng đồng người Việt đông đảo mà sao con nói tiếng Việt ngọt thế? Con muốn trở thành người mất gốc ư?

Quý phẩy tay:

- Ông ơi, cả thế giới nói tiếng Anh, sao con phải chú tâm vào tiếng Việt. Con vẫn còn nhớ tiếng Việt thế này là giỏi lắm rồi đấy!

Bà nội chen vào:

- Cái ông này, cháu nó vừa về đã hoành họa. Thế cuộc sống bên kia thế nào hả con?

Quý kể tắt tẩn tật. Nghe xong, ông bà chết lặng.

- Thì ra là thế. Mẹ mày lấy thằng da đen à? Tôi biết ngay con dâu là đưa siêu lừa đảo mà. Giờ thằng Bảo mở mắt ra chưa? - Ông Minh nhìn con trai chằm chằm.

- Nhưng cháu nội mình được nhập tịch Mỹ rồi đấy thôi!

- Cái thằng Quý hả? Về quê hương bản quán mà cái gì cũng chê. Nó bị nhiễm độc tư tưởng rồi.

Quý quay mặt đi khó chịu. Ông Minh tiếp tục bày tỏ bức xúc:

- Sống ở đâu mà chẳng phải làm phải ăn. Thằng Quý chóng to mắt mà nhìn xem: Việt Nam bây giờ ô tô, xe máy đầy đường. Quốc lộ thênh thang, nhà xây khắp nẻo. Ăn chả thiếu đồ ngon, mặc tha hồ lựa chọn. Mày bảo chế độ cộng sản thiếu dân chủ ư? Ông nội mày là cộng sản nòi đây! Nếu không có cộng sản, thì liệu có một Việt Nam ngẩng đầu kiêu hãnh với thế giới như ngày hôm nay không? - Ông quay sang Bảo đang ngồi mặt nghệt ra vì sốc trước thông tin thằng con trai vừa kể - Tôi đã bảo anh những gì trước khi lấy vợ? Anh oai quá nhỉ, đi trước thời đại quá nhỉ? Làm thằng đàn ông, có vợ không coi nổi để thằng khác chơi, có nhà mà không được ở. Sống như kẻ giang hồ chân đất, dùng lại đồ thừa mà kẻ khác vứt đi. Bằng này tuổi mà không nhà, không cửa. Cảnh chó chui gầm chạn, nhục không? Cái con mà anh đến tá túc ở nhờ ấy, khi nào nó chán hoặc nó điên lên, nó tổng cổ anh ra khỏi nhà nó bất cứ lúc nào thì đừng có về đây ăn vạ. Nhà này giờ là của thằng Minh Trí. Đây, con trai anh sắp đủ tuổi bảo lãnh cho anh sang thế giới tự do, không

VĂN NGHỆ

Số 301-II/2018 - xứ lạ

làm mà vẫn có ăn rồi đấy! Sang mà lạy lục, xin với thằng tây da đen mà chuộc lại con vợ kính yêu!

Những lời nói của ông Minh như đang xát muối vào nỗi đau dòng họ. Chẳng mấy khi ông mắng chửi con cháu độc địa và cay nghiệt như thế. Bảo ù tai, chóng mặt trước sự thật nghiệt ngã. Con trai sống phụ thuộc người ta thì bảo lãnh gì được cho bố? Kể cả sang được bên kia, tiếng không biết thì làm được gì khi đã bằng này tuổi? Giấc mơ về cuộc sống giàu sang sụp đổ tan tành... Về cuối đời hắt lại thành tay trắng, mang tiếng ăn nhờ, ở đậu. Bảo trở thành kẻ cái bang áo trắng. Số tiền nửa căn nhà còn lại, cơ bản hắt đã nướng vào trò cờ bạc, lô đề. Tài sản có giá trị duy nhất còn lại là chiếc xe máy Harley Davidson hàng cũ mà hắt cố tậu cho bằng được. Người không biết, nhìn thấy Bảo ngoài đường cứ ngỡ hắt đấy là một đại gia tay chơi. Chao ôi, sự mua danh, khoe mẽ mà bệnh sĩ người đời mắc phải mĩa mai đến nhường nào.

Tôi còn nhớ một lần tổ chức họp hội bạn cùng khóa học phổ thông, cao hứng lên tôi mới kể cho lũ bạn một câu chuyện về bệnh sĩ. Chuyện rằng:

“Thời sinh viên ngày ấy khổn khó gian khổ lắm. Tôi chỉ có ba bộ cánh tươm tươm, một chiếc xe đạp cà tàng, thế mà đã được xếp vào hàng quý tộc. Còn cô bạn cùng lớp thì diện ngất trời... xông xênh váy áo, khuyên tai nhẫn vàng, đồng hồ Senko. Thật là ngưỡng mộ. Cô ấy bảo bố cô ấy là Bí thư Tỉnh ủy. Chả trách!

Có lần, vui chuyện cô ấy kể: Một hôm, mình đang ngả lưng trên bộ sofa Ý, nghe nhạc Khánh Ly từ dàn Akai, bỗng một con chuột lên vào phòng khách, nó định cắn dây điện chiếc tủ lạnh Sony, mình dùng cây phất trần lông chim công định đập thì nó nhảy tót sang chiếc ti vi hai cửa lùa của Nhật, mình đuổi theo, thì nó chui luôn vào tủ rượu ngoại của ba mình. Đành chịu thua nó, cay thế...

Mọi người nghe, mắt tròn, mắt dẹt. Nhiều cô bạn cùng lớp nén tiếng thở dài ao ước...

Bẵng đi ba tháng, vào buổi tối có một người nông dân, vai mang một bị đựng khoai lang vào trường. Ông lúng túng dừng lại trước kí túc xá, nơi chúng tôi ở và hỏi thăm:

- Các anh có biết cháu Làn nhà tôi ở chỗ nào không?

- Bác ơi, bác phải cho chúng cháu biết là chị ấy học năm thứ mấy, khoa nào thì chúng cháu mới giúp được ạ.

- Nó học khoa văn, năm thứ nhất.

- Sao bọn mình không biết nhỉ? Bằng - bạn tôi nhìn mọi người ngờ ngác .

- À, ở nhà tên nó là thế, Bây giờ nó đổi tên là Ngọc Lan..

Chúng tôi kinh ngạc, đưa mắt nhìn nhau. Ông Bí thư Tỉnh ủy đây á? Tôi đưa mắt nhìn trộm: Đôi dép không thể gọi là đôi dép được nữa. Mời bố Lan vào phòng ngồi nghỉ, lấy cho ông cốc nước lọc, chúng tôi gọi chuyện về Ngọc Lan. Chao ôi, nhà nghèo thế, mà cô ta nở bất bố vay mượn, mua sắm để cô đi học. Hết khả năng, mua vàng, nên cô đành dùng tạm... vàng giả.”

Câu chuyện kết thúc, lũ bạn khoái chí và thi nhau kể những câu chuyện hài về bệnh sĩ. Tên Bảo cáu tiết, cà khịa với tôi:

- Ông ăn giáy nhiều nên ngứa mồm hả? Ông định châm chọc khích bác tôi hả ?

- Đâu có. Chuyện vui tào lao chi khươn ấy mà. Con xe Harley Davidson của ông là hàng xịn chứ đâu phải hàng giả.

- Nhưng mà nó bán nhà để mua xe xịn đấy!

Chả biết thằng nào trong đám đồng oang oang. Lũ con gái cười rũ.

- Họp bạn mà toàn giọng nói đều. - Bảo hằm hằm đứng dậy ra về, mặc lũ bạn hết lời can gián. Tiếng bô đặc trưng của con Harley rú lên đầy thách thức.

“Con mụ vợ khổn nạn thật!” Bên chai rượu, Bảo nghĩ ngợi miên man. Nó dở chiêu lừa ngoạn mục. Đến cái nhà bố mẹ mua cho mình, mà nó cũng cuỗm đi được một nửa. À! Nhưng mà... Không đúng! Đây là tiền công mà nó đưa con mình nhập tịch nước Mỹ America USA đấy chứ. Chao ôi, giấc mơ Mỹ, giấc mơ Mỹ! Bảo gào lên. Bỗng dưng, Bảo cười sảng sặc như thằng điên và chạy bổ ra đường...

VĂN NGHỆ

xứ lạng - số 301-11/2018

KỠ CÙNG, CON SÔNG THÀNH PHỐ TÔI

Nhạc: Bùi Minh Tấn
Lời: phỏng thơ Vi Thị Thu Đạm

Allegro

The musical score is written for a single melodic line in treble clef, with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Allegro'. The lyrics are written below the notes. The score consists of 18 staves of music. The lyrics are: Kỳ cùng kỳ cùng quanh co xanh biếc phải là khằng khít mà thành tên sông Kỳ cùng kỳ cùng những dòng suối nhỏ Qua khe qua núi về thành yêu thương Kỳ cùng kỳ cùng đôi bờ cỏ dại ngàn lau mè mãi chờ ai đợi ai Kỳ Cùng Kỳ Cùng câu sli ai hát câu then ai đàn nước chẳng chảy xuôi Bao nhiêu năm tháng sông mang phù sa đắp xây miền Xứ Lạng Qua bao nhiêu núi sông chảy về đây áp ôm thành phố trẻ Vượt qua ghềnh thác sông về tươi xanh long lanh phố núi Vượt qua gian khó nặng tình quê hương tháng năm vui buồn Kỳ Cùng Kỳ Cùng vòng ôm thành phố bên mong bên nhớ đôi bờ yêu thương Kỳ cùng Kỳ Cùng Ai mong ai nhớ ai ở ai đi hẹn nhau Kỳ Cùng đi hẹn nhau Kỳ Cùng

Sơ tài

Ảnh: DƯƠNG CÔNG BAO

Đền trường

Ảnh: TRẦN BẦY

Anh nuôi

Ảnh: NGUYỄN VĂN DƯƠNG

Mát tay

Ảnh: NGUYỄN VĂN DƯƠNG

Chân dung vùng cao (2) - Sơn dầu - ÂU VIỆT SƠN

Mông trường ngày thu hoạch

Ảnh: DƯƠNG DOãn TUẤN

Mùa hoa cải

Ảnh: HÒA LỘC

Nước mắt của mẹ

Truyện ngắn dự thi của TRƯƠNG THỌ

Minh họa: HOÀNG NHẬT QUANG

Sau khi sự việc xảy ra mẹ tôi dặn: “Cấm không đưa nào được nói chuyện này ra ngoài, đừng có mà vạch áo cho người xem lưng, hay hớ m gì”. Nhưng tôi thấy hiện nay những chuyện na ná giống như chuyện gia đình nhà tôi không phải là hiếm, nên tôi sẽ đưa chuyện này lên báo. Truyện viết xong tôi đọc

cho mẹ tôi nghe. Những nhân vật trong truyện không có ai trùng với tên của anh em họ tộc nhà tôi cả nên mẹ tôi bảo “được”. Thế là tôi yên tâm, vừa đạt được mục đích của mình, vừa làm vui lòng mẹ. Truyện thế này:

Năm ấy cũng vào khoảng đầu tháng Chạp, vào một buổi sáng, một chiếc xe ô tô con màu

VĂN NGHỆ

xứ lạng-số 301-11/2018

đen loại xịn sau một hồi còi inh ỏi ngoài ngõ, rồi đổ xích trước cửa nhà tôi. Tôi chạy ra mở cổng, một người to cao, ăn mặc lịch sự trên xe bước xuống. Chẳng phải ai xa lạ, đó là anh Hoàn, anh trai tôi, với nét mặt hớn hờ nhưng có vẻ vội vã anh bảo tôi đi mời chú Bằng (em bố tôi) và mấy anh em chúng tôi lại để anh “có việc quan trọng phải bàn”.

Khi mọi người đã có mặt đầy đủ anh vào việc ngay:

- Thừa mẹ, thừa ông chú cùng các em. Ra Giêng là mẹ con tròn chín mươi tuổi, con muốn khao thọ cho mẹ con ở trên thành phố...

- Sao lại phải tổ chức ở trên thành phố? – Chú tôi hỏi lại ngay.

- Ở thành phố mới đầy đủ phương tiện và tổ chức cũng được long trọng hơn.

Mới nghe đến đây, chúng tôi như bị xúc phạm rồi cùng nhau lên tiếng, về phật ý.

- Thế ở nhà này không đủ phương tiện, không long trọng hay sao?

Anh Hoàn phản ứng lại, giọng trịnh thượng, kể cả:

- Cổ bàn ở nhà quê làm sao tiếp các quan chức, các đại gia, các vụ nợ, cục kia được. Đây là chưa nói đến địa điểm cho hàng trăm chiếc xe ô tô cùng đỗ một lúc.

- Anh Hoàn này, việc tổ chức cho bà, ở nhà chúng tôi cũng đã bàn đầu vào đấy rồi – Chú tôi nói.

- Đầu vào đấy rồi là thế nào, thưa chú? - Anh Hoàn hỏi.

- Đơn giản, gọn nhẹ thôi. Làm dăm bảy mâm mời các cụ cao tuổi trong làng, trong họ, bên nội, bên ngoại khoảng hai chục cụ, còn đâu là bánh kẹo, chè nước thôi. Đã từ lâu, cái lệ làng ta là thế. Chứ bày vẽ cỗ bàn linh đình người ta ngại lắm, mình vừa tốn kém lại mang tiếng là không thực hiện nếp sống mới...

Chú Bằng như còn định nói nữa thì anh Hoàn bật lên như một chiếc lò xo:

- Không được! Người ta cười chết! Mẹ một ông Giám đốc có cỡ mà khao thọ cho mẹ lèm nhèm như vậy coi sao được!

- Thôi thế thì dành quyền cho Bà và các anh, các chị... - Chú Bằng nói - Chúng tôi cứ ngồi im để đón đợi.

Anh Hoàn trong chốc lát máu ở đầu dồn lên mặt đỏ phừng phừng rồi dần từng tiếng:

- Con nói thật với mẹ, với chú chứ, chỉ mấy năm lại đây con đã đi hàng trăm đám, nào lễ cưới, tân gia, khao thọ, rồi sinh nhật... cứ tính sơ sơ tiền mừng của vợ chồng con cũng phải tới vài trăm triệu. Để thu lại khoản tiền đó phải có có gì chứ? Khó quá! Nhà cửa thì đã làm từ lâu rồi, cưới xin thì cũng không... Cách đây ít ngày, vợ chồng con bàn, nghĩ nát óc. May quá, nhà con lại nhớ năm nay mẹ tròn chín mươi tuổi, chúng con mừng quá! Nên tổ chức ở thành phố, con nói thật số tiền mừng thu về phải sáu bảy trăm triệu là cái chắc. Nhiều loại mừng lắm: loại có đi có lại, loại ân huệ nữa chứ. Diện này nhiều lắm, họ chỉ chờ có dịp, đây là cách hợp lý hóa tốt nhất, không ai nói được là mình ăn hối lộ, tham nhũng. Còn nếu tổ chức ở nhà quê liệu có được một phần tư số tiền này không? Có khi còn lỗ ấy chứ! Điều quan trọng nữa là một, hai năm nữa con nghỉ hưu rồi... con nói thật, ở đời người ta phù thịnh chứ ai phù suy bao giờ... Vậy con xin mẹ, xin chú cho con được đón mẹ lên thành phố để chúng con tổ chức mừng thọ cho mẹ.

- Thì – ra – là – thế! - Mẹ thủng thủng vừa nói vừa gật gật cái đầu như để chuẩn bị nói ra điều hệ trọng. Rồi mẹ đưa mắt nhìn khắp mọi người, rành rọt từng tiếng – Mẹ đã sống ở cái làng này chín mươi năm rồi, mẹ được hưởng thọ chừng này cũng là nhờ tình làng nghĩa xóm, lá lành đùm lá rách, tối lửa tắt đèn có nhau. Một lời thăm hỏi, chúc mừng của bà con quý giá lắm, tiền bạc nào sánh được. Bây giờ lên trên ấy, mẹ biết ai vào ai. Cứ ngồi đấy để nhận lời chúc mà cái chính là nhận hộ anh chị những chiếc phong bì... (mẹ lắc đầu) mẹ không làm được. Mẹ không quen sống như thế. Vậy có phải không ông chú và các con?

VĂN NGHỆ

Số 301-II/2018 - xứ lạ

- Đúng đấy! Bác nói quá phải! – Chú tôi tỏ thái độ đồng tình.

- Nếu thế thì tổ chức ở cả hai nơi – Anh Hoàn nói – Chẳng hạn mừng năm ở nhà, mừng bảy hoặc mừng tám ở thành phố, con sẽ cho xe về đón mẹ, ông chú và gia đình vậy được cả đôi bên. Mẹ và chú thấy được chứ ạ?

- Thế thì nhiều khê quá, làm ở nhà còn làm ở thành phố nữa, rồi thiên hạ sẽ lời ra tiếng vào, làm khổ mẹ thêm – Tôi nói.

Anh Hoàn, giọng bưng bưng:

- Tôi làm gì mà khổ mẹ. Đã vậy, tôi làm trưởng, tôi quyết.

- Vâng đấy, anh cứ quyết – Tôi nói.

Xem ra không khí có vẻ căng thẳng. Chú tôi nói:

- Anh Hoàn cứ bình tĩnh – Rồi chú phân tích - Tuy bây giờ trên danh nghĩa anh là trưởng, tôi nói thật, anh đừng giận, nhưng lại là trưởng giả, trưởng thật phải là anh Hiếu (chú nói tôi), người lo thờ cúng tổ tiên, giỗ Tết, chăm sóc mẹ già. Còn anh hình như quên những việc đó lâu rồi, thậm chí quên cả tuổi mẹ, để vợ phải nhắc mới nhớ, trưởng thế đấy!

- Sao chú lại nói vậy? – Anh Hoàn đột ngột xẵng giọng – thì ra các người vào hòa với nhau để phá kế hoạch của tôi. Đã vậy tôi nói thật là tôi không chịu. Tôi cứ làm theo cách của tôi. Tôi sẽ tổ chức làm khao thọ mẹ ở thành phố đành chịu vắng mặt mẹ, các người cứ làm theo cách của các người.

Mẹ vẫn ngồi trên giường như một cái bóng, nước mắt ròng ròng. Nỗi đau của sự thất vọng về một người con mà mẹ đặt bao niềm tin vào đó bằng tất cả sức lực, nỗi vất vả gian truân, sự thiếu thốn nhịn ăn, nhịn mặc, dành dụm, chắt bóp... để cho con ăn học, những mong con khôn lớn thành người. Lại trong hoàn cảnh mất chồng, mất con: hai liệt sĩ trong vòng bốn năm (cha tôi hy sinh ở chiến dịch Biên giới 1950, anh cả tôi hy sinh ở chiến

dịch Điện Biên Phủ 1954). Mẹ tôi một nách nuôi hai con nhỏ, lại phụng dưỡng bố mẹ chồng, hiếu thảo cho đến lúc các cụ qua đời, không một lời chê trách.

Như đã định, đúng ngày mừng năm Tết, lễ mừng thọ của mẹ được tổ chức. Vui lắm, mẹ vừa là người cao tuổi nhất làng, lại là vợ liệt sĩ, mẹ liệt sĩ. Đảng ủy, Ủy ban và các đoàn thể trong xã đều có mặt đông đủ. Hội Người cao tuổi ở tỉnh và Ban đại diện Người cao tuổi ở huyện đều đến chúc mừng và có quà cho mẹ.

Được tin ở thành phố vợ chồng anh Hoàn tổ chức mừng thọ cho mẹ vào ngày mừng tám. Anh làm to lắm, khách mời theo giờ, ăn uống ở một khách sạn gần đấy từ sáng cho đến khuya.

Khoảng tám giờ sáng ngày hôm sau (tức ngày mừng chín tết), thỉnh thoảng lại có chiếc xe ô tô về nhà tôi, thì ra đến dự lễ mừng thọ, khách không thấy mẹ, anh Hoàn nói là mẹ mệt, không lên được, thế là số đông lặng lẽ hôm sau về tận quê để được chúc thọ mẹ. Về quê, các vị khách mới vỡ lẽ mẹ vẫn khỏe bình thường, chứ không phải yếu mệt như anh Hoàn nói. Cho đến chiều tối mới vắng khách, cả làng, cả xã ai cũng mừng cho mẹ.

Có khoảng hơn hai chục túi quà mừng còn hầu hết là phong bì. Mẹ mời chú Bằng và gọi vợ chồng tôi lại bảo, tất cả những chiếc túi đó xếp gọn vào góc giường bên, còn tất cả các những chiếc phong bì không ai được bóc, xếp lại buộc chặt, phong ngoài giấy hồng rồi đặt lên bàn thờ cha tôi và anh Dũng tôi. Mẹ giao việc đó cho tôi và có sự chứng kiến của chú Bằng và cả nhà, còn sử dụng thế nào mẹ bảo tính sau.

Nghe nói công việc xong xuôi vợ chồng anh Hoàn hí hửng ngồi kiểm phong bì, số phong bì chỉ được già một phần ba so với số khách mời. Chị Hoa (vợ anh Hoàn) kêu thất thanh:

- Thế này là thế nào nhỉ? Hay anh có để lẫn vào đâu không?

VĂN NGHỆ

xứ lạng - số 301-11/2018

- Làm gì có.

Anh lục tìm khắp nơi trong nhà, soi đèn pin tìm, rồi anh đứng ngây ra:

- Chả nhẽ ... khách đến ăn mà không phong bì?

- Ai biết được, trời ơi là trời – Bà vợ rên rỉ
- Khao với chả thọ, thế này có chết tôi không, mà nói cho anh biết, chi phí cho cuộc này, ít nhất cũng ngót trăm triệu tôi dự tính trừ chi phí ra còn phải thu về được dăm sáu trăm triệu chứ không phải ít. Mà bây giờ cả thấy mới được trên ba trăm triệu.

Trong khi đầu óc đang rối tinh trong cơn hoảng loạn thì nhận được một thông tin đáng tin cậy từ cú điện thoại: Đa số khách không thấy cụ ở nhà anh Hoàn nên hôm sau đã về tận quê thăm cụ và mừng thọ cụ. Như được liều thuốc hồi sinh, chị Hoa đang nằm trên giường vùng vằng ngay dậy: “Thế thì phải về ngay, nếu chậm những chiếc phong bì ấy sẽ bị tẩu tán hết”.

Hôm sau, trời vẫn còn mờ mờ chưa sáng rõ đã thấy vợ chồng anh Hoàn ần cò ô tô liên hồi gọi cồng. Mấy con chó hàng xóm sủa ầm ĩ. Tôi chạy ra mở cồng. Vợ chồng anh Hoàn xuống xe bước vội vào nhà, chốt trông thấy đồng túi đựng quà mừng biếu mẹ xếp gọn ở góc giường, chị Hoa kêu lên: “Ồi, có thể chứ, thảo nào hụt đi mấy trăm chiếc phong bì là phải”. Anh em tôi đang ngỡ ngác thì anh Hoàn dần từng tiếng:

- Thế những chiếc phong bì mà khách ở thành phố về mừng mẹ ai cầm? Để đâu?

- Này anh đừng có ăn nói hàm hồ. Đây không thèm nhé. Người ta mừng mẹ chứ có mừng chúng tôi đâu mà chúng tôi biết – Tôi nói.

Và lúc đó thì mẹ tôi dậy:

- Cái gì mà mới sáng sớm ra đã om sòm lên thế hả? - Rồi mẹ ngược nhìn - A, vợ chồng anh Hoàn có việc gì mà về sớm thế?

- Dạ, chúng con mời mẹ dậy để được thưa câu chuyện – Chị Hoa nói.

- Thế có việc gì, quan trọng lắm không?

Tôi trả lời và nói cho mẹ biết:

- Hai vị này về hặc xem số phong bì mà các quý vị hôm qua mừng thọ mẹ ai giữ, để đâu? Thế đấy ạ.

- Là con muốn biết các vị khách ở thành phố và Hà Nội về mừng thọ mẹ, số phong bì là bao nhiêu? – Vợ anh tiếp ngay – Thưa mẹ là chúng con chỉ muốn biết thế thôi ạ. À mà chúng con muốn xin lại số phong bì ấy để chi vào lễ mừng thọ cho mẹ ở thành phố hôm vừa rồi.

- Ra thế, thảo nào anh chị về sớm vậy. Kia kia, vẫn xếp đồng đấy – Vừa nói mẹ vừa hát hàm sang đồng túi quà mừng ở góc giường.

- Vấn đề là những chiếc phong bì, chúng con xin mẹ cái đó cơ – Chị Hoa nói.

Mấy anh em chúng tôi cứ ngồi yên ngắm nhìn cử chỉ, thái độ, nét mặt của vợ chồng anh Hoàn. Phút giây yên lặng đến lặng người. Bỗng mẹ tôi nói như ra lệnh:

- Thăng Hiếu bê gói đấy xuống đây!

Trông thấy cái bọc to gần bằng hai hòn gạch, vợ chồng anh Hoàn mắt loang loáng, mặt giãn dần ra, không còn nhăn nhó, cau có như trước nữa. Mẹ ngồi với tư thế đường bệ để nói những lời hệ trọng:

- Anh chị đã biến tuổi thọ chín mươi của tôi thành cái bọc này. Đấy anh chị hãy cầm lấy và mang ngay đi cho, đi ngay cho nhẹ lòng tôi. Anh chị mang tất đi, cả những túi quà này, có gì trong đó chưa ai biết. Vợ chồng thăng Hiếu chuyển ngay những túi đó ra xe cho chúng nó.

Chúng tôi lục tục chuyển những túi đó ra xe. Người ấn vào, người đẩy ra cứ nhùng nhằng mãi. Chú tài tình ý, liền nổ máy rú ga phóng thẳng.

Lúc tôi quay lại, thấy mẹ trang nghiêm đứng trước bàn thờ cha tôi và anh Dũng, hai tay chấp lại, miệng lầm rầm điều gì nghe thiêng lắm. Trên khuôn mặt già nua của mẹ những giọt nước mắt lã chã rơi.

Khói hương đang nghi ngút, lan tỏa.

VĂN NGHỆ

Số 301-II/2018 - xứ lạ

Bạn cũ

Truyện ngắn của BÉ MẠNH ĐỨC

Minh họa: HOÀNG - ĐIỂM

Cuối năm ấy tôi đi tăng cường cho một đơn vị ở tỉnh xa. Đó là một công trường lớn, mọi thứ còn đang rất ngổn ngang. Nếu không vì công việc cuối năm gấp rút chắc tôi cũng không cần phải đến nơi này. Có một lý do làm tôi trở nên hào hứng khi chuẩn bị hành lý: người phụ trách ở đây chính là cậu bạn cũ đã khá lâu không gặp, sẽ có nhiều chuyện để nói với nhau đây.

Sau tiếng còi xe, người bảo vệ sùm sụp trong chiếc áo mưa bước ra kéo thanh chắn lên và đợi chúng tôi đi vào, lúc ngang qua anh ta tôi bắt gặp một gương mặt rất quen, và hình như người nọ cũng vậy, nhưng chỉ sau giây lát anh ta nhanh chóng quay đi. Cử chỉ đó làm tôi băn khoăn mãi, nếu không vì cơn mưa đang trút xuống hẳn tôi đã quay lại chỗ ấy, và hỏi cho ra nhẽ.

VĂN NGHỆ

xứ lạng - số 301-11/2018

Bạn tôi vẫn vậy, bình dị và ấm áp. Bên ấm trà ngon, tạm gác công việc chúng tôi ngồi hàn huyên với nhau, lâu lâu lại buột miệng: Nhanh thật, thế mà cũng đã mười mấy năm rồi...

*

- Cô cho cháu thêm nước chấm, nhiều nhiều thịt nhé!

Thằng Bình, bao giờ cũng thế, không xin cái này thì nó cũng đòi cái khác, vừa ăn vừa cười cười, mắt hấp háy nhìn bọn tôi đang ngồi quanh rồi hát hăm với thằng Nam:

- Kể thức thời mới là tuấn kiệt!

Hai đứa gật gù, bắt chéo chân về mặt đầy đắc thắng.

Bọn tôi, bốn thằng ở chung phòng trọ, sinh viên nghèo sáng nào cũng chỉ điểu đi điểu lại có hai món; mì tôm hoặc bánh mì cô Ninh bán ngay cổng trường. Bánh mì bình dân, đại khái là nướng qua, bôi tý dầu, cắt nhỏ rồi chấm với nước thịt vụn, chỉ thế thôi nhưng hầu như thằng nào cũng nợ cô ít nhiều.

Bạn tôi, mỗi khi hết tiền lại đồ mặt, lúng búng trong miệng:

- Cô cho cháu nợ, mấy hôm nữa cháu gửi, cô nhé!

Cô cười hiền lành.

Thằng Bình thì khác, ăn xong, nó đứng lên phủi quần nói ráo hoành:

- Ghi sổ!

Rồi rút cái tấm vải thằng Nam vừa đi vừa xĩa về mặt thản nhiên như không. Cô cũng chỉ cười.

Đầu tháng, thường chỉ có hai chúng tôi ngồi chấm bánh mì chỗ cô, hồi đầu, cô Ninh còn hay hỏi bọn thằng Bình, sau biết chúng nó thường vào phở vịt Hải xôm hoặc quán bún Huế gần đấy, được ít hôm cạn tiền mới về lại đó, thì cô thôi.

Vài lần, tôi gần xa nói chuyện ăn ở với nó nhưng chỉ nhận được cái khịt mũi và một câu quen thuộc “Kể thức thời mới là tuấn kiệt”. Đành thôi.

Bạn tôi thì khác, lâu lâu về quê lại xách lên khi thì con cún nhỏ, lúc đôi gà choai, bảo là biểu cô nuôi chơi, quanh năm ăn nợ người ta ngại ngại là. Mỗi lần thế cô cười hiền “Mày chỉ vẽ chuyện!”

Thế rồi, thắm thoát cũng hết mấy năm đèn sách, lúc chỉ còn độ hơn tuần nữa là kết thúc thi cử thì cô bảo:

- Lúc nào thi xong chúng bay xuống nhà cô chơi...

Hôm chia tay, thằng Bình vừa khoác ba lô vừa nói:

- Tao còn nợ bà ấy gần bảy lít, chuồn thôi!

Thằng Nam cũng nhẹ tênh:

- Tao còn hơn bốn trăm, thôi, cho bà leo cây...

Rồi hai đứa vừa đi vừa nói với nhau, chả biết có gì vui mà cười phá lên, chắc lại “Kể thức thời...”

Bạn tôi lắc đầu ngán ngẩm rồi giục tôi xuống nhà cô Ninh, nói là chào cô một câu, chả gì cũng có lời mời, lại những mấy năm ăn chẳng ăn nợ người ta...

Hai thằng đạp xe loanh quanh tìm kiếm, trong đầu tôi vẫn hình dung ra một căn nhà nhỏ nằm cuối con ngõ vắng nào đó, có lẽ hơi tuềnh toàng vì chỉ là nơi ở của người bán bánh mì thôi mà. Thế nhưng, tờ giấy ghi địa chỉ lại dẫn chúng tôi đến một khu toàn biệt thự sang trọng với những con phố ngắn, sạch sẽ, nhiều bóng mát.

Phải mất khá lâu để bàn bạc, cuối cùng tôi đánh liều bấm chuông ngôi nhà có cánh cổng lớn. Cô Ninh tươi cười ra mở cửa rồi dẫn hai chúng tôi đang tròn xoe mắt, vẫn

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ lạ

Tản tảo. Ảnh: NGUYỄN VĂN DƯƠNG

chưa tin những gì đang diễn ra xung quanh là sự thật.

Trong bữa cơm cô bảo:

- Công ty chú đang cần một lúá kỹ sư mới, có tâm có tài... nếu chúng bay hứng thú thì tháng sau đến thử việc...

Vào làm rồi, bọn tôi mới biết có nhiều anh chị cũng được tuyển dụng theo cách ấy...

Rồi do công việc, mỗi đũa mỗi nơi, chẳng mấy khi gặp lại.

*

- À, không biết bọn thằng Bình sao rồi nhỉ? - Theo mạch hồi tưởng tôi buột miệng hỏi.

Bạn tôi đang đang hào hứng chọt chùng xuống.

- Nó đang làm ở đây, dưới bộ phận bảo vệ, hình như hôm nay trực...

VĂN NGHỆ

xứ lạng-Số 301-11/2018

Tôi chợt dạ, chẳng lẽ người tôi thoáng thấy khi nãy là nó.

- Nhận công tác trong này được mấy năm, một hôm, tình cờ gặp nó đưa con đi học, hỏi thăm thì mới hay gia cảnh rất khó khăn, vẫn lơ đề như hồi nào. Sau lần đến nhà chơi trông cảnh vợ con nheo nhóc, tôi mới kéo về công ty cho đi giám sát. Ai ngờ, hơn năm sau nó thông đồng với thầu phụ cắt xén vật liệu, công ty định đưa ra pháp luật, nhưng nghĩ đến mấy đũa nhỏ tôi không đành lòng. Hôm về tổng công ty gặp chú trình bày, ông cũng chỉ bảo "Con người ta cái gì thuộc về bản chất rất khó thay đổi, thôi thì lần này tùy cháu định liệu...". Sau, tôi bố trí cho làm ở đó, hy vọng mọi chuyện sẽ tốt lên.

Tôi bước lại gần cửa sổ nhìn xuống dưới, chỗ bắt canh, người bảo vệ đang lúp xúp áo mưa ra mở cổng cho xe ai đó.

Hình như cơn mưa đang tạnh dần.

Nhiếp ảnh Lạng Sơn

MỘT CHẶNG ĐƯỜNG NHÌN LẠI

NGUYỄN PHƯỢNG

Những năm qua, Chi hội Nhiếp ảnh được đánh giá là một trong những chi hội hoạt động mạnh của Hội Văn học nghệ thuật Lạng Sơn, đặc biệt là trong công tác gây dựng phong trào, phát triển hội viên, tìm kiếm nhân tố mới. Nhìn lại chặng đường 5 năm (2013 - 2018) bên cạnh những thành quả đạt được còn có sự nỗ lực không ngừng của từng thành viên trong Chi hội miệt mài nhóm lên ngọn lửa đam mê bộ môn ảnh nghệ thuật; say mê với những bố cục, đường nét, ánh sáng của nhiếp ảnh qua những cuộc thi và những chuyến đi thực tế sáng tác.

Trong giai đoạn 2013 - 2018, Chi hội Nhiếp ảnh có 9 hội viên mới được kết nạp vào Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn, hiện nay số hội viên của Chi hội là 44 hội viên. Đội ngũ nhiếp ảnh Lạng Sơn không ngừng lớn mạnh về số lượng và chất lượng. Nhiếp ảnh Lạng Sơn đã và đang góp phần thực hiện tốt Nghị quyết 23/NQ-TW ngày 16/6/2008 của Bộ Chính trị về “Tiếp tục xây dựng, phát triển văn học nghệ thuật trong thời kỳ mới” bằng các thành tựu được khẳng định qua các kỳ Liên hoan ảnh nghệ thuật khu vực miền núi phía Bắc tại các tỉnh: Thái Nguyên, Lạng Sơn, Cao Bằng, Tuyên Quang, Bắc Giang và Yên Bái từ năm 2013 - 2018. Cụ thể, đã có hàng 100 tác phẩm ảnh được trưng bày, trong đó có 04 Huy chương Bạc của các tác giả Đinh Văn Tường (2014, 2015, 2018), Dương Doãn Tuấn (2017); 06 Huy chương Đồng của tác giả Nguyễn Tiến Thắng (2014), Đàm Sơn (2014), Dương Trường Sơn (2015 - Chủ đề chuyên biệt), Lưu Minh Dân (2017), Dương Công Bao (2017), Bùi Vinh Thuận (2018); 01 giải Khuyến khích của tác giả Dương Công Bao (2016)... Với thành tích đó ảnh nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn được trao Giải Đồng đội các năm 2014, 2017 và 2018.

Bên cạnh những hội viên đã thành danh, trong những năm qua xuất hiện khá nhiều tác giả có tuổi đời còn trẻ, đó cũng là lợi thế giúp cho Chi hội có bước đi đột phá trong lĩnh vực ảnh. Nghệ sỹ nhiếp ảnh Nguyễn Tiến Thắng, Chi hội trưởng Chi hội Nhiếp ảnh - Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn (nhiệm kỳ 2013 - 2018) cho biết: Chụp được bức ảnh đẹp có tính nghệ thuật, người chụp phải có con mắt thẩm mỹ, thể hiện cái tâm, toát lên thông điệp tác giả muốn gửi gắm. Để ựng một tác phẩm đẹp có khi phải đi lại nhiều lần, chụp mấy chục bức mới chọn ra được một bức. Bằng cảm nhận của mỗi người dù cùng chung quang cảnh, hiện tượng, sự vật nhưng ý tưởng khác nhau sẽ cho ra sản phẩm khác nhau. Gần đây Lạng Sơn có một đội ngũ tay máy trẻ tham gia, cũng là bước tiến lớn của tuổi trẻ, việc hỗ trợ của công nghệ kỹ thuật số, việc trang bị thiết bị máy móc hiện đại cùng với trình độ tiếp thu khoa học kỹ thuật, hậu kỳ tốt và sức mạnh của tuổi trẻ, với tinh thần đoàn kết đã đem lại nhiều thành công cho nhiếp ảnh của tỉnh nhà.

Với từng hội viên Chi hội Nhiếp ảnh, mỗi người đến với nhiếp ảnh là một cơ duyên khác nhau, xong họ đều có điểm chung là tình yêu và niềm say mê. Nhiếp ảnh là môi trường để họ được thỏa mãn đam mê qua từng tác phẩm nghệ thuật về vùng đất và con người Xứ Lạng. Bùi Vinh Thuận bén duyên với nhiếp ảnh năm 2016, lần đầu tiên tham dự Cuộc thi và triển lãm ảnh nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn lần thứ VI đoạt giải Nhất (*Tác phẩm Chiều bên hồ Phai Loạn*) và giải Khuyến khích (*Tác phẩm Chiều trên sông*). Bùi Vinh Thuận giải bày: “Đứng trước vẻ đẹp thiên nhiên hoang sơ, hùng vĩ, tôi thấy yêu quê hương mình hơn. Vào vụ lúa chín, nhiều đêm leo núi từ hai giờ sáng để chọn cho mình vị trí và chọn đúng thời điểm bình minh lên, giữa khung cảnh rực rỡ màu vàng của lúa, màu xanh

Nghệ sĩ nhiếp ảnh Vũ Bách (trái) và Nghệ sĩ nhiếp ảnh Nguyễn Tiến Thăng tại Lễ khai mạc Hội Báo xuân 2018.

Ảnh: HOÀNG VI

của mây và mặt trời bắt đầu thức giấc, đẹp đến mê hồn. Tôi quên cả mệt mỏi và những vất vả mà mình vừa vượt qua. Ngoài công việc tại cơ quan, những ngày nghỉ cuối tuần tôi lại xách ba lô cùng anh em nhiếp ảnh đi tác nghiệp”.

Tác giả Nguyễn Sơn Tùng có hai tác phẩm “Bếp ấm”, “Bữa sáng” được trưng bày tại Liên hoan Ảnh nghệ thuật khu vực miền núi phía Bắc năm 2018. Lần đầu tiên tham dự liên hoan khu vực, anh chia sẻ: “Được các bạn trẻ đồng viên mình cũng tò mò đi theo, khi đó cầm máy ảnh chưa biết chụp thế nào để có bức ảnh đẹp đúng nghĩa của nó. Chọn góc và chỉnh ánh sáng như thế nào? Nhờ sự chia sẻ tận tình và hướng dẫn tỉ mỉ của anh chị em mình đã biết sơ sơ về ảnh. Khi biết rồi thì say lúc nào không hay. Đi đâu? Làm gì? Chỗ nào có góc nhìn hay là mình “tác nghiệp” ngay. Có hôm chuẩn bị cho con đi học, thấy chị công nhân đang quét rác, đúng lúc ánh nắng chiếu vào người phụ nữ ấy sao mà đẹp đến thế! Mình vội vã về nhà cầm máy ra chụp, chị ấy sợ quá bỏ đi dù mình đã nói xin chụp vài

kiểu ảnh. Thường xuyên đi bộ ở công viên Chi Lăng, nhiều lần bắt gặp người đàn ông lang thang cơ nhỡ ở gầm Cầu Mới, mình nảy ra ý định xin chụp nhưng ông đã từ chối. Sau vài lần đề nghị ông cũng cởi mở với mình và đồng ý cho chụp. Bức ảnh “Ai cũng muốn về quê... ăn tết” mình gửi tham dự cuộc thi do Nikon Photo Cotest tại Việt Nam tổ chức và đoạt giải Nhì mảng ảnh đường phố, số tiền thưởng là 2 triệu đồng kèm voucher khóa học ở Nikon School trị giá 500 nghìn đồng. Tổng số tiền 2,5 triệu đồng mình đem về tặng người đàn ông ấy. Ban đầu ông sợ sệt và không nhận nhưng khi nghe giải thích mãi mới cầm và cảm ơn mình...”

Bên cạnh sự nỗ lực không ngừng của các hội viên, cộng tác viên Chi hội Nhiếp ảnh, Hội Văn học nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn cũng đã tạo nhiều điều kiện thuận lợi cho hoạt động nhiếp ảnh thời gian qua. Hằng năm, Hội tổ chức hoạt động thực tế sáng tác tại địa phương cho anh em hội viên; Tổ chức cuộc thi Ảnh nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn (định kỳ 5 năm/lần); Đăng cai

VĂN NGHỆ

xứ Lạng-số 301-11/2018

Liên hoan Ảnh nghệ thuật khu vực (năm 2014)... Những hoạt động này đã tạo ra sân chơi cho anh chị em cầm máy, qua đó, giúp hội viên, cộng tác viên nhiếp ảnh có thêm điều kiện gia nhập Hội Văn học nghệ thuật tỉnh và được kết nạp vào Hội Nghệ sỹ nhiếp ảnh Việt Nam.

Chi hội Nhiếp ảnh cũng có tác giả, tác phẩm tham dự Giải thưởng Văn học nghệ thuật Hoàng Văn Thụ và đạt được thành tích tốt. Triển lãm ảnh nghệ thuật của Nghệ sỹ nhiếp ảnh Đinh Văn Tường do Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn phối hợp tổ chức và được Hội Nghệ sỹ nhiếp ảnh Việt Nam bảo trợ nghệ thuật. Đây cũng là triển lãm ảnh nghệ thuật cá nhân đầu tiên của tỉnh Lạng Sơn. Triển lãm giới thiệu 58 tác phẩm với nhiều chủ đề khác nhau, trong đó chủ yếu tập trung vào khai thác vẻ đẹp của đất nước, con người miền núi trong cuộc sống hôm nay với những nét độc đáo, mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc miền núi. Nghệ sỹ nhiếp ảnh Đinh Văn Tường đã có đóng góp tích cực cho nhiếp ảnh nghệ thuật Lạng Sơn, giành được những thành tựu đáng trân trọng trong sáng tác, chỉ tính riêng trong 5 năm gần đây anh đã có 3 Huy chương Bạc liên hoan Khu vực và nhiều ảnh treo tại các cuộc triển lãm.

Không chỉ tham dự Liên hoan ảnh nghệ thuật khu vực, các hội viên, cộng tác viên còn tích cực tham gia các cuộc thi, triển lãm có uy tín khác. Có 05 tác phẩm ảnh được trưng bày tại Triển lãm ảnh nghệ thuật Việt Nam, trong đó có 01 Giải Khuyến khích của tác giả Bùi Vinh Thuận (2018); 03 tác phẩm ảnh được trưng bày tại Festival Nhiếp ảnh trẻ, trong đó có 01 giải Khuyến khích của tác giả Lưu Minh Dân (2017)... Chi hội còn tham gia nhiệt tình vào các sự kiện văn hóa, chính trị, xã hội trong tỉnh, kịp thời chuyển tải hình ảnh tuyên truyền trên các báo, tạp chí phục vụ cho mục đích chính trị, xã hội của tỉnh. Nhiều tác giả đã không ngừng phấn đấu, miệt mài sáng tác, giành được thành tích cao, khẳng định tay nghề chuyên môn vững vàng đóng góp vào thành tích chung của phong trào sáng tạo văn học nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn năm năm qua.

Năm 2016, cuộc thi và triển lãm Ảnh nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn lần thứ VI đã có 98 tác phẩm được chọn trưng bày, trong đó có 01 giải Nhất, 02 giải Nhì, 03 giải Ba, 06 giải Khuyến khích. Tổng kết Cuộc vận động sáng tác về đề tài 'Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ

Chí Minh" do Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy Lạng Sơn phát động (2011-2015), có 01 tác giả Chi hội Nhiếp ảnh được trao giải Khuyến khích; và sơ kết đợt 1 (2015 - 2017), có 05 tác giả được trao giải: 01 giải B, 01 giải C, 03 giải Khuyến khích.

Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn phối hợp với Ban Chỉ đạo phát triển du lịch tỉnh Lạng Sơn và các ban ngành trong tỉnh tổ chức Cuộc thi và triển lãm ảnh, videoclip "Ấn tượng Lạng Sơn" năm 2018 giai đoạn 1 đã lựa chọn 83 tác phẩm của 38 tác giả trưng bày triển lãm và đưa vào vòng giải, trong đó có 02 Giải Nhì, 02 Giải ba, 04 Giải Khuyến khích, 01 Giải do độc giả bình chọn...

Nhiếp ảnh Lạng Sơn đã và đang góp phần vào thành công chung của Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn trong giai đoạn từ năm 2013 - 2018. Chi hội luôn động viên khuyến khích hội viên trong sáng tác bằng nhiều hình thức: Sinh hoạt nhóm,; Tổ chức nói chuyện chuyên đề về nghệ thuật, kỹ thuật; Tổ chức giao lưu với các nghệ sỹ của địa phương khác; Thăm hỏi động viên những hội viên gặp khó khăn trong sáng tác cũng như trong cuộc sống... Cùng với các chi hội khác của Hội Văn học nghệ thuật Lạng Sơn, Chi hội Nhiếp ảnh đã tổ chức thực tế sáng tác có chất lượng, gắn với mục tiêu đạt thành tích cao hơn trong chuyên môn. Công tác phát triển hội viên được chú trọng, công tác hỗ trợ sáng tạo luôn chú ý tới những nhân tố tích cực để bồi dưỡng, đầu tư để có tác phẩm có giá trị về tư tưởng và nghệ thuật. Chi hội cũng luôn chú trọng bồi dưỡng về lập trường, tư tưởng, ý thức công dân và người nghệ sỹ trong sáng tác; trau dồi nghiệp vụ chuyên môn của đội ngũ hội viên Chi hội thông qua các hoạt động sáng tác, tọa đàm, trao đổi kinh nghiệm; động viên, khuyến khích hội viên, cộng tác viên tích cực tham gia các đợt triển lãm do tỉnh, khu vực, trung ương tổ chức.

Có thể nói rằng, nhiệm kỳ 2013 - 2018, các hội viên Chi hội Nhiếp ảnh đã không ngừng phấn đấu, miệt mài sáng tác, giành được thành tích cao, khẳng định tay nghề chuyên môn vững vàng, xứng đáng là nòng cốt, là hạt nhân của phong trào nhiếp ảnh tỉnh Lạng Sơn. Nhờ đó, phong trào nhiếp ảnh của tỉnh nhà luôn được củng cố và phát triển, có ảnh hưởng ngày càng sâu rộng trong các hoạt động xã hội. Nhiếp ảnh Lạng Sơn từng bước khẳng định vị thế của mình, phát triển với sức trẻ đang trên đà vươn lên.

THÔNG BÁO KẾT QUẢ CUỘC THI SÁNG TÁC TRUYỆN NGẮN NĂM 2016 - 2018

Cuộc thi sáng tác Truyện ngắn năm 2016 - 2018 do Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn tổ chức phát động từ tháng 8 năm 2016 và kết thúc vào ngày 20 tháng 8 năm 2018. Trong thời gian diễn ra cuộc thi, Ban tổ chức đã nhận được sự hưởng ứng tham gia nhiệt tình của các tác giả là hội viên, cộng tác viên trên địa bàn tỉnh với 79 tác phẩm dự thi của 29 tác giả. Các tác phẩm dự thi bám sát chủ đề, phản ánh những nét đặc trưng về mảnh đất và con người Xứ Lạng trong quá trình hình thành và phát triển, nhiều truyện viết về đề tài miền núi, phản ánh cuộc sống, không gian, những nét văn hóa truyền thống đặc sắc... Một số truyện ngắn của các tác giả trẻ đã có những tìm tòi, đổi mới cách viết, cách kể chuyện, tạo sự hấp dẫn, mới mẻ. Trong số các tác phẩm dự thi, Ban biên tập đã chọn lọc đăng tải 37 tác phẩm của 23 tác giả in trên Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng.

Công tác chấm sơ khảo và chung khảo được tiến hành đúng quy định. Kết quả có 11 tác phẩm của 11 tác giả đoạt giải, trong đó không có giải A, có 02 giải B, 04 giải C và 05 giải Khuyến khích. Kết quả cụ thể như sau:

I- Giải A: Không có

II- Giải B: 02 giải

1. Tác phẩm: "**Nước mắt sông**" của tác giả Trần Thiện Khiêm
2. Tác phẩm "**Làm vợ cùng cao**" của tác giả Vân Du (Lý Thị Thảo)

III- Giải C: 04 giải

1. Tác phẩm "**Lời xin lỗi muộn màng**" của tác giả Dương Sơn (Nguyễn Thị Ngọc Bốn)
2. Tác phẩm "**Nắng lưng chừng đèo**" của tác giả Nguyễn Luân (Nguyễn Văn Luân)
3. Tác phẩm "**Con vượn độc mép vàng**" của tác giả Diệp Thanh (Nguyễn Ngọc Giao)
4. Tác phẩm "**Giấc mơ Mỹ**" của tác giả Lê Tiến Thức

IV- Giải Khuyến khích: 05 giải

1. Tác phẩm "**Cảo Há**" của tác giả Bế Mạnh Đức
2. Tác phẩm "**Nhà của Mi**" của tác giả Phong Nguyên (Trần Văn Anh)
3. Tác phẩm "**Ô sin**" của tác giả Trần Đình Nhân
4. Tác phẩm "**Đổi đời**" của tác giả Nông Thị Liên
5. Tác phẩm "**Ngày mới**" của tác giả Mai Thuận (Lê Thị Thuận)

BAN TỔ CHỨC CUỘC THI

THÔNG BÁO KẾT QUẢ CUỘC THI SÁNG TÁC THƠ NĂM 2017 - 2018 VỚI CHỦ ĐỀ "XỨ LẠNG QUÊ HƯƠNG TÔI"

Để tạo sân chơi cho mọi tầng lớp độc giả yêu thơ; tìm kiếm và phát hiện những cây bút mới có triển vọng và khuyến khích hội viên, cộng tác viên tham gia sáng tác, Hội Văn học nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn tổ chức Cuộc thi sáng tác Thơ năm 2017 - 2018 với chủ đề "Xứ Lạng quê hương tôi". Trong thời gian diễn ra cuộc thi từ ngày 28 tháng 9 năm 2017 đến ngày 30 tháng 8 năm 2018, Ban Tổ chức đã nhận được sự hưởng ứng tham gia nhiệt tình của các tác giả là hội viên, cộng tác viên trên địa bàn tỉnh với 276 tác phẩm của 61 tác giả. Nhìn chung các tác phẩm dự thi bám sát chủ đề, ca ngợi quê hương Lạng Sơn tươi đẹp, anh hùng thông qua việc giới thiệu về đẹp của những di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh, những chiến công hào hùng, những nét văn hóa truyền thống độc đáo của các dân tộc anh em nơi mảnh đất biên cương của Tổ quốc. Nhiều tác phẩm mang cách nhìn, cánh cảm nhận riêng. Đặc biệt, bên cạnh những tác giả quen thuộc, cuộc thi thơ xuất hiện nhiều gương mặt trẻ với sự nỗ lực tìm tòi cách thể hiện, diễn đạt đã mang đến cho cuộc thi một luồng gió mới sôi nổi, mới mẻ. Trong số các tác phẩm dự thi, Ban biên tập đã chọn lọc đăng tải 36 tác phẩm của 26 tác giả trên Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng.

Công tác chấm sơ khảo và chung khảo được tiến hành đúng quy định. Kết quả có 16 tác phẩm của 14 tác giả đoạt giải, trong đó có 01 Giải A, 02 Giải B, 03 giải C và 8 Giải Khuyến khích. Kết quả cụ thể như sau:

I - Giải A: 01 Giải

Tác phẩm: **"Trở lại Bảo tàng Bắc Sơn"** và tác phẩm **"Chóp Chài"** của tác giả Nguyễn Đình Thọ

II- Giải B: 02 Giải

1. Tác phẩm **"Đến Tam Thanh Động nhớ quan Đốc trấn Ngô Thì Sĩ"** và tác phẩm **"Tiếng quạ kêu"** của tác giả Diệp Thanh (Nguyễn Ngọc Giao)

2. Tác phẩm **"Trăng mười lăm"** của tác giả Vũ Đình Thi (Vũ Văn Thi)

III- Giải C: 03 Giải

1. Tác phẩm **"Hát gọi"** của tác giả Nông Thị Liên

2. Tác phẩm **"Gái Nùng"** của tác giả Vân Du (Lý Thị Thảo)

3. Tác phẩm **"Mãi mãi còn hoài niệm"** của tác giả Lộc Bích Kiệm

IV- Giải Khuyến khích: 08 Giải

1. Tác phẩm **"Gửi gắm niềm tin"** của tác giả Nguyễn Duy Sinh

2. Tác phẩm **"Lát cắt Bắc Sơn"** của tác giả Ngô Bá Hòa

3. Tác phẩm **"Mắt hồi"** của tác giả Hoàng Quang Độ

4. Tác phẩm **"Đứng bên cột mốc"** của tác giả Phạm Anh Vũ

5. Tác phẩm **"Tạ với quê hương"** của tác giả Lã Trung Sơn

6. Tác phẩm **"Em có về Xứ Lạng"** của tác giả Phạm Duy Tùng

7. Tác phẩm **"Anh có về"** của tác giả Lương Thị Huyền Minh

8. Tác phẩm **"Khúc Đoong Pha"** của tác giả Phạm Lễ Hùng

BAN TỔ CHỨC CUỘC THI

Sỉ ta ta

LÝ DƯƠNG LIỄU

Diễn viên đoàn nghệ thuật quần chúng huyện Tràng Định trong Ngày hội văn hóa, thể thao và du lịch các dân tộc tỉnh Lạng Sơn lần thứ VII.

Ảnh: PV

Mẻ mí chấy hào nầy
Lú pặn pú chây tò
Thể no cấy niên diên
Té tá có mien càn
Mãng tăng có mien càn
Á te pẻ mien nây Vú sá pé khe cô
Tó tậy á nâu đồ
Nọ tấn pẻ nhị liền
Vú chó xú no lia

Dịch ý:

Thấy anh đẹp như hoa
Sớm sớm lại chiều chiều
Đi đi rồi lại lại

Rất muốn khen anh đẹp
Nếu em tốt số
Sẽ lấy anh làm chồng

Những lời thơ câu hát bày tỏ tình cảm của thanh niên nam nữ, hoặc chỉ là ước mơ thầm kín của một bên như câu hát trên của người Mông vùng Thất Khê huyện Tràng Định tỉnh Lạng Sơn và vùng Thạch An tỉnh Cao Bằng gọi là sỉ ta ta.

Sỉ ta ta nghĩa là những bài ca nhỏ nhỏ con con.

Na Miểu là tên tự gọi của người Mông. Dựa trên màu sắc trang phục chủ yếu là màu đen nên gọi là Na Miểu sa - Mèo đen. Nhóm dân tộc này cư trú ở thượng nguồn sông Bắc Khê huyện Tràng Định, tập trung ở xã Cao

Trước giờ rước dâu.

Ảnh: DƯƠNG DOÃN TUẤN

Minh và vài thôn thuộc các xã lân cận như Khánh Long, Tân Yên. Vài chục năm trở lại đây một số di cư vào các tỉnh Tây Nguyên. Ngoài Trảng Định nhóm người này cũng cư trú ở một số xã thuộc huyện Thạch An tỉnh Cao Bằng giáp Trảng Định.

Vì là một nhóm dân tộc nhỏ lẻ nên văn hóa dân gian và các phong tục tập quán ít được chú ý nghiên cứu cũng như các biện pháp bảo lưu gìn giữ. Văn hóa các dân tộc gần gũi xung quanh như Tày, Nùng, Dao, Kinh có điều kiện tốt để xâm nhập giao thoa vào văn hóa Mông, thậm chí lấn lướt văn hóa Mông. Thanh niên không còn hứng thú với các làn điệu câu ca si ta ta nữa, chỉ còn các ông bà cụ khi có người nhắc đến vẫn không quên đã có thời họ yêu đến cuồng si, đến mất khôn.

Chây chòng slo nháo slăng
 Chân chòng slo nháo slăng
 Slo sào láo nầu ụ
 Sliên sào cú gắng xu

Và lào có má cho
 Tả pẻ vè lò mù tấn quày
 Ghên cha tiệu dú măn
 Mì tặng slo dú măn
 Mẻ tặng nó dú nhân
 Mẻ nậy vồ lấu khăng
 Lò nhù tắng chóng su
 E vạ í slấu măn
 Nhà nầy chấy chấn sâu
 Slong quay tạu chĩn kha
 Kha tan nậy má chây
 Kha tan nậy tá mi
 Cải mị và nhấn to
 Cải phải nậy slắng slo
 Tả pẻ ta hấn
 Lò cày vù chấu sắn
 Xiông sắn và má lia
 No lía và pắn slay

Dịch ý:

Ai như dòng suối trong
 Anh như dòng suối trong
 Chân tay anh mịn màng
 Như cô gái thêu thùa khâu vá
 Muốn yêu mà chẳng được
 Em phải đi xa tìm thuốc
 Để chài anh
 Lấy phần ít chài anh
 Phần nhiều cho mẹ
 Để mẹ anh lú lẫn
 Lẫn từ đầu đến chân
 Em sẽ cùng anh đi thật xa
 Rồi lấy nhau
 Cậu mợ không đồng ý
 Bố mẹ họ hàng không đồng ý
 Họ về đòi tiền của
 Lấy vải của em và tiền của anh
 Mất tất cả cũng không tiếc
 Chỉ cần yêu anh thôi.

Có thể từ những câu hát thiết tha mộng mị như trên họ tiến tới hôn nhân, cũng có thể không bao giờ lấy được nhau vì bị cha mẹ họ hàng ngăn cấm, họ rủ nhau cùng chết vì tin rằng sang thế giới bên kia sẽ được lấy nhau.

Mùa xuân hoặc lúa nông nhàn các chàng trai rủ nhau tới chơi bản có cô gái mà họ để mắt tới. Tối đến trai gái trong bản tụ tập trong ngôi nhà sàn người quen, nam ngồi một bên nữ ngồi một bên, người thổi sáo ngồi giữa (người thổi sáo có thể là nam hay nữ đều được). Một cô cất giọng:

Chây tiòng xáo nhú quân
 Măn tiòng xáo nhú quân
 Pu mò lia nhắng se
 Sỉ mò lia tối khe
 Khây này mì xá pai
 Pai pạ mà mí ta

Dịch ý:

Ai mới đến quê em?

Em chưa được hỏi

Anh ở xa đến

Có còn độc thân?

Nhú nọ có nhắng se

Pù nhú có nhắng se

Mà tú nhú te tới kha

Cáu ché và lái măn

Dịch ý:

Năm nay độc thân

Sang năm vẫn độc thân

Không lấy ai khác

Chờ đợi mình em

Đôi khi ta thấy có những vần thơ câu hát không ăn nhập vào nhau mấy, quá mộc mạc, có phần thô thiển, hay có những câu đọc mãi chẳng hiểu tác giả muốn nói gì: con cá yêu biển, cá đến biển ở, để trứng trong rêu đá. Ngôn ngữ dân tộc nào dù không phải ngôn ngữ phổ thông cũng đều có cách biểu đạt riêng rất phong phú, rất ý nhị và có cái phức tạp riêng. Ví dụ như ngôn ngữ Dao sẽ có rất nhiều người nói rằng ngôn ngữ này nông cạn, không đủ từ ngữ để diễn giải một vấn đề nào đó nên khi ta nghe phát thanh tiếng Dao trên đài thấy rất nhiều từ vay mượn song ta hãy nghe qua khổ thơ sau nói về nỗi nhớ nhung người tình xa vắng được diễn đạt theo âm Hán Dao nó hay đến nao lòng.

Nhục tàu lầy vin chiu chiu kìn

Chìng miền lầy vãn đậm phàng puồng

Mài in dặt chậy kìn pham kìn

Mầu in dặt sậy đậm phòng puồng

Dịch thơ:

Nắng sớm mai ngày ngày chiếu rọi

Sao người tình chẳng thấy nơi nao

Có duyên nhau ngày ba lần gặp

Chẳng duyên nhau hết kiếp vẫn xa vời

Đúng là ngôn ngữ Dao, Mông và ngôn ngữ các dân tộc thiểu số không phát triển theo đà phát triển của xã hội, thậm chí mai một và có nguy cơ biến mất. Nhưng tình cảm là thứ

có tâm niên ngang với con người nên những bài tình ca bao giờ cũng là những bản ngôn từ phong phú nhất, chỉ có người nghe có đủ hiểu biết để cảm nhận được cái hay cái đẹp trong ngôn từ đó mà thôi.

Tôi không có điều kiện để tìm hiểu ca hát của nhiều dân tộc thiểu số, nhưng các dân tộc Dao, Mông, Tày, Nùng thì lời hát chính là lời thơ, thơ là hát, hát là thơ. Những bài thơ - hát mà tôi sưu tầm được của đồng bào Mông đen (Na Miếu sa) xã Chí Minh huyện Tràng Định hầu hết là câu 5 chữ, cũng có bài mỗi câu 7 chữ. Bài có thể dài ngắn tùy nội dung nhưng liền mạch và không có từng khổ riêng.

Nữ hát:

Tâu tần kéo chân ù

Tâu tần vu nấu tày

Á chàng pẻ nhu lia

Siang chằn tắng cháu na

Tắng siong nhú má no

Lĩa mà siang lái mần

Dịch ý:

Cây mai nằm bờ suối

Có nhiều lá nhiều cành

Anh đáng yêu thế

Sao em không yêu

Nhớ anh chín ngày bảy năm

Không sao quên được

Nam đáp lời

Chây chì chấy chảng lĩa má cần

Slin pài ma cha pần háo má cần

Chấy gằng lia ma lĩa má lia

Lia nậy sao ta ta pẻ nọ má pu

Dịch ý:

Em như quả trên cao

Với không tới thì bảo quả không ngon

Em ở cùng làng quen biết sao không nhớ

Anh yêu em đến chết em cũng không hiểu đâu

Do tuổi trẻ rồ dại và nông cạn, nhiều đôi yêu rồi không lấy được nhau do cha mẹ ngăn cấm thì rủ nhau ăn lá ngón chết. Cha mẹ đợi không thấy con trở về thì đi bói, bà bói phán con gái ông bà đã chết biến thành con ve sầu. Mẹ mới nghĩ ra có lẽ con ve sầu đã về đậu trên vai áo mà mẹ lại gạt đi là hồn con gái. Tuổi già cô quạnh nhớ tới con mà lòng ân hận day dứt.

Sao té sĩa á liảng

Pả có lia á liảng

Pả tây tay sẩu chó

E có lia cầu tậ

Nhìn cầu kha sẻ ghê

Sao lẩy sĩa á nhận

Mì dẫn tiên tảo ta

Mì mo chây tú mẹ

Cay khảm pe á chợ

E có lia pé nhưng

Lĩa pẻ kin xé ghẹ

Dịch ý:

Đến mùa cày bừa

Bố nhấc cày ra ruộng

Bố nhấc không nổi

Mới nhớ đến con trai

Mùa trồng bông dệt vải

Mẹ tuổi già sức yếu

Đến ngồi bên khung cửi

Sợ tơ rối mắt mờ không gỡ được

Lòng nhớ thương con gái

Tim xót xa ân hận

Thì con đã xa rồi

Mãi mãi mẹ mất con

Trên vạt trũng núi non mà tổ tiên người Mông đã dựng chân sau mỗi chặng di cư câu hát lại cất lên, tình yêu luôn chấp cánh cho những ước mơ được sống bên người yêu dấu và an ủi mỗi khi cõi lòng tan nát. Mong rằng những lời thương lời nhớ trong sử ta ta, hoặc sử quân, sử liêm (hát chống cướp, chống xâm lược) sẽ được con cháu người Mông Tràng Định - Thạch An luôn lưu giữ và phát triển.

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ lạng

ĐẾN VỚI
BÀI THƠ HAY

Một khúc MÙA THU XỨ LẠNG

CHU QUẾ NGÂN

*Vừa mới qua cầu đã choáng say
Mùa thu như thể đến cầm tay
Anh đi mê mãi trong phiên chợ
Trong sắc vàng tươi của ánh ngày*

*Áo chàm ai nhuộm mà xanh thế
Mang cả mùa thu xuống núi cùng
Như giữa ngàn xanh anh lạc lối
Tiếng cười ai vậy quán ngang lưng*

*Trái hồng em hái sao mà chín
Chưa cầm hương đã tỏa đầy môi
Câu mời dẫn lối em đi mãi
Tình tứ như là câu hát thôi*

"Mùa thu phiên chợ" là bài thơ viết về một ngày thu đã xa của Xứ Lạng. Năm 1981, trong một lần lên thăm Lạng Sơn, gặp đúng ngày chợ phiên, tác giả Lâm Bá Nam đã viết bài thơ này như một cách để lưu giữ ký ức, lưu dấu kỷ niệm về chuyến đi của mình. Những vần thơ trầm lắng, da diết viết theo lối tự sự là cảm nhận sâu sắc về một tập quán văn hóa truyền thống tiêu biểu, đặc sắc của đồng bào các dân tộc Xứ Lạng; là tình cảm dạt dào, sâu lắng của tác giả đối với cảnh sắc thiên nhiên, con người nơi miền biên cương Tổ quốc những năm ngay sau chiến tranh biên giới.

Lâm Bá Nam không phải người làm thơ chuyên nghiệp, anh là một nhà nghiên cứu về dân tộc học có tình yêu đắm say với thi ca. Trước khi trở thành nhà khoa học Lâm Bá Nam đã từng là người lính. Năm 1975, anh từ biệt giảng đường ra trận khi đang là sinh viên

*Từ đỉnh Mẫu Sơn em về chợ
Ngang trời mây trắng mát lành bay
Ai biết chiều qua trên điểm tựa
Tay súng em còn vương khói dầy*

*Em nói những gì anh chẳng biết
Chén rượu mềm môi nói hộ rồi
Bài thơ năm tháng anh thầm viết
Phấp phồng bao ngày vẫn thế thôi*

*Đâu dễ một lần sang phiên chợ
Để được đa tình giữa mãi mê
Mùa thu Xứ Lạng như duyên nợ
Trách cứ ai đi lạc lối về..."*

(Mùa thu phiên chợ, Lâm Bá Nam)

năm thứ 2 khoa Sử, trường Đại học Tổng hợp Hà Nội. Năm 1979, khi đang đóng quân ở Hoàng Liên Sơn, anh đã có thơ đăng trên báo Văn nghệ của Hội Nhà văn Việt Nam. "Mùa thu phiên chợ" là bài thơ anh viết khi đã trở lại giảng đường học tiếp năm thứ hai đại học. Sau đó đã được đăng trên Tạp chí Văn nghệ quân đội số tháng 11, năm 1985 và tuyển chọn in trong một số tập thơ xuất bản tại Lạng Sơn.

Chợ phiên mùa thu vốn là một đề tài rất quen thuộc của thơ, ca, nhạc, họa. Ở vùng cao, chợ phiên mùa thu là một trong những tâm điểm hội tụ về đẹp, bản sắc văn hóa của miền sơn cước. Vào ngày chợ, con trai con gái mặc những bộ trang phục truyền thống đẹp nhất của mình rủ nhau đến chợ. Cảnh sắc thiên nhiên, sản vật rừng núi và tập quán đi chơi chợ của đồng bào các dân tộc thiểu số khi mùa thu đến khiến chợ phiên trở nên vô

VĂN NGHỆ

xứ Lạng-số 301-11/2018

Mùa vàng.

Ảnh: TRẦN BÃY

cùng cuốn hút, hấp dẫn - đặc biệt với những người phương xa muốn tìm hiểu về con người, văn hóa ở vùng đất ấy. Với tác giả Lâm Bá Nam, chợ phiên Xứ Lạng tuy mới gặp mà như đã rất thân quen:

*"Vừa mới qua cầu đã choáng say
Mùa thu như thể đến cầm tay
Anh đi mê mải trong phiên chợ
Trong sắc vàng tươi của ánh ngày"*

Tác giả mang tâm trạng nao nức, mê say của người lữ khách phương xa khi được đặt chân lên Xứ Lạng. Trong bài thơ, tuy tác giả không nói là đã đến chợ phiên nào, nhưng đọc những câu thơ đầu tiên, chúng ta nhận ngay ra bóng dáng của chợ phiên Kỳ Lừa - một địa danh nổi tiếng, nơi bảo lưu những giá trị văn hóa truyền thống rất đặc sắc của Xứ Lạng. Những năm 80 của thế kỷ trước, khi chưa có nhiều cầu, đường mới như bây giờ, con đường dẫn người miền xuôi đến phố Kỳ Lừa chính là lối qua cầu Cùg. Bước qua cầu là đã đến phố chợ.

Chợ trải dài từ bờ sông vào đến tận khu trung tâm. Chợ Kỳ Lừa với tập quán họp theo phiên của đồng bào vùng cao khiến ngày chợ phố phường trở nên đông vui hơn, nhộn nhịp hơn. Hòa vào dòng người đông đúc, "đi mê mải trong phiên chợ" vào một ngày thu vàng nắng, tác giả như mê, như say để cảm nhận một cách chân thực và rõ nét nhất vẻ đẹp của phiên chợ mùa thu Xứ Lạng. Đó là vẻ đẹp của cảnh sắc thiên nhiên hòa quyện hài hòa với bản sắc văn hóa truyền thống để tạo nên một không gian đa chiều, đa sắc:

*"Áo chàm ai nhuộm mà xanh thế
Mang cả mùa thu xuống núi cùng
Như giữa ngàn xanh anh lạc lối
Tiếng cười ai vẩy quẩn ngang lưng
Trái hồng em hái sao mà chín
Chưa cầm hương đã tỏa đầy môi
Câu mời dẫn lối em đi mãi
Tình tứ như là câu hát thôi"*

Bức tranh thu tác giả phác họa có màu vàng của nắng, màu xanh của sắc áo chàm, màu đỏ của quả hồng chín và vang vọng cả tiếng cười, câu hát giao duyên... Không sa đà vào liệt kê những điều tai nghe mắt thấy, bằng cách sử dụng những hình ảnh chọn lọc mang tính chất biểu trưng, Lâm Bá Nam đã cho ta thấy khung cảnh rất đời thân quen của buổi chợ phiên mùa thu cùng những rung động sâu xa của tác giả. Đó là một không khí rất đặc trưng của vùng cao Việt Bắc: trầm mặc nhưng thân thiện, cởi mở; rộn rã nhưng không ồn ào - rất mực sâu lắng và ý nhị. Dường như không hề có khoảng cách giữa du khách và người Xứ Lạng. Trong cái nền chung của "bức tranh" đó, ta vẫn thoáng nhận ra nét chấm phá riêng của các tác giả qua hình ảnh cô gái Dao xuống chợ:

*"Từ đỉnh Mẫu Sơn em về chợ
Ngang trời mây trắng mát lành bay
Ai biết chiều qua trên điểm tựa
Tay súng em còn vương khói đày"*

Từng là người lính đóng quân trên điểm chốt biên giới phía Bắc, đến thị xã Lạng Sơn khi dấu tích chiến tranh vẫn còn ngổn ngang, thoáng thấy bóng dáng cô gái Dao trong chợ, tác giả liên tưởng ngay đến hình ảnh nữ dân quân vùng cao trực chiến trên điểm tựa. Những câu thơ giàu hình ảnh, trong trẻo như mây ngàn, gió núi đã phác họa hết sức chân thực hình ảnh con người Lạng Sơn giữa đời thường. Một vẻ đẹp bình dị, khỏe khoắn không phải từ sắc màu rực rỡ của váy áo, mà toát lên từ nhịp sống lao động và chiến đấu.

Không chỉ đứng ở xa để cảm nhận, tác giả còn đắm mình trong niềm vui giao hòa với người đi chợ để cảm nhận hết cái tình của người Xứ Lạng:

*"Em nói những gì anh chẳng biết
Chén rượu mềm môi nói hộ rồi"*

Đi chơi chợ, gặp gỡ, uống với nhau một chén rượu mời là tập quán lâu đời của đồng bào dân tộc ở chợ Kỳ Lừa. Người Xứ Lạng vốn rất thân thiện, gần gũi và chất phác. Gặp

nhau chén rượu thường thay cho câu chào, lời nói, nên bao nhiêu lời hay ý đẹp tác giả ấp ủ để dành cho phút gặp gỡ bỗng chốc trở nên không cần nữa:

*"Bài thơ năm tháng anh thầm viết,
Pháp phồng bao ngày vẫn thể thơ"...*

Những câu thơ kết bài giống như lời tự nhủ của tác giả với lòng mình, lời tâm tình sẻ chia cảm xúc với mọi người và với cả miền đất thân thương đầy sức cuốn hút ấy:

*"Đâu dễ một lần sang phiên chợ
Để được đa tình giữa mãi mê
Mùa thu Xứ Lạng như duyên nợ
Trách cứ ai đi lạc lối về..."*

Lời tự nhủ nhưng cũng là để giải bày, lý giải tại sao bao người lại mê say Xứ Lạng đến mức lạc cả lối về. Cũng giống như người xưa lên Xứ Lạng mà "Mãi vui quên hết lời em dặn dò" vậy. Bài thơ kết thúc nhưng dư âm vẫn còn ngân mãi như tình cảm lưu luyến, lời hẹn ước về những phiên chợ mùa thu sau.

"Mùa thu phiên chợ" là xúc cảm chân thực của tất cả những ai đã một lần bắt gặp phiên chợ mùa thu Xứ Lạng. Thơ hay không chỉ ở hình ảnh, vần điệu đã "vẽ" nên bức tranh chợ phiên mùa thu đẹp đẽ, sống động mà còn bởi được cất lên từ tâm hồn, góc nhìn của một người lính am hiểu sâu sắc về văn hóa dân gian. Giờ đây, tác giả đã trở thành nhà khoa học tên tuổi - một Phó giáo sư, Tiến sĩ dân tộc học. Công việc bận rộn của người làm công tác nghiên cứu, cán bộ quản lý khiến anh không có điều kiện theo đuổi niềm đam mê thi ca thời trai trẻ. Nhưng gia tài thơ văn của anh cũng khá dày dặn với khoảng hơn 50 bài thơ, tùy bút đăng trên báo, tạp chí. Năm tháng trôi qua, cùng với sự đổi thay của nhịp sống mới, sắc áo chàm, câu hát, chén rượu mời... đã dần nhạt phai trong chợ phiên Xứ Lạng thường nhật, chỉ còn thấy trong những ngày hội chợ. Đọc "Mùa thu phiên chợ" ta như thấy một góc nhỏ xinh lưu giữ những nét thu xưa của Xứ Lạng; một khúc mùa thu vẫn vang vọng về từ trong ký ức...

VĂN NGHỆ

xứ Lạng - số 301-11/2018

VĂN HỌC
VÀ
NHÀ TRƯỜNG

PHONG CÁCH PHÊ BÌNH CỦA HOÀI THANH QUA BÀI VIẾT VỀ ĐOÀN PHÚ TỨ VỚI THI PHẨM "MÀU THỜI GIAN"

ĐẶNG THẾ ANH

Em yêu trường em.

Ảnh: DƯƠNG CÔNG BAO

Phê bình văn học đã, đang và sẽ đồng hành, gắn bó với đời sống văn học nghệ thuật, đời sống xã hội của con người. Trong "*Thi nhân Việt Nam*" có nhiều bài viết khá dài nhưng cũng không ít bài viết ngắn, thậm chí rất ngắn. Để nhận xét, đánh giá phong cách phê bình của Hoài Thanh thì sự lựa chọn những bài viết dài là lựa chọn "khôn ngoan". Nhưng như thế liệu các bài viết ngắn sẽ bị bỏ quên chăng? Với quan điểm bình đẳng dung lượng giữa các bài viết, không kể ngắn dài nên người viết "mạo hiểm"

thử sức với một bài viết ngắn của tác giả về Đoàn Phú Tứ.

Hoài Thanh viết về Đoàn Phú Tứ rất ngắn gọn, trước bài thơ "Màu thời gian", Hoài Thanh phải dành đến hơn một trang in cho mười lời chú, cộng thêm một trang riêng viết lời bình (ngoài phần đầu - vài nét phác thảo đơn giản về tiểu sử và sáng tác của tác giả).

Đọc "*Thi Nhân Việt Nam*", cho đến Đoàn Phú Tứ dường như người đọc nhận ra Hoài Thanh có "cái tật" khi mở đầu mỗi bài viết, đó là bắt đầu từ cảm xúc cá nhân rồi mới nói đến

đối tượng phê bình. Thoảng đọc, cảm xúc ấy khá khách quan "hẳn có kẻ", "người ta vẫn nghĩ" nhưng kì thực nó lại mang màu sắc chủ quan đậm nét.

Phần vinh danh Đoàn Phú Tứ chỉ vắn vắn có hơn chục câu. Câu hỏi đặt ra là: viết ngắn như thế liệu rằng truyền tải có đủ không? mà chưa muốn nói có đúng và sâu sắc hay không? Ở đây, chúng ta có thể nhận thấy, với Hoài Thanh, để vinh danh cho một thi sĩ, ông không dùng tiêu chí số lượng mà đề cao về chất lượng, về các giá trị tác phẩm của thi sĩ ấy: "Người ta vẫn nghĩ Đoàn Phú Tứ chỉ có tài viết kịch và diễn kịch. Nhưng thơ hay không cần nhiều. Đoàn Phú Tứ chỉ làm có dăm bảy bài mà hầu hết là những bài đặc sắc". Đọc mấy lời nhận định trên của Hoài Thanh, chúng ta có thể thấy ngay là ông xem thơ như một biểu hiện của tâm hồn, do đó, xem mức độ nhạy cảm và độc đáo của tâm hồn, tức cái mà Hoài Thanh gọi là "hồn thơ", là thước đo để đánh giá một tài thơ. Vì thế, có thể nói chỉ một "Màu thời gian" đã đủ cho cả một đời thơ của Đoàn Phú Tứ.

Thêm vào đó, Hoài Thanh thể hiện cách phê bình rất văn, rất thơ của mình chỉ qua hai dòng: "Thi nhân ghi lại bằng những nét mong manh những cảm giác rất nhẹ nhàng. Người xem thơ cũng biết rằng đây là hình ảnh một đời mẩu đời, nhưng hình ảnh mờ quá không thể đoán những mẩu đời kia ra thế nào". Hệ thống hình tượng cần chú ý là "những nét mong manh", "những cảm giác nhẹ nhàng" phải chăng là những vắn thơ, những xúc cảm của tâm hồn thi sĩ. Còn "đời mẩu đời" là hiện thực đời sống, hiện thực của số phận, của cuộc đời nhân vật trữ tình và ẩn khuất bóng dáng nhà thơ. "Hình ảnh mờ quá không thể đoán những mẩu đời kia" là gì? có lẽ là những suy tư, trăn trở, chiêm nghiệm về thế giới tình cảm, về cuộc sống với những quy luật vốn có trong lòng nó.

Về bài thơ "Màu thời gian", "Thi nhân Việt Nam" đã có những chú giải thú vị cho tác phẩm này. Nó như những gợi dẫn sắc sảo,

cần thiết nếu như không muốn nói rằng không thể thiếu. Hoài Thanh ghi nhận trước hết mấy lời về "câu chuyện tâm tình". Để rồi từ đó, ông chú giải khuôn tình của tác giả qua duyên nợ của các chân dung từ những thuở xa xưa, vượt qua bao nhiêu thời gian để thể hiện trong nét tình của Đoàn Phú Tứ. Qua đây, người đọc thấy được "Màu thời gian" là sự bày tỏ và khơi gợi trong chúng ta cái khát vọng kiếm tìm sự bí ẩn của thế giới tâm linh, thế giới cảm giác của con người đằng sau lời thơ, sau mỗi hình ảnh và câu chữ (trong bài thơ).

Bàn tiếp đến bài bình về "Màu thời gian", dựa vào ấn tượng, cảm xúc, rung động của mình khi đọc tác phẩm, Hoài Thanh đã lần lượt bình giá bài thơ trên ba phương diện ý thơ, lời thơ và điệu thơ. Ông phê diễn tất cả bằng một ngôn ngữ tinh tế, giàu cảm xúc, hình ảnh và nhịp điệu: "Thành ra ý thơ, lời thơ, điệu thơ cùng với hồn thơ thi nhân đi từ hiện tại về quá khứ, từ quá khứ gần đến quá khứ xa, rồi dần dần trở về hiện tại. Hiện tại chỉ mờ mờ nhạt nhạt, nhưng càng đi xa về quá khứ, câu thơ càng thiết tha, càng rục rĩ". Chỉ bằng cách gọi tên "hồn thi nhân" gắn với "quá khứ", với "hiện tại" mà ông vừa tạo ra hình ảnh, đồng thời tạo ra nhịp điệu cho câu văn, quan trọng hơn là nhịp điệu cho hình ảnh đã tạo ra trước nó. Có thể nói, Hoài Thanh làm phê bình mà dường như làm thơ, đúng hơn, phát biểu những ấn tượng thơ. Chỉ khác thi nhân lấy vật liệu từ đời sống thì ông lấy vật liệu từ thi phẩm.

Tìm khắp bài viết của Hoài Thanh ta không bắt gặp từ khen "hay" nào cả, thế mà lại vẫn biết ông đang đánh giá cao tác phẩm và bản thân đối tượng phê bình. Quả thực, là cách khen "kín mà lộ" nhưng có điều "lộ" một cách rất tự nhiên, làm người đọc không thể nhận ra sự lấp đặt sẵn của tư duy: "Tôi tưởng dầu không hiểu ý nghĩa bài thơ người ta cũng không thể không nhận thấy cái vẻ huy hoàng, trang trọng của câu thơ"... "Trong thơ ta, có lẽ không có bài nào khác tinh tế và kín đáo như thế". Chính quan hệ gián cách đã làm cho lời

khen của Hoài Thanh được cất giấu và tạo ra độ mờ về ý nghĩa.

Như đã trình bày, câu "chốt hạ" trong bài bình này rất có ý nghĩa: "*Trong thơ ta có lẽ không có bài nào khác tinh tế và kín đáo như thế*". Sự tinh tế và kín đáo ấy của Màu thời gian phải chăng được tạo nên bởi các đặc trưng của thơ tượng trưng, bởi sự thức tỉnh của giác quan và tâm hồn tác giả. Cho đến nay, bài viết nào nói đến "*Màu thời gian*" cũng đều viện dẫn nhận định vinh danh này. Đơn giản chỉ vì Hoài Thanh đã thực hiện đúng nhiệm vụ, vai trò của một nhà phê bình. Nhận định của ông vừa tổng kết ý nghĩa cho một thi phẩm, vừa khai mở cho những cách tiếp cận để làm sáng tỏ ý nghĩa ấy. Nhận định đã có tác động, chỉ dẫn, lôi kéo để người đọc từ đó thẩm định giá trị của "*Màu thời gian*". Trong bài viết về Hoài Thanh (Tr.70, cuốn *Đi vào cõi thơ - Tập II - Nhà xuất bản An Tiêm, Paris, 1998*), Bùi Giáng đã phải thốt lên rằng "không biết bao nhiêu con đường cho những thi sĩ và phê bình gia đi sau" được nảy nở từ phong cách phê bình của Hoài Thanh.

Bài phê bình của Hoài Thanh về Đoàn Phú Tứ với thi phẩm "Màu thời gian" đọng lại trong tâm trí người viết hai nếp nghĩ. *Thứ nhất*, phong cách phê bình cảm thụ hồn nhiên theo thị hiếu cá nhân, mà rất sang cả, nhẹ nhàng, tinh vi và tạo ra nhiều con đường tiếp cận cho người đọc cũng như các phê bình gia sau này. *Thứ hai* (về văn phong), ngôn ngữ giàu hình ảnh, ít dùng khái niệm, thuật ngữ khoa học mà chuyển khái niệm thành hình ảnh. Cách ngắt nhịp câu văn, tạo sự cân đối nhịp nhàng, tạo sức gợi lớn...

Đến đây, người viết có thể khẳng định rằng, cái tài của Hoài Thanh là không chỉ đưa đến một phương thức tiếp nhận văn học bằng lý luận mà không đánh mất những rung cảm xúc động của người đọc, của nhà phê bình. Có thể nói, phê bình vừa là khoa học vừa là nghệ thuật, người phê bình không chỉ dùng lí trí để tư duy mà còn dùng trái tim để thổ lộ.

MỜI GỬI TÁC PHẨM THAM GIA TẠP CHÍ VĂN NGHỆ XỨ LẠNG XUÂN KỶ HỢI 2019

Đón mừng xuân mới, đón tết Nguyên đán cổ truyền Kỷ Hợi 2019, Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng xuất bản ấn phẩm đặc biệt với những nội dung: Phản ánh thành tựu trong công cuộc đổi mới trên mọi lĩnh vực của tỉnh nhà trong năm qua; những phong tục tập quán, những nét văn hóa đặc sắc của đồng bào các dân tộc; các lễ hội mùa xuân...

Để Tạp chí thật sự là món quà đầu năm nhiều ý nghĩa, Ban biên tập kính mời các nhà nghiên cứu, các văn nghệ sĩ cùng tất cả các cộng tác viên tham gia gửi tác phẩm với các thể loại văn học, báo chí như: thơ, truyện ngắn, truyện ký, bút ký, ghi chép, kịch, tiểu phẩm, các bài nghiên cứu, các tác phẩm văn học dịch, câu đối, tranh, ảnh, ca khúc...

Thời hạn nhận tác phẩm: Từ 1 tháng 11 năm 2018 đến 31 tháng 12 năm 2018.

Tác phẩm cần trình bày rõ ràng, sạch sẽ, ghi rõ họ tên tác giả (bút danh), địa chỉ, số điện thoại và số tài khoản (nếu có) để tòa soạn tiện liên hệ.

Tác phẩm gửi riêng cho Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng hoặc đồng thời gửi các báo, tạp chí khác cần ghi rõ.

Địa chỉ nhận tác phẩm: **Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng - Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn - Số 03, đường Trần Hưng Đạo, phường Chi Lăng, thành phố Lạng Sơn, tỉnh Lạng Sơn.**

Hoặc email: vannghexulang@gmail.com

Điện thoại: (0205) 3812 338

Ban Biên tập Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng mong nhận được sự hưởng ứng nhiệt tình của các tác giả để ấn phẩm Xuân Kỳ Hội 2019 đẹp, phong phú và chất lượng.

Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng

THẺ LỆ

Cuộc thi và triển lãm ảnh, videoclip "Ấn tượng Lạng Sơn" năm 2018 (Giai đoạn 2)

(Ban hành theo Quyết định số 24b/QĐ-VHNT ngày 19 tháng 3 năm 2018 về việc sửa đổi, bổ sung Thẻ lệ cuộc thi và triển lãm ảnh, videoclip "Ấn tượng Lạng Sơn" (Giai đoạn 2))

1. Đối tượng tham dự:

- Mọi tầng lớp Nhân dân trong và ngoài địa bàn tỉnh; các nhiếp ảnh gia, nhà quay phim, dựng phim chuyên nghiệp và không chuyên; du khách trong nước và quốc tế;
- Tác giả tham gia là cá nhân hoặc tập thể; tác giả cá nhân đồng thời được tham gia tác giả tập thể; cá nhân tham gia tác giả tập thể thì chỉ được tham gia tối đa 02 tập thể; cá nhân tham gia đồng thời cả cá nhân và tập thể thì tối đa chỉ được tham gia 01 tác giả tập thể (Ban Tổ chức chỉ liên hệ với trưởng nhóm tác giả đối với trường hợp tác giả là tập thể).

2. Chủ đề: "Ấn tượng Lạng Sơn"

3. Nội dung:

Các tác phẩm ghi lại nét đẹp văn hóa truyền thống, lễ hội, tín ngưỡng, cảnh quan thiên nhiên, đặc sản ẩm thực, các khu, điểm du lịch, khu vui chơi giải trí, nghỉ dưỡng; văn hóa và con người Xứ Lạng:

- Khoảnh khắc văn hóa - tâm linh, hoa đào, ngày tết, lễ hội; thiên nhiên núi đồi, cây và hoa, Người Xứ Lạng;
- Vẻ đẹp, khám phá điểm du lịch quốc gia thành phố Lạng Sơn; di tích quốc gia đặc biệt Bắc Sơn; Khu du lịch Mẫu Sơn; các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể của Lạng Sơn (Múa sư tử Tây Nùng, Lễ hội đền Tả Phủ - Kỳ Cùng; Lễ hội Trò Ngô - Hữu Lũng,...);
- Biên giới, cửa khẩu ở Lạng Sơn;
- Trải nghiệm nông thôn, làng quê, làng nghề truyền thống Lạng Sơn;
- Ẩm thực và phong tục Xứ Lạng...

4. Quy định về tác phẩm dự thi:

4.1. Quy định chung:

- Mỗi tác giả gửi tối đa không quá 05 tác phẩm dự thi đến hết ngày 30/12/2018 và chỉ dùng một tên, một địa chỉ để gửi ảnh (nếu tác giả dùng nghệ danh thì phải ghi kèm theo tên trong chứng minh thư). Tác giả gửi ảnh, videoclip dự cuộc thi và triển lãm vào địa chỉ Email của Ban Công tác hội viên & Sáng tác - Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn: bancongtachovienls@gmail.com

- Tác phẩm dự thi không được chấp ghép. Tác giả được tăng - giảm màu sắc, độ sáng tối trên ảnh nhưng không làm thay đổi bố cục, nội dung ảnh. Ban Tổ chức sẽ yêu cầu kiểm tra file gốc khi cần thiết. Tác phẩm dự thi phải là tác phẩm chưa từng đạt giải thưởng hoặc triển lãm trong các cuộc thi do tỉnh, khu vực, Trung ương, quốc tế tổ chức.

- Ban Tổ chức không chịu trách nhiệm về các tác phẩm gửi sai quy định và những tranh chấp về quyền tác giả. Nếu phát hiện tác giả vi phạm, Ban Tổ chức sẽ loại toàn bộ số ảnh, videoclip của tác giả đó mà không phải báo trước;

- Ban Tổ chức có quyền từ chối, loại các tác phẩm vi phạm qui định của cuộc thi;

- Thành viên Ban Tổ chức, Ban Giám khảo không được tham gia dự thi;

- Ảnh của tác giả được chọn vào vòng triển lãm và đoạt giải, Ban Tổ chức sẽ thông báo các tác giả phóng ảnh theo yêu cầu và nộp về Ban Công tác hội viên & Sáng tác - Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn. Mỗi tác phẩm được chọn triển lãm cần phóng 01 ảnh cỡ 30cm x 45cm, ảnh vuông cỡ 30cm x 30cm, ảnh panorama có cạnh dài không quá 45cm, mỗi ảnh kèm thêm 01 ảnh cỡ 10cm x 15cm (để phục vụ xin giấy phép). Ảnh không dán lên bìa cứng, không ép plastic, không ép mìn... Phía sau mỗi ảnh có dán phiếu tác phẩm đánh máy sạch sẽ được điền đầy đủ thông tin trên một mặt giấy như: tên, tác giả, số điện thoại, địa chỉ liên hệ theo mẫu (bên dưới) vào góc dưới, bên

phải và gửi về Ban Tổ chức cuộc thi tại Ban Công tác Hội viên và Sáng tác, Hội Văn học Nghệ thuật, số 03 - Trần Hưng Đạo - P. Chi Lăng - TP. Lạng Sơn; Điện thoại 0205 3814 624 hoặc 0168 9929 109;

Cuộc thi và triển lãm ảnh, video "Ấn tượng Lạng Sơn" năm 2018

PHIẾU TÁC PHẨM (tác giả tự ghi)

Họ và tên (khai sinh): .....
Nam/Nữ:.....
Nghề nghiệp:.....
Năm sinh: .....
Số CMTND: .....Mã số thuế.....
Địa chỉ liên hệ:.....
Điện thoại:..... Email: .....
Tên tác phẩm: .....
Địa danh sáng tác tác phẩm:.....
Tổng số ảnh/videoclip dự thi lần 01/lần 02:.....
Tôi cam đoan đây là tác phẩm do tôi sáng tác, không vi phạm bản quyền tác giả./.

- Sau khi triển lãm kết thúc Ban tổ chức không trả lại ảnh tác phẩm, videoclip cho tác giả;
- Ảnh đoạt giải được tính điểm theo quy định của Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam;
- Ảnh được chọn triển lãm có Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức;

* **Lưu ý:** Các tác giả có tác phẩm được chọn vào vòng triển lãm và đoạt giải, do điều kiện ở xa, yêu cầu liên lạc với Ban tổ chức để rửa ảnh đảm bảo thời gian triển lãm. Kinh phí rửa ảnh sẽ trừ vào nhuận treo ảnh của tác giả.

4.2. Quy định về tác phẩm:

4.2.1. Ảnh

- Ảnh dự thi và triển lãm dưới dạng kỹ thuật số, file ảnh định dạng JPG. Kích thước ảnh: cạnh dài nhất tối thiểu là 3000px, cạnh ngắn nhất tối thiểu 2000px, dung lượng không quá 6Mb. (Không được chú thích, ký hiệu và ghi tên tác giả trên ảnh);

- Tác phẩm dự thi không được chấp ghép. Tác giả được tăng - giảm màu sắc, độ sáng tối trên ảnh nhưng không làm thay đổi bố cục, nội dung ảnh.

4.2.2. Videoclip

- Videoclip có chất lượng cao (HD, Full HD,...), định dạng nén H264, thời lượng không quá 05 phút;

- Videoclip có thể quay bằng điện thoại di động, máy chụp ảnh, máy quay phim hoặc flycam. Trường hợp Videoclip được quay bằng điện thoại phải có chế độ khung hình 16:9 (HD);

- Videoclip phải được dàn dựng, biên tập (hoặc nếu không thì phải đảm bảo chuyển tải có chủ ý, có ý đồ rõ ràng) lồng âm thanh, thuyết minh, hướng dẫn, trải nghiệm, nhạc nền (không vi phạm về bản quyền, có thể sử dụng kho nhạc youtube, các website nhạc miễn phí có bản quyền hoặc kho nhạc của các ứng dụng quay phim, biên tập video);

- Videoclip dự thi kèm phải đính kèm:

+ File lời bình sử dụng trong clip (nếu có);

+ Tên tất cả bản nhạc được sử dụng trong Videoclip. Trường hợp là bản nhạc từ nguồn miễn phí, phải có địa chỉ nguồn lấy bài. Trường hợp là bản nhạc phải mua bản quyền phải đính kèm bản photo giấy tờ chứng minh tác giả đã mua quyền được sử dụng bản nhạc;

+ Trường hợp Videoclip có sử dụng một hoặc một vài tư liệu khác, tác giả phải đính kèm bản liệt kê các tư liệu đó, thời gian bắt đầu và kết thúc sử dụng tư liệu trong clip, địa chỉ nguồn tư liệu và bản photo giấy tờ chứng minh tác giả có quyền được sử dụng tư liệu đó trong clip;

- Videoclip nếu có tiếng thì âm thanh phải rõ ràng, dễ nghe; Videoclip dự thi có lời dẫn phải đính kèm bản lời dẫn bằng file word;

- Videoclip dự thi phải đảm bảo tính thực tế chân thật, không vi phạm thuần phong mỹ tục, không vi phạm pháp luật Việt Nam, không ghi tên tác giả và xuất hiện hình ảnh logo của các nhãn hàng, doanh nghiệp;

5. Thời gian nhận tác phẩm dự thi và triển lãm:

- Tên cuộc thi và triển lãm ảnh, Videoclip: "**Ấn tượng Lạng Sơn**" năm 2018

- Tác giả tham dự cuộc thi và triển lãm gửi file ảnh, Videoclip cho Ban Công tác hội viên & sáng tác - Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn trên Email: bancongtachoi vienls@gmail.com

- Mọi thông tin chi tiết xem tại trang thông tin điện tử Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn:

vanhocnghethuatlangson.org.vn hoặc website: antuong.langson.gov.vn

Phát động cuộc thi từ 01/01/2018 đến hết ngày 30/12/2018:

* **Giai đoạn 2:** Từ ngày 08/3/2018 - 30/12/2018.

- Thời gian nhận tác phẩm: Từ ngày 08/3/2018 - 30/12/2018;

- Thời gian chấm giải: Từ ngày 01/01/2019 - 10/01/2019;

- Thời gian công bố, trao giải (Sẽ có Chương trình sau);

- Thời gian Triển lãm: Dự kiến tháng 02 năm 2019.

- Địa điểm: Dự kiến Bảo tàng tỉnh Lạng Sơn, phường Chi Lăng, thành phố Lạng Sơn, Lạng Sơn.

6. Giải thưởng:

(Giải thưởng cho ảnh riêng, Videoclip riêng. Cơ cấu như nhau)

6.1. Giai đoạn II

a) Giải do Ban Giám khảo chấm chọn

- 01 giải Nhất trị giá 8.000.000 đồng và Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

- 02 giải Nhì, mỗi giải trị giá 5.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

- 03 giải Ba, mỗi giải trị giá 3.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

- 05 giải Khuyến khích, mỗi giải trị giá 1.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

b) Giải do độc giả bình chọn

- 01 giải cho tác phẩm có tổng lượt độc giả bình chọn nhiều nhất (hiện vật trị giá 1.000.000 đồng); Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

(Tổng số 33 triệu đồng tiền giải thưởng cho giải ảnh; 33 triệu đồng tiền giải thưởng cho giải Videoclip. Tổng số tiền thưởng giai đoạn II là 66 triệu đồng)

6.2. Giải Chung cuộc

a) Giải do Ban Giám khảo chấm chọn

- 01 giải Nhất trị giá 15.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

- 02 giải Nhì, mỗi giải trị giá 10.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

- 03 giải Ba, mỗi giải trị giá 6.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

- 11 giải Khuyến khích, mỗi giải trị giá 2.000.000 đồng; Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

b) Giải do độc giả bình chọn

- 01 giải cho tác phẩm có tổng lượt độc giả bình chọn nhiều nhất (hiện vật trị giá 2.000.000 đồng); Giấy chứng nhận của Ban Tổ chức.

(Tổng số 77 triệu đồng tiền giải thưởng cho giải ảnh, 77 triệu đồng tiền giải thưởng cho giải Videoclip. Tổng số tiền giải thưởng Chung cuộc là 154 triệu đồng. Tổng tiền thưởng toàn giải là 286 triệu đồng).

7. Hội đồng giám khảo:

- Là các nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam có uy tín và kinh nghiệm trong tổ chức thẩm định và chấm giải.

BAN TỔ CHỨC

TIN VĂN HÓA VĂN NGHỆ

1. Ngày 12/10/2018 tại Hội trường Hội Văn học Nghệ Thuật Lạng Sơn, Chi hội Nghiên cứu lý luận phê bình tổ chức Đại hội nhiệm kỳ 2018 - 2023. Tham dự Đại hội có đại diện lãnh đạo Hội VHNT; Đại diện Trưởng Phó các Ban của Hội; Đại diện Chi hội Thơ, Văn xuôi và các hội viên Chi hội Nghiên cứu lý luận phê bình. Trong nhiệm kỳ vừa qua (2013 - 2018), các hội viên Chi hội NCLLPB đã xuất bản được một số công trình nghiên cứu, nhiều tác phẩm lý luận phê bình đăng trên các báo Trung ương và địa phương, góp phần vào hoạt động sáng tác các tác phẩm văn học nghệ thuật của tỉnh. Đại hội Chi hội Nghiên cứu lý luận và phê bình đã thông qua báo cáo nhiệm kỳ trước và đề ra phương hướng nhiệm kỳ 2018 - 2023. Đại hội cũng bầu ra Ban chấp hành khóa mới gồm 03 thành viên.

KHẮC AN

2. Ngày 14/10/2018, Ban chỉ đạo Đại hội TDTT tỉnh Lạng Sơn lần thứ VIII – 2018 tổ chức Khai mạc Đại hội Thể dục Thể thao tỉnh Lạng Sơn lần thứ VIII tại Sân vận động Đông Kinh. Tới dự có đại diện lãnh đạo Tỉnh ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Ủy ban mặt trận Tổ quốc tỉnh; lãnh đạo các Sở, Ban, ngành, đoàn thể của tỉnh, các huyện, thành phố cùng đông đảo các cán bộ, chiến sĩ, lực lượng vũ trang, các em học sinh cùng nhân dân các dân tộc trên địa bàn Lạng Sơn. Trong khuôn khổ chương trình, có các nghi lễ truyền thống, sau 30 khối diễu hành biểu dương lực lượng là chương trình đồng diễn, biểu diễn nghệ thuật chào mừng. Trong đó, chương trình đồng diễn được xây dựng hấp dẫn, kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại với sự tham gia của đông đảo học

sinh sinh viên và diễn viên, là điểm nhấn ấn tượng tạo không khí vui tươi, phấn khởi, thúc đẩy phong trào thể dục thể thao của tỉnh ngày càng phát triển. Đại hội TDTT năm nay quy tụ sự tham gia của 15 đoàn vận động viên thuộc các huyện, thành phố và các sở, ngành trên địa bàn tỉnh tranh tài ở 14 nội dung. Đại hội TDTT tỉnh Lạng Sơn lần thứ VIII là sự kiện thể thao lớn nhất của tỉnh nhằm đánh giá kết quả phong trào thể dục thể thao toàn tỉnh; đồng thời qua đó tuyển chọn lực lượng vận động viên xuất sắc của tỉnh tham gia thi đấu tại Đại hội TDTT toàn quốc.

3. Ngày 17/10/2018, tại Hội VHNT tỉnh Lạng Sơn, Chi hội nhà báo Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng đã tổ chức Đại hội Chi hội nhà báo Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng nhiệm kỳ 2018 - 2020. Tới dự có đại diện lãnh đạo Hội nhà báo tỉnh, Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh, đại diện Chi hội nhà báo Đài Phát thanh truyền hình, Chi hội Nhà báo Báo Lạng Sơn cùng toàn thể hội viên Chi hội nhà báo Tạp chí VNXL. Chi hội nhà báo Tạp chí Văn nghệ Xứ Lạng hiện có 9 hội viên tham gia sinh hoạt với lực lượng nòng cốt là biên tập viên Tạp chí VNXL. Trong nhiệm kỳ vừa qua, Chi hội đã thực hiện tốt tôn chỉ mục đích, tăng cường nhận thức về chính trị và chức năng nhiệm vụ của Tạp chí, trên cơ sở đó thực hiện tốt các nhiệm vụ được giao. Tại đại hội, ý kiến thảo luận của các hội viên đều thống nhất với đánh giá kết quả hoạt động nhiệm kỳ 2015 – 2018; phương hướng, nhiệm vụ hoạt động của Chi hội trong nhiệm kỳ 2018 – 2020; đồng thời phân tích, làm rõ thêm những kết quả, hạn chế và phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp thực hiện trong nhiệm kỳ tới.. Trên tinh thần nhất trí cao, Đại hội đã bầu Ban thư ký Chi hội nhiệm kỳ 2018 – 2020 gồm 02 thành viên.

HOÀNG HƯƠNG

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ Lạng

4. Tối 17/10/2018, tại Trung tâm Hội chợ Thương mại thành phố Lạng Sơn, UBND thành phố Lạng Sơn tổ chức chương trình văn nghệ quần chúng chào mừng Kỷ niệm 68 năm ngày giải phóng thành phố Lạng Sơn (17/10/1950 - 17/10/2018) và Kỷ niệm 16 năm ngày thành lập thành phố (17/10/2002 - 17/10/2018). Tới dự có đồng chí Hồ Tiến Thiệu, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Phó Chủ tịch UBND tỉnh; đại diện lãnh đạo các Sở, Ban, ngành của tỉnh và thành phố, cùng đông đảo quần chúng nhân dân trên địa bàn thành phố Lạng Sơn. Chương trình có 13 tiết mục văn nghệ đặc sắc do các diễn viên không chuyên là công chức, viên chức, người lao động và các em học sinh trên địa bàn thành phố biểu diễn. Các ca khúc với chủ đề ca ngợi Đảng, Bác Hồ, quê hương Xứ Lạng đã mang đến không khí vui tươi, phấn khởi và có ý nghĩa sâu sắc cho nhân dân các dân tộc tỉnh Lạng Sơn nhân dịp chào mừng các sự kiện lớn của tỉnh.

5. Trong hai ngày 27 và 28/10/2018, Công đoàn Viên chức tỉnh Lạng Sơn tổ chức Hội thi Tiếng hát công chức viên chức lao động lần thứ III năm 2018, tại Trung tâm Văn hóa thành phố Lạng Sơn. Tới dự có đồng chí Tô Hùng Khoa, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh Ủy, Phó Chủ tịch Thường trực HĐND tỉnh; đại diện lãnh đạo các Sở, Ban, ngành của tỉnh và đông đảo cán bộ, công nhân, viên chức, người lao động đến từ các đơn vị. Hội thi đã diễn ra trong không khí sôi nổi, với sự tham gia của hơn 500 thí sinh đến từ 58 công đoàn cơ sở, biểu diễn 87 tiết mục với chủ đề ca ngợi Đảng, Bác Hồ, tình yêu quê hương, đất nước... Kết thúc Hội thi, Ban tổ chức đã trao 19 giải nhất, 19 giải nhì, 31 giải ba cho các tiết mục; Tặng 04 giải chuyên đề gồm: 1 giải cho diễn viên hát dân ca triển vọng, 1 giải cho tác giả sáng tác ca khúc hay về Xứ Lạng, 1 giải diễn viên trẻ có giọng hát triển

vọng, 1 giải cho diễn viên cao tuổi hát đơn ca. Hội thi là một hoạt động ý nghĩa đã góp phần nâng cao đời sống văn hóa tinh thần trong các đơn vị, đồng thời động viên, khích lệ công chức viên chức thi đua lao động sản xuất, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị, phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội của tỉnh.

NGỌC HẰNG

6. Ngày 31/10/2018, tại Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Lạng Sơn, Chi hội Nhiếp ảnh tổ chức Đại Hội lần thứ III nhiệm kỳ 2018 - 2023. Tới dự có lãnh đạo Hội; Đại diện các Phòng, Ban Hội VHNT; hội viên chi hội Nhiếp ảnh. Trong nhiệm kỳ vừa qua, chi hội Nhiếp ảnh đã đoàn kết, thi đua, sáng tạo, phong trào nhiếp ảnh Lạng Sơn đã có những phát triển mạnh mẽ khẳng định bằng số lượng hội viên chuyên ngành tăng, nhiều tác phẩm tốt được trao giải và tham gia triển lãm của Khu vực, Trung ương và địa phương; Vai trò của Nhiếp ảnh trong đời sống nhân dân cũng từng bước được khẳng định. Đại hội đã thông qua báo cáo kết quả hoạt động của Chi hội trong nhiệm kỳ 2013 -2018, chỉ ra những tồn tại hạn chế cần khắc phục và phương hướng, nhiệm vụ trong nhiệm kỳ tới (2018 – 2023). Đại hội đã nhất trí bầu Ban Thư ký của Chi hội gồm 05 thành viên.

CHU TUYẾN

VĂN NGHỆ

xứ Lạng-số 301-II/2018

TIN BUỒN

Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn vô cùng thương tiếc báo tin: Bà Tô Thị Huyền, sinh năm 1967, trú quán tại số nhà 25/1, Ngõ Thị Nhậm, phường Tam Thanh, thành phố Lạng Sơn; Nguyên Kế toán Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn, cán bộ Công ty chợ Giếng Vuông, Trung tâm Văn hóa Thể thao thành phố Lạng Sơn; Là hội viên Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn chi hội Thơ, do bệnh nặng đã từ trần ngày 25 tháng 10 năm 2018 (Tức ngày 17 tháng 9 năm Mậu Tuất).

Hội Văn học Nghệ thuật Lạng Sơn đã đến phúng viếng và tiễn đưa Bà Tô Thị Huyền về nơi an nghỉ cuối cùng tại nghĩa trang Nà Trang A, thành phố Lạng Sơn.

7. Nhân dịp kỷ niệm 187 năm ngày Thành lập tỉnh Lạng Sơn (4/11/1831-4/11/2018) và 109 năm Ngày sinh đồng chí Hoàng Văn Thụ (4/11/1909 - 4/11/2018), tại Lạng Sơn đã diễn ra nhiều hoạt động văn hóa, văn nghệ. Sáng ngày 02/11 Tỉnh ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc tỉnh Lạng Sơn cùng đại diện lãnh đạo các Ban, ngành, đoàn thể, lực lượng vũ trang... đã tổ chức Lễ dâng hương tại Khu lưu niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh, Tượng đài đồng chí Hoàng Văn Thụ và Nghĩa trang liệt sĩ Hoàng Đồng, thành phố Lạng Sơn. Nhân dịp này, các hoạt động giao lưu văn hóa, văn nghệ, thể thao được tổ chức rộng khắp trên địa bàn các huyện và thành phố. Chiều tối cùng ngày, tại Trung tâm Hội chợ thương mại Lạng Sơn diễn ra Lễ khai mạc Hội chợ

thương mại Quốc tế Việt - Trung năm 2018 với sự tham gia của hàng trăm doanh nghiệp đến từ các tỉnh, thành phố trong cả nước và các doanh nghiệp đến từ Khu tự trị dân tộc Choang, Quảng Tây, Trung Quốc.

HOÀNG VI

8. Ngày 06 tháng 11 năm 2018 Cụm thi đua Hội - Hiệp Hội tổ chức chuyến đi cơ sở thăm và tặng quà tại UBND xã Mông Ân huyện Bình Gia tỉnh Lạng Sơn.

Đến dự có đại diện lãnh đạo, cán bộ làm công tác thi đua của 08 đơn vị thành viên trong Cụm thi đua Hội - Hiệp Hội tỉnh Lạng Sơn; Đại diện lãnh đạo HĐND, UBND huyện Bình Gia; Đại diện lãnh đạo UBND, HĐND xã Mông Ân, đại diện 3 hộ gia đình thương binh, liệt sỹ có hoàn cảnh khó khăn... Tại buổi làm việc, Cụm thi đua Hội - Hiệp Hội đã tặng 03 xuất quà, mỗi xuất quà trị giá 5 triệu đồng và tặng nhiều thùng sách góp vào tủ sách pháp luật của UBND xã Mông Ân. Trong đó, Hội Văn học Nghệ thuật ủng hộ 2 triệu đồng và tặng gần 200 cuốn sách, tạp chí xuất bản năm 2017 - 2018 cho xã xây dựng tủ sách. Chuyến thăm và làm việc là một hoạt động có ý nghĩa của Cụm thi đua Hội - Hiệp Hội, đã góp phần động viên, khích lệ nhân dân hoàn thành mục tiêu xây dựng nông thôn mới theo chủ trương của nhà nước.

ĐOÀN DIỄN

VĂN NGHỆ

Số 301-11/2018 - xứ Lạng